

Vuosikertomus 2007

Salmisaaressakin tehdään hyvää työtä.

VARMA

Kansikuvassa Varman uuden toimitalon rakennustyömaa Helsingin Salmisaarella. Hyvää työtä, jolla luodaan mahdollisuuksia tehdä lisää hyvää työtä.

Vuosikertomus 2007

Vuosi 2007 lyhyesti.....	4
Toimitusjohtajan katsaus	6
Perustehtävä ja strategia	8
Vastuu eläkkeistä	10
Asiakas- ja vakuutuspalvelut	12
Työhyvinvointi ja kuntoutus	16
Eläkepalvelut	18
Sijoitukset.....	20
Henkilöstö.....	26
Hallinto ja johtaminen	28
Hallintoneuvosto	31
Hallitus	32
Johtoryhmä	36
Sanasto	40
Varma palvelee.....	42

Yhtiökokous

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman varsinainen yhtiökokous pidetään 27.3.2008 klo 10 alkaen osoitteessa Annankatu 18, Helsinki.

Vuosikertomus ja muut julkaisut

Varman vuosikertomus julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Vuosikertomusta ja muita Varman julkaisuja voi tilata ja tulostaa osoitteesta www.varma.fi.

Varma eläkkeiden turvaaja

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma on Suomen suurin työeläkeyhtiö ja sijoittaja. Yhtiö vastaa yli 780 000 henkilön työeläketurvasta. Vuonna 2007 Varman vakuutusmaksutulo oli 3,1 miljardia euroa ja se maksoi eläkkeitä 3,1 miljardia euroa. Yhtiön sijoitusten arvo oli vuoden 2007 lopussa 28,4 miljardia euroa.

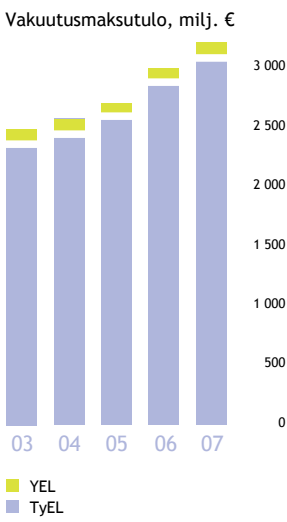
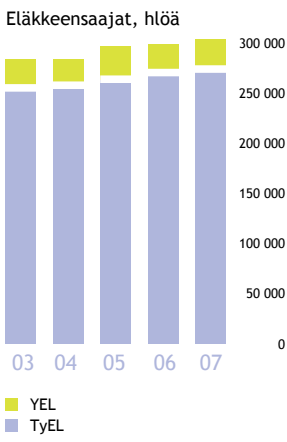
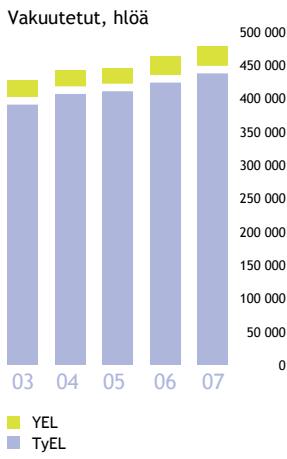
Tunnuslukuja (emoyhtiö)	2007	2006
Vakuutusmaksutulo, milj. €	3 147	2 983
Eläkkeensaajille maksetut eläkkeet, milj. € ¹⁾	3 065	2 886
TyEL-vakuutetut 31.12.	447 000	426 000
YEL-vakuutukset	37 300	37 400
Eläkkeensaajat 31.12.	302 000	296 000
Sijoitukset, milj. €	28 418	26 858
Sijoitustuotot, milj. €	1 632	2 330
Sitoutuneen pääoman tuotto, %	6,0	9,4
Kokonaistulos, milj. €	495	1 121
Hoitokustannustulos, milj. €	27	29
Liikekulut hoitokustannustulosta, %	74	72
Siirto asiakashyvityksiin, milj. €	92	78
% TyEL-palkkasummasta	0,6	0,6
Vastuuvelka, milj.€	25 571	23 774
Toimintapääoma, milj. €	7 033	6 666
Toimintapääoma/vastuuvelka, % ²⁾	31,5	32,1
Toimintapääoma/vakavaraisuusraja	1,9	2,1
Emoyhtiön henkilöstö 31.12.	635	667

1) Ennen saatujen vastuunjakokorvausten vähentämistä.

2) Suhdeluku laskettu prosentteina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuelasta.

Vuosi 2007 lyhyesti

Haastavaan sijoitusmarkkinaan nähden Varma teki kohtuullisen tuloksen vuonna 2007. Yhtiön sijoitusten tuotto oli 6,0 %. Vakuutusmarkkinoiden uudessa kilpailutilanteessa Varma menestyi hyvin ja lujitti asemaansa Suomen suurimpana työeläkeyhtiönä.

Varman kokonaistulos vuonna 2007 oli 495 (2006: 1 121) miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto käyvin arvoihin laskettuna oli 6,0 % (9,4 %) ja sijoitusten markkina-arvo 28,4 (26,9) miljardia euroa.

Tulos on kohtuullisen hyvä epävarmoilla sijoitusmarkkinoilla. Vaikean loppuvuoden vaikutusta tasapainotti se, että Varma hajauttaa sijoitusvarallisuutta perinteisten osake- ja korkomarkkinoiden ulkopuolelle mm. hedge-rahastoihin, joiden tuotto oli 11,4 % vuonna 2007.

Yhtiön vakavaraisuus oli vuoden päättyessä 7 033 (6 666) miljoonaa euroa eli 31,5 (32,1) % suhteessa vastuuvelkaan.

Liikekulutehokkuus oli edelleen hyvä ja hoitokustannusylijäämä 74 (72) miljoonaa euroa.

Kilpailukenttä laajeni

TyEL-lainmuutos laajensi Varman kilpailukenttää vuonna 2007. Perinteisesti vakaat työeläkevakuutusmarkkinat vilkastuivat, kun aiemmin Eterassa yksinoikeudella vakuutetut lyhytaikaiset ja tilapäiset työsuhteet tulivat mukaan kilpailuille työeläkemarkkinoille.

Varma menestyi kilpailussa hyvin ja lujitti asemaansa Suomen suurimpana työeläkevakuuttajana. Vakuutusmaksutulo kasvoi 5 % 3,1 miljardiin euroon. Vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien määrä

kasvoi 4 %:lla 484 000:een. Asiakassiirroissa Varma teki hyvän tuloksen, 45 (15) miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 Varma varasi asiakashyvityksiin 92 (78) miljoonaa euroa eli 3,9 % työnantajan TyEL-maksusta.

Eläkepäätökset kasvussa

Varma antoi vuoden 2007 aikana noin 23 200 uutta eläkepäätöstä, mikä on 5,9 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Kasvua oli kaikissa eläkelajeissa, koska entistä suuremmat ikäluokat saavuttivat eri eläkelajien ikäraajat.

Eläkkeensaajien määrä ylitti ensimmäisen kerran 300 000 henkilöä.

Työeläkeotteisiin ja muuttoon valmistautumista

Varmassa valmistauduttiin lähettämään ensimmäiset työeläkeotteet henkilöasiakkaille. Vuodesta 2008 lähtien yksityisen alan työntekijät ja yrittäjät saavat vuosittain työeläkeotteen, johon on koottu tiedot

"Varma lähettää noin 700 000 työeläkeotetta nykyisille ja entisille henkilöasiakkailleen."

yksityisen alan työansioista sekä tieto edellisen vuoden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varma lähettää noin 700 000 otetta nykyisille ja entisille henkilöasiakkailleen.

Varma muuttaa Salmisaareen uuteen toimitaloon loppukesästä 2008. EU:n kemikaalivirasto vuokrasi osittain jo vuonna 2007 Varman nykyiset toimitilat Annankadulla.

Tase käyvin arvoin (emoyhtiö), milj. €

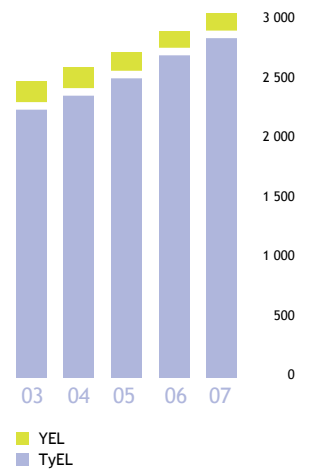
Vastaavaa	2007	2006
Sijoitukset	28 418	26 859
Saamiset	1 100	693
Kalusto	8	5
	29 526	27 557
Vastattavaa		
Oma pääoma	80	76
Poistoero	0	0
Arvostuserot	3 721	3 604
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 259	3 008
Toimintapääomaan sisältyvät erät	7 060	6 688
Ositettu lisävakuutusvastuu (hyvityksiin)	92	77
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	8	0
Tasoisuusmäärä	938	910
Vastuuvelka	21 274	19 778
Vastuuvelka pl. ositettu/osittamaton lisävakuutusvastuu	22 220	20 688
Muut velat	154	102
	29 526	27 557

Tuloslaskelma käyvin arvoin (emoyhtiö), milj. € 2007 2006

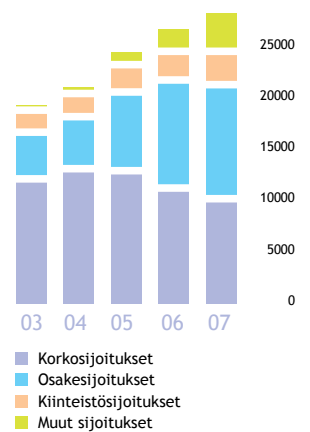
Vakuutusmaksutulo	3 147	2 983
Maksetut korvaukset	-2 750	-2 556
Vastuuvelan muutos	-1 443	-1 542
Sijoitustoiminnan nettotulos	1 647	2 344
Kokonaisliikekulut	-100	-104
Verot	-7	-4
Kokonaistulos*	495	1 121

*Tulos käyvin arvoin ennen lisävakuutusvastuiden ja tasoisuusmäärän muutosta. Käytetään pääasiassa vakavaraisuuden vahvistamiseen.

Maksetut eläkkeet, milj. €

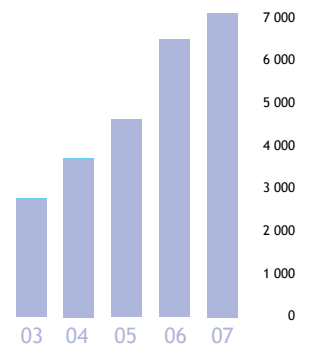

Sijoitukset, milj. €*

*Riskin mukaan ryhmiteltynä

Toimintapääoma, milj. €

Hyvää työtä haastavilla markkinoilla

Varman toimintavuosi 2007 oli työntäyteinen. Työeläkelainsäädännön uudistus toi kaikki yksityiset työsuhteet työeläkeyhtiöiden välisen kilpailun piiriin, ja uudistimme strategiamme vuosille 2008–2012. Suhtaudumme asemaamme suurimpana työeläkeyhtiönä sekä nöyrästi että päättäväisesti. Haluamme parantaa ja kehittää palveluitamme yhtäältä säilyttääksemme asemamme ja toisaalta vahvistaaksemme sitä haastavimmissa asiakasryhmissämme.

Monet käynnistämistämme yhtiön sisäisistä uudistushankkeista ovat varsin pitkäkestoisia ja työläitä. Ne perustuvat arvioihimme kansantaloudessamme ja erityisesti yritys- ja toimialarakenteissa lähivuosina tapahtuvasta kehityksestä. Varman ja koko työeläkealan korkean palvelutason ylläpito vaatii merkittäviä investointeja suuriin tietojärjestelmähankkeisiin. Ne on samalla kyettävä toteuttamaan aiempaa tehokkaammin. Toimintavuonna liikekulu-tehokkuutemme säilyi tietojärjestelmäinvestoinneista huolimatta hyvänä. Käytimme liikekuluihin 74 prosenttia vakuutusmaksuun sisältyvistä hoitokustannusosista.

Eläkkeet pohdituttavat ja puhuttavat suomalaisia. Toimiva ja rahoituspohjaltaan vakaa työeläkejärjestelmä vahvistaa kansalaisten turvallisuutta tässä muutosten ja myllerrysten maailmassa. Tosiasia on, että Suomessa toimivien yksityisten yritysten ja niiden työntekijöiden rahoittama työeläkejärjestelmä on palveluiltaan ja läpinäkyvyydeltään edelläkävijän asemassa julkisen sektorin eläkejärjestelmiin nähden. Konkreettinen esimerkki tästä on vuonna 2008 kaikille yksityisten sektorin työntekijöille lähetettävä

työeläkeote. Varma lähettää alkaneena vuonna ensimmäistä kertaa työeläkeotteen noin 700 000 henkilöasiakkaalleen. Työeläkeotteet ja niiden sisältämä tieto vakuutettujen yksilöllisestä eläketurvasta asettavat työeläkejärjestelmän yhteiset tietojärjestelmät ja Varman asiakaspalvelun todelliseen testiin. Varman vakuutus- ja eläkepalveluissa valmistauduttiin toimintavuonna tähän suurhankkeeseen.

Varman eläkkeensaajien määrä ylitti toimintavuoden syksyllä 300 000 rajan. Yhtiöllä oli vuoden lopussa vakuutettuna yhteensä 484 000 työntekijää ja yrittäjää. Menestyimme hyvin työeläkemarkkinoiden uudessa kilpailutilanteessa, kun lyhyiden työsuhteiden ja kotitalouksien teettämän työn eläkevuokuttaminen tuli toimintavuoden alusta työeläkeyhtiöiden välisen kilpailun piiriin.

Riskit hallinnassa haastavilla sijoitusmarkkinoilla

Varman 6 prosentin sijoitustulos oli loppuvuoden haastavaan markkinatilanteeseen nähden kohtuullinen, ja yhtiön vakavaraisuus on edelleen korkealla tasolla. Kate- ja

vakavaraisuussäännösten toimintavuoden alussa voimaan tulleen uudistuksen myötä eläkeyhtiöiden sijoitussalkkujen yhtiökohtaiset erot ovat kasvaneet. Tämä pienentää järjestelmän kokonaisriskiä. Varman sijoitusten viiden vuoden (2003–2007) keskituotto oli 8,5 prosenttia ja vastasi 7,3 prosentin reaalityttöä. Sijoitusten hajauttaminen korko- ja osakemarkkinoiden ulkopuolelle kasvatti tuottoja. Asiakashyvityksiämme esitämme kasvatettavaksi 92 miljoonaan euroon. Tämä vastaa 0,64 prosenttia vakuutettujen palkkasummasta. Useiden hyvien sijoitusvuosien ansiosta vahva vakavaraisuutemme tarjoaa hyvän puskurin epävarmassakin markkinassa.

Pörssiyhtiöiden hallinto-ikäntöjä kehitettävä

Osakemarkkinoiden muuttuessa haastavaksi markkinoiden likviditeetin merkitys korostuu. Varma osallistui toimintavuonna aktiivisesti ja monilla tavoin suomalaisen pääoma- ja sijoitusmarkkinan kehittämiseen. Olimme aktiivisia osakasoikeuksiemme käytössä ja tätä toimintaa haluamme jatkaa. Osakemarkkinoittemme ja suomalaisten pörssiyhtiöiden hallintokäytänteiden kehittyminen on välttämätöntä, jotta työeläkeyhtiöiden kaltaiset sijoittajat voivat lisätä ja monipuolistaa sijoituksiaan suomalaisiin yrityksiin.

Kiitän kaikkia varmalaisia vuonna 2007 tehdystä hyvästä työstä ja asiakkaitamme saamastamme luottamuksesta.

Matti Vuoria
toimitusjohtaja

VARMAN PERUSTEHTÄVÄ

Toimintamme perustuu suomalaiseseen työhön ja työeläkejärjestelmän kehittämiseen

Käsitlemme eläkkeet oikein ja ajallaan sekä edistämme työhyvinvointia

Sijoitamme eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti

Huolehdimme asiakkaidemme työeläketurvasta tehokkaasti ja kilpailukykyisesti

ARVOT: TULOKSIA ASIAKASKESKEISELLÄ YHTEISTYÖLLÄ

Tuloksellisuus arvona tarkoittaa, että jokainen varmalainen vastaa oman työnsä tuloksista ja Varman menestyksestä. Tuloksellinen toiminta edistää työeläkejärjestelmän tehokkuutta ja toimivuutta.

Asiakaskeskeisyys Varmassa on asiakkaiden tarpeiden tunnistamista, niiden pohjalta toimimista sekä ystävällistä palvelua. Asiointi Varmassa on helppoa.

Yhteistyö perustuu avoimuuteen ja joustavuuteen. Varmassa kunnioitetaan ja arvostetaan toisten työtä.

Eläkkeet turvataan hyvällä työllä

Varman strategia vuosille 2008–2012 kiteytyy kahteen tavoitteeseen: markkina-aseman vahvistamiseen ja työeläkkeiden rahoituksen ja etuuksien turvaamiseen. Strategia ja arvot ohjaavat Varman jokapäiväistä toimintaa.

Varma uudisti strategiansa syksyllä 2007. Strategiakaudella 2008–2012 Varman tavoitteena on vahvistaa markkina-asemaansa kaikissa asiakasryhmissä sekä yhtiön perustehtävän mukaisesti turvata työeläkkeiden ja etuuksien rahoitus.

Strategian tavoitteena on vastata aiempaa täsmällisemmin Varman asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Tavoitteena on tarjota työeläkealan osuvimmat palvelut. Erityisesti verkopalveluja kehitetään Varmassa tapahtuvan asioinnin helpottamiseksi.

Henkilöstön ikääntymisen vuoksi työhyvinvoinnin merkitys korostuu suomalaistryöeläkkeissä. Varman kuntoutus- ja työhyvinvointipalvelut tukevat työkykyä ja auttavat eläkemenojen hallinnassa.

Eläkevaroilta saatavan tuoton merkitys korostuu tulevina vuosina. Hyvillä sijoitustuotoilla hillitään eläkemaksujen nousuun liittyviä paineita. Varma haluaa olla edelläkävijä työeläkealan uudistuessa. Yhtiö toteuttaa vastuutaan toimimalla mahdollisimman tehokkaasti.

Eläkkeet turvataan hyvällä työllä – siksi Varma asettaa tavoitteensa aiempaa korkeammalle.

Varma pyrkii strategisiin tavoitteisiinsa kuudella eri kilpailukeinolla.

- **Varma on Suomen paras eläkesijoittaja.**

Varman tavoite on olla Suomen paras ja Euroopassa kärkitason eläkesijoittaja. Varma hoitaa sijoitustoimintaansa kustannustehokkaasti.

- **Varma tarjoaa asiakkailleen osuvimmat palvelut.**

Palveluja räätälöimällä Varma vastaa eri toimialojen erityistarpeisiin. Pienyrityksille ja yrittäjille kehitetään uusia palveluja.

- **Varma on tehokkain työeläkeyhtiö.**

Työeläkkeiden hoidon on oltava taloudellisesti tehokasta. Tähän pyritään mm. palveluja sähköistämällä ja prosesseja automatisoimalla.

- **Varman kumppanuudet tuovat lisäarvoa.**

Varman kumppaniyhteistyöllä haetaan kilpailuetua ja osuvuutta sekä joustoja palveluihin.

- **Varma on edelläkävijä työeläkkeissä.**

Varma osallistuu aktiivisesti työeläkejärjestelmän kehittämiseen.

- **Varma tunnetaan hyvästä työstä.**

Varman viestintä on aktiivista, läpinäkyvää ja ymmärrettävää.

Tärkeintä on se mikä näkyy viivan alla

23.8.07

Varman mainoskampanjassa syksyllä 2007 korostettiin, että ihmisistä huolehtiminen on sijoitus tulevaisuuteen. Kampanja oli osa Hyvää työtä -teemaa, jolla Varma tuo esille vastuullista toimintatapaansa.

VARMA TAVOITTELEE EDELLÄKÄVIJYYTTÄ TYÖELÄKKEISSÄ

Varma on työeläketurvan aktiivinen kehittäjä ja vastuunsa tunteva toimija työeläkejärjestelmässä. Varma edistää omalla toiminnallaan tehokkuutta ja vastuullisuutta. Toisaalta se myös tarjoaa asiantuntemustaan työmarkkinoiden sopijaosapuolten käyttöön työeläkejärjestelmän tärkeissä kehityshankkeissa.

Lakisääteinen työeläkejärjestelmä syntyi valtiovallan ja työmarkkinajärjestöjen kolmikantaisella sopimuksella. Sopijaosapuolilla on tärkeä rooli lainvalmistelussa,

toimeenpanevien laitosten hallinnossa ja muutoksenhaussa. Työmarkkinajärjestöjen nimeämät edustajat osallistuvat Varman hallintoon.

Yksityisen sektorin työeläkkeet rahoitetaan työntekijöiden ja työnantajien maksamilla työeläkemaksuilla.

Yhdessä sopiminen on taannut vaativienkin ratkaisujen syntymisen ja sitouttanut osapuolet pitkäjänteiseen kehitystyöhön, muun muassa vuoden 2005 työeläkeuudistukseen.

Vastuu eläkkeistä

Varman taloudellinen vastuu kiteytyy toiminnan tehokkuuteen ja eläkevarojen sijoittamiseen. Sosiaalisen vastuun näkökulmasta keskeistä on eläkepäätösten oikeellisuus, joka koskettaa vakuutettujen oikeusturvaa.

Varman päämäärä on olla tehokkain työeläkeyhtiö ja tarjota osuvimmat palvelut. Varman vastuu niin vakuutetuille, vakuutusnottajille kuin eläkeläisille tarkoittaa läpinäkyvyyttä ja pyrkimystä moitteettomuuteen.

Taloudellinen vastuu heijastuu sijoitustoimintaan

Eläkkeiden turvaamiseksi eläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti. Hyvillä sijoitustuotoilla hillitään ikääntymisestä koituvaa eläkemaksun nousua. Sijoitusten turvaavuus varmistetaan tehokkaalla hajauttamisella eri omaisuusluokkiin sekä vakavaraisuussäädöksillä. Sijoitussalkun riskitasoa säädetään siten, että eläkelupaukset voidaan kattaa kaikissa markkina-tilanteissa.

Eläkevaroihin liittyvä vastuu ulottuu pitkälle tulevaisuuteen. Pitkä sijoitushorisontti mahdollistaa sitoutumisen kehittyviin yrityksiin. Se luo myös mahdollisuuden yhteiskunnan perusrakenteiden ja kilpailukyyn tukemiseen esimerkiksi infrastruktuuri-investoinneilla.

Varma on aktiivinen sijoittajamistaja ja se toimii vastuullisesti. Varma toimii aktiivisesti omistamissaan yhtiöissä ja edellyttää niiltä hyvien corporate governance -periaatteiden noudattamista.

Eläkevarat ovat vakuutettujen ja vakuutusnottajien varallisuutta.

Varma pyrkii lisäämään läpinäkyvyyttä sijoitustoiminnassaan ja sen tuloksissa. Vuonna 2007 Varma alkoi raportoida sijoitustoimintansa tuloksista neljännesvuosittain.

Eläkevarojen sijoittamisessa kustannustehokkuus on tärkeä kilpailuetu. Varma teettää vuosittain tutkimuksen sijoitustoimintansa kuluista kansainväliseen eläkesijoittajien kuluja arviointiin erikoistuneelta puolueettomalta arvioijalta. Varman sijoitustoiminta on osoittautunut kustannustehokkaaksi.

Sosiaalinen vastuu nojaa lakiin

Eläkeratkaisujen tekeminen, eläkkeiden maksaminen ja eläkemaksujen periminen perustuu lakiin ja on tarkasti säädeltyä. Tehtävän vastuullinen hoito edellyttää myös nopeutta, oikeellisuutta sekä tehokasta tiedottamista.

Työkyvyttömyyseläkeratkaisuista suurin osa voidaan ratkaista hakemuksen mukaisesti: hakijoista 78 % saa myönteisen päätöksen. Ammatillinen kuntoutus on lakisääteinen oikeus työkyvyn ollessa uhattuna. Ratkaisut vaativat kokonaisvaltaista harkintaa säästöjen puitteissa.

Muutoksenhakujärjestelmät takaavat ratkaisujen yhdenmukaisuuden. Varma seuraa ratkaisujensa oikeellisuutta, hylättyjen hakemusten määrää ja tehtyjen ratkaisujen pysyvyyttä muutoksenhakuelimissä.

Vuonna 2007 93 % hylkäävistä eläkepäätöksistä pysyi muuttumattomina. Vuosittain ulkopuolinen puolueeton asiantuntija arvioi Varmassa hylättyjä työkyvyttömyyseläkepäätöksiä ja käsittelyprosesseja.

Eduskunnan oikeusasiamies arvioi vuonna 2007 tarkastuksensa yhteydessä, miten lainsäädännön ja hyvän hallinnon periaatteiden asettamat vaatimukset toteutuvat Varman lakisääteisessä ratkaisutoiminnassa. Arviointi oli osa oikeusasiamiehen laajempaa vakuutuslaitosten ja sosiaaliturvan muutoksenhakuasteiden tarkastuskierrosta. Oikeusasiamies totesi lausunnossaan, että hyvän hallinnon vaatimukset toteutuvat Varman toiminnassa ja että eläkepäätökset annetaan asianmukaisesti ja nopeasti.

”Eläkevaroihin liittyvä vastuu ulottuu pitkälle tulevaisuuteen.”

Uusi kilpailutilanne toi vauhtia markkinoille

TyEL-lainmuutos laajensi Varman kilpailukenttää vuonna 2007. Vakuutusmarkkinoiden vilkas vuosi oli Varmalle menestyksenkäs, ja yhtiö lujitti asemaansa suuryritysten vakuuttajana. Jatkossa Varma keskittyy vahvistamaan asemaansa myös pienyrityskentässä.

Yksityisten alojen työeläkelait yhdistänyt TyEL oli suurin muutos työeläkemarkkinoilla työeläkejärjestelmän historiassa. Uusi kilpailutilanne toi vauhtia perinteisesti vakaille markkinoille: uusia vakuutuksia saatettiin voimaan ennätysmäärä ja vakuutusten siirtoja yhtiöstä toiseen oli poikkeuksellisen paljon.

TyEL muutti työnantajien vakuuttamisvelvollisuutta, kun aiemmin Eterassa yksinoikeudella vakuutetut lyhytaikaiset ja tilapäiset työsuhteet tulivat mukaan kilpailuille työeläkemarkkinoille. Yritysasiakkaan näkökulmasta työeläkevakuuttaminen helpottui, kun koko henkilöstön työeläkevakuutukset voi hoitaa samassa yhtiössä. Useat Varman asiakkaat tarttuivat tilaisuuteen ja keskittivät vakuutuksensa Varmaan.

Varmassa saatettiin voimaan ennätysmäärä uusia työntekijän eläkevakuutuksia, 9 900 vakuutusta. (2006: 8 300).

Verkkopalvelut laajenivat

TyEL:n tulo sähköisti Varman vakuutuspalveluita. Varma on halunnut tehdä työeläkevakuuttamisesta mahdollisimman helppoa ja vaivatonta.

Yritysasiakkaiden Kansio-verkkopalveluun avattiin uusi palvelu niille työnantajille, jotka haluavat kuukausittain ilmoittaa työsuhteensa

ja maksaa samalla työeläkemaksunsa. Kuukausi-ilmoittajan palvelu on ollut suosittu yrityksissä, joissa on paljon lyhyitä tai sesonkiriippuvaisia työsuhteita.

Useat kotitaloudet taas hyödynsivät verkossa Varman tilapäisille työnantajille tarkoitettua Pesti-palvelua.

Varman verkkopalveluiden saatavuus on parantunut, sillä niihin pääsee myös Nordean ja Ifin verkkopalveluiden kautta. Palveluita voi käyttää verkkopankkitunnuksilla.

Noin 35 % prosenttia Varman yritysasiakkaista hoitaa työeläkeasioita verkossa. Vuonna 2007 sähköisten kanavien kautta tulevien työsuhte- ja vuosi-ilmoitusten osuus oli 81 %, mikä ylitti Varman tavoitteet.

Yrittäjä asioi sujuvasti verkossa

Varma kehittää jatkuvasti yrittäjille suunnattuja palveluja niin, että asiointi olisi sujuvaa ja nopeaa.

Yrittäjien Kansio-verkkopalveluun lisättiin sähköisiä lomakkeita helpottamaan asiointia. Kehitteillä on myös e-lasku, joka otetaan käyttöön keväällä 2008.

Pienyrityksille järjestettiin asiakasiltoja 7 paikkakunnalla ja niihin osallistui runsaat 400 yrittäjää. Tilaisuuksista saatiin erinomaista palautetta.

Varman ja Nordean välinen yhteistyö tiivistyi vuonna 2007, kun Nordea Vahinkovakuutus aloitti yritys vakuutustoimintansa Suomessa. Yrittäjä saa nyt kokonaisratkaisun, joka kattaa pankkipalveluiden lisäksi työeläke-, vahinko- ja henkivakuutukset.

Asiakkaat arvostavat luotettavuutta

Varma selvitti asiakkaidensa tyytyväisyyttä Corporate Image Oy:n tutkimuksessa alkuvuonna 2007.

Asiakkaat antoivat Varmalle kokonaisarvosanan 8,5, mitä voi pitää erittäin hyvänä. Parhaat arviot sai yhtiön luotettavuus, jonka arvosana kohosi yli 9. Myös varmalaisen asiantuntemus, yhteistyöhalukkuus ja henkilökohtainen palvelu saivat korkeat arvostukset.

VARMAN PALVELUT

Varma tarjoaa asiakkailleen työeläkevakuuttamiseen liittyviä palveluja, mm.

- vakuutus- ja eläkepalvelut
- työeläkekuntoutusta
- työhyvinvointiin liittyvää neuvontaa, koulutusta ja konsultointia
- ulkomailta työskentelyn sosiaaliturvaan liittyvää neuvontaa
- asiakkaan liiketoimintaan perehtyneen palveluryhmän.

Herkkähipiäinen asiakas saa rauhoittavan hoitonaamion kosmetologi Terhi Nymanin kauneushoitolassa Helsingin Kalevankadulla. YEL-vakuutuksensa Varmasta ottanut Nyman on toiminut yrittäjänä neljä vuotta.

YRITTÄJIEN JA TYÖNANTAJIEN NEUVOTTELUKUNTA

Varman ja yrittäjien sekä työnantajien välisen yhteistyö-
elimen tehtävä on edistää yhtiön ja asiakkaiden välistä
yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Neuvottelukunnan jäsenet
nimittää Varman hallitus.

Neuvottelukunnan jäsenet 31.12.2007

Harri Broman, Broman Group Oy:n toimitusjohtaja
Henry Fagerström, vuorineuvos, Schenker East Oy:n
hallituksen puheenjohtaja
Markku Haavisto, Veolia Transport Finland Oy:n
toimitusjohtaja
Jukka Hyryläinen, KATKO Oy:n toimitusjohtaja
Antero Ikäheimo, teollisuusneuvos
Kristiina Illi, Tiimari Oyj:n toimitusjohtaja
Ari Jokelainen, Sponsor Capital Oy, partner
Pekka Kauranen, Suomen Kansallisoopperan
hallintojohtaja
Mika Kiljunen, Kaleva Travel Invest Oy:n toimitusjohtaja
Jari Kokkonen, apteekkari, Yliopiston Apteekki
Timo U. Korhonen, NCC Rakennus Oy:n toimitusjohtaja
Martti Lappalainen, energianeuvos
Matti Lappalainen, Vaasan & Vaasan Oy:n
toimitusjohtaja
Timo Miettinen, EM Group Oy:n hallituksen
puheenjohtaja
Jari Ollila, Purso Oy:n hallituksen puheenjohtaja
Jukka Ottela, Esan Kirjapaino Oy:n toimitusjohtaja
Ahti Paananen, Panvest Oy:n toimitusjohtaja
Simo Parhankangas, Kyrel Oy:n toimitusjohtaja
Antti Reenpää, Kustannusosakeyhtiö Otavan
toimitusjohtaja
Tuomo Räsänen, Carel Capital Oy:n toimitusjohtaja

Tuomo Rönkkö, Eltel Networks Oy:n toimitusjohtaja
Mauri Saarelainen, Honkarakenne Oyj:n hallituksen
puheenjohtaja
Risto Salo, Hollming Oy:n hallituksen puheenjohtaja
Ralf Sandström, kauppaneuvos, Restel Oy:n
toimitusjohtaja
Juha Silvanto, Sylva Group Oy:n hallituksen
puheenjohtaja
Saara Sinivuori, Aleksin Ravintolat Oy:n toimitusjohtaja
Harri Suutari, PKC Group Oyj:n hallituksen
puheenjohtaja
Heikki Takamäki, kauppaneuvos, Heikki Takamäki Oy/
Rauta-Otra Nekalan toimitusjohtaja
Petteri Walldén, diplomi-insinööri
Kaija Ward, kauppaneuvos, Eurokangas Oy:n hallituksen
puheenjohtaja
Einari Vidgrén, teollisuusneuvos, Ponsse Oyj:n
hallituksen puheenjohtaja
Jorma Wiitakorpi, Patria Oyj:n toimitusjohtaja
Heikki Väänänen, teollisuusneuvos, Karelia Yhtymä
Oyj:n hallituksen puheenjohtaja
Pertti Yliniemi, Lapland Hotels -konsernin hallituksen
puheenjohtaja

*”Varma keskittyy
vahvistamaan asemaansa
myös pienten yritysten
vakuuttajana.”*

YRITTÄJILLE OMA NEUVOTTELUKUNTA

Varma perusti ensimmäisenä työeläkeyhtiönä yrittäjille
oman neuvottelukunnan, joka aloittaa toimintansa
vuonna 2008. Siihen on yrittäjien lisäksi valittu mukaan
edustajia keskeisistä yrittäjiä edustavista järjestöistä.
Uuden neuvottelukunnan kautta Varma voi kuunnella

paremmin yrittäjäkunnan toiveita ja kehittää heille
suunnattuja palvelujaan.

Yrittäjien neuvottelukunnan lisäksi Varmassa toimii
suurempaa yrityskenttää edustavien työnantajien
neuvottelukunta.

Kehittämisen varaa on yhteydenpidossa, joka asiakaskunnan mielestä voisi olla aktiivisempaa ja kohdennetumpaa. Tulosten pohjalta Varma on mm. kehittänyt asiakasviestintäänsä.

Vakuutusmaksutulo ja uusmyynti nousivat

Varman TyEL-vakuutusmaksutulo oli 3,0 (2,9) miljardia euroa vuonna 2007. Kasvua edelliseen vuoteen oli 5 %. YEL-vakuutusmaksutulo kasvoi 3 % 129 miljoonaan euroon.

Vakuutuksia oli kappalemääräisesti 63 700, joista 37 300 oli YEL-vakuutuksia.

Varmassa myytiin uusia TyEL- ja YEL-vakuutuksia ennätysmäärä vuonna 2007. Uusmyynti kasvoi 19,2 % 9 488 kappaleeseen.

Uusmyynnin maksutulo kohosi 58,3 miljoonaan euroon, joten Varma saavutti euromääräisen tavoitteensa. Sen sijaan kappalemääräinen osuus uusmyynnistä jäi 20,6 %:iin, joten 24 %:n tavoitteeseen ei ylletty.

Erinomainen tulos vakuutussiirroissa

Yrityksillä on mahdollisuus siirtää TyEL- ja YEL-vakuutuksensa yhtiöstä toiseen vuosineljänneksittäin.

Maksutulolla mitattuna Varman nettosiirtotulos oli 45 (15) miljoonaa euroa. Erinomainen tulos vahvisti Varman 34 prosentin markkina-asemaa noin 0,5 prosentilla.

Siirtotulos lujitti jälleen Varman asemaa suurten yritysten vakuuttajana. Kappalemääräisesti tarkasteltuna Varma voitti muilta yhtiöiltä 789 TyEL-vakuutusta, mutta menetti 1 038 YEL-vakuutusta.

Joulukuussa 2007 sovittiin, että Nokian eläkesäätiö luovuttaa vakuutustoiminnan Nokia Siemens Networksin osalta Varmalle maaliskuusta 2008 alkaen. Luovutus vastaa noin 1,5 %:n osuutta työeläkevakuutusmarkkinoista ja kasvat-
taa Varman hoidettavana olevien eläkevarojen määrää lähes 300 miljoonalla eurolla vuonna 2008.

Asiakashyvitykset

Vuonna 2007 Varma varasi asiakashyvityksiin 92 (78) miljoonaa euroa eli 3,9 % työnantajan TyEL-maksusta. Varman asiakashyvitykset ovat erittäin kilpailukykyisellä tasolla.

Lisää pienyrityksiä asiakkaisiksi

Suomalaisen yrityskentän toimialarakenteiden muutokset, toimintojen ulkoistukset ja yritysfuusiot heijastuvat myös Varman toimintaan.

Varma lujittaa jatkossa työeläkevakuuttajan asemaansa voimakkaasti kasvavilla toimialoilla, kuten liike-elämän palveluissa, kauppa- ja palvelualoilla sekä hoiva- ja terveydenhuoltopalveluissa. Tulevaisuudessa Varma haluaa vahvistaa jalansijaansa myös pienten yritysten vakuuttajana, mikä edellyttää entistä syvempää yhteistyötä jakelutie-kumppanien kanssa.

NÄIN MÄÄRÄYTYVÄT ASIAKASHYVITYKSET

Työnantajan vakuutusmaksua alentaa työeläkeyhtiön antama maksunalennus eli asiakashyvitys.

Asiakashyvityksen suuruus riippuu kahdesta eri tekijästä: työeläkeyhtiön sijoitustoiminnan tuloksesta ja yhtiön liikekulusäästöistä eli hoitokustannustuloksesta. Asiakas hyötyy, jos työeläkeyhtiön sijoitustoiminta on onnistunutta ja toiminta tehokasta.

Sijoitustoiminnassa onnistuminen kartuttaa paitsi eläkevastuiden katteena olevia varoja myös toimintapäätöksiä, jolla varaudutaan sijoitustoiminnan tuottojen heilahteluihin. Tästä toimintapäätöksestä siirretään jatkossa 1,1 % suoraan asiakashyvityksiin.

Yritysten maksamaan työeläkevakuutusmaksuun

sisältyy aina hoitokustannusosa, joka on tarkoitettu työeläkeyhtiön liikekulujen kattamiseen. Hoitokustannustulos puolestaan kertoo, kuinka paljon vakuutusmaksun hoitokustannusosasta jäi käyttämättä yhtiön liikekuluihin, eli kuinka tehokkaasti työeläkeyhtiö toimii.

Kun hyvitysmekanismi muuttui vuonna 2007, siirretään hoitokustannustuloksesta puolet automaattisesti asiakashyvityksiin.

Työeläkeyhtiöillä on 5 vuotta aikaa siirtyä käyttämään edellä kuvattua tekniikkaa. Siihen saakka yhtiöt voivat vaihtoehtoisesti siirtää asiakashyvityksiin 1,2 % toimintapäätöksestä ja 25 % hoitokustannusyli jäämästä.

Tukea työhyvinvointiin vuosikymmenen kokemuksella

Vuosi 2007 oli Varman Evita-työhyvinvointipalvelujen 10-vuotisjuhlavuosi. Vuosikymmenessä työhyvinvointipalvelut ovat laajentuneet voimakkaasti ja vakiinnuttaneet asemansa. Tuhannet asiakkaat ovat saaneet Varmasta tukea työhyvinvointihankkeilleen.

Juhlavuosi työhyvinvointipalveluissa oli työntäyteinen. Sen aikana yhteistyöhön osallistui yli 400 asiakasyritystä. Yrityskohtaisissa konsultaatioissa korostuivat esimiesten valmennus, ikäjohtaminen, muutostenhallinta sekä työkyvyttömyyden ehkäisemisen teemat.

Asiakkaalle järjestettiin 13 kaille avointa seminaaria ja valmennustilaisuutta, joihin osallistui yli 700 kävijää.

Alkuvuonna saatiin päätökseen kaksi merkittävää hanketta: kaupan alan työhyvinvointihanke ja esimiestyöhön ja muutostilanteisiin

liittyvä hanke. Näiden antama osaaminen hyödyttää asiakasyrityksiä jatkossakin.

Kaupan alan hankkeessa selvitettiin, miten alakohtaiset erityispiirteet vaikuttavat työhyvinvointiin. Projektissa kehitettiin Työhyvinvoinnin pikahuolto -työväline, jonka avulla työntekijä kartoittaa nopeasti oman työhyvinvointitilanteensa. Lisäksi järjestettiin alan haasteisiin liittyvä seminaari, joka kokosi 60 kaupan ja palvelualan ammattilaista.

Esimiestyön muutostilanteisiin liittyvä hanke valmistui 2007

kevällä. Varma julkaisi hankkeesta raportin ”Esimiestyön kipukohdat ja valopilkut muutostilanteessa”.

Vuonna 2007 jatkui edellisenä vuonna alkanut ikäjohtamisen hanke. Tähänkin teemaan liittyvät valmennukset ja Varman tuottama laaja ikäjohtamisen materiaali saavuttivat suuren suosion.

Kuntoutuspalveluilla tyytyväisiä asiakkaita

Työeläkekuntoutukseen osallistuneiden määrä jatkoi kasvuaan. Kuntoutushakemusten hylkäysprosentti, 14,8 %, oli Varmassa alhainen alan keskimääräiseen hylkäysprosenttiin, 18,1 %, verrattuna. Kuntoutushakemusten määrän kasvu ja Varman saavuttama hylkäysaste kertovat ennen kaikkea pitkäjänteisestä ja onnistuneesta asiakasyhteistyöstä.

Jorma Vehviläinen puurtaa elementtiasennusryhmän etumiehenä rakennusliike Palmbergillä.

Varma on ollut myös kuntoutushakemusten käsittelyajassa alan keskimäärää huomattavasti nopeampi. Kuntoutuksen vaikuttavuudesta kertoo se, että noin 70 % kuntoutujista palaa kuntoutuksen jälkeen työhön tai työmarkkinoille.

Varman kuntoutuspalvelut keskittyi kuluneena vuonna myös henkilöasiakkaiden palvelujen arviointiin. Kuntoutujille hankittavien palvelujen arviointia pidetään tärkeänä, koska Varma käyttää työeläkeyhtiöistä eniten ostopalveluita, joilla tuetaan kuntoutujien työelämässä jatkamisen suunnitelman ja kuntoutusohjelman laatimista. Var-

ma on lisäksi osallistunut merkittävästi ammatillisen kuntoutuksen palvelutuotteiden kehittämiseen Suomessa.

Varma hankkii kuntoutujalle tarvittaessa paikallista apua ja tukea työhönpaluusuunnitelman tekoon ja läpivientiin, kun kuntoutuja ei enää pysty palaamaan entiselle työpaikalleen. Keväällä 2007 selvitettiin kyselyllä kuntoutujien tyytyväisyyttä Varman ostamiin kuntoutuspalveluihin sekä oman tilanteen edistymiseen. Tulosten mukaan 75 % kuntoutujista on erittäin tai melko tyytyväisiä Varman hankkimiin palveluihin.

Työhyvinvoinnista tulevaisuuden menestystekijä

Tulevaisuudessa työhyvinvoinnin merkitys yrityksen menestystekijänä korostuu entisestään, kun työvoima ikääntyy, globaali kilpailu lisääntyy ja toimintaympäristö verkostoituu.

Työhyvinvointiin panostamalla yritykset voivat varmistaa riittävän ja osaavan työvoiman saannin myös tulevaisuudessa. Samalla ne voivat tukea henkilöstönsä jaksamista ja motivaatiota jatkuvassa muutoksessa.

”Työhyvinvoinnin merkitys yrityksen menestystekijänä korostuu entisestään tulevaisuudessa.”

NORDEA MOTIVOI KOKENEITA PIDEMPIIN TYÖURIIN

Nordea on aloittamassa uudenlaisen senioriohjelman, jota on suunniteltu yhteistyössä Varman kanssa hyödyntäen Varman Hyvä ikä -työvälineitä.

Ohjelman tavoitteena on tukea Nordean liiketoiminnan tavoitteiden toteutumista lisäämällä henkilöstön hyvinvointia ja viihtymistä työelämässä nykyistä pidempään. Erityisesti panostetaan esimiesten ikäjohtamistaitoihin, kokemuksen arvostamiseen sekä osaamisen ja jaksamisen varmistamiseen. Ohjelmassa hyödynnetään Hyvä ikä -välineitä mm. osana asennemuokkausta, esimiesvalmennusta ja kehityskeskusteluja.

- Nordea yrityksenä haluaa kantaa vastuunsa eläkekustannusten kasvusta sekä ikääntyvän väestön hyvinvoinnista, kertoo Nordean yksikönjohtaja **Liisa Fågel**.

Tilanteen taustalla on pankkilaisten ikärakenne. Heistä noin 40 %:lla on mahdollisuus jäädä eläkkeelle vuoden 2017 loppuun mennessä.

- Tartumme haasteeseen laajalla keinovalikoimalla, sillä haluamme pitää osaavat työntekijät palveluksessamme ja nostaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää. Lähtökohtana on ikääntyvien työntekijöiden kannustaminen ja keinoina muun muassa seniorivapaat osa-aika-eläkkeen vaihtoehtona, osa-aikatyö vanhuuseläkkeen vaihtoehtona sekä mentorointi, kertoo Liisa Fågel.

Fågelin mukaan Nordean senioriohjelman tarkoitus on lisätä ymmärrystä iän ja kokemuksen mukanaan tuomista vahvuuksista ja haasteista.

700 000 suomalaista saa Varmalta työeläkeotteen

Varman henkilöasiakkaat suosivat yhä enemmän verkkoasiointia. Varma kehittää uusia sähköisiä palveluja, ja jatkossa verkossa voi tarkistaa myös oman työeläkeotteensa, joka lähetetään ensimmäisen kerran postissa kotiin vuonna 2008.

Varman henkilöasiakkaat ovat työssä vakuutettuja työntekijöitä ja yrittäjiä sekä eläkkeensaajia.

Vuonna 2007 Varmassa valmistauduttiin lähettämään ensimmäistä kertaa työeläkeotteita henkilöasiakaille. Vuodesta 2008 lähtien Suomessa asuvat yksityisen alan työntekijät ja yrittäjät saavat vuosittain työeläkeotteen, johon on koottu tiedot yksityisen alan työansioista sekä tieto edellisen vuoden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä. Varma lähettää noin 700 000 otetta nykyisille ja entisille henkilöasiakailleen.

Työeläkeoteaikaan on valmistauduttu järjestelmä- ja verkkopalveluhankkein. Ensimmäisen kerran työeläkeote lähetetään postitse kotiin, mutta jatkossa otteen voi tarkistaa myös verkossa. Sähköisen työeläkeotepalvelun rakentaminen on meneillään.

Sähköisten palveluiden käyttö kasvussa

Vuonna 2007 Varmassa vakuutetut työntekijät ja yrittäjät tekivät itse 52 100 eläkearviota verkossa. Määrä on 2,2 kertaa enemmän kuin asiakkaan pyynnöstä Varmassa tehdyt eläkearvot, joita eläkeasiantuntijat laskivat vuoden aikana 23 500 kappaletta.

Varman henkilöasiakkaan verkkopalvelussa voi itse arvioida omaan työhistoriaan perustuvan vanhuus-

eläkkeen määrän eri ikävaihtoehtoin. Yli 53-vuotiaat voivat arvioida myös osa-aikaeläkkeensä.

Myös vanhuuseläkkeen hakemiseen on käytössä oma sähköinen Eläkkeen hakemispalvelu.

Palvelua asiakkaan tarpeisiin

Noin 26 600 asiakasta otti puhelimitse neuvontapalveluihin yhteyttä. Helsingin Annankadulla sijaitsevassa asiakaspalvelupisteessä henkilökohtaista neuvontaa haki 2 400 asiakasta.

Neuvontapalvelut järjesti työntekijöille ja yrittäjille 100 neuvontatilaisuutta. Tilaisuuksiin osallistui runsaat 3 000 vakuutettua. Valtaosa tilaisuuksista tarjosi perustietoa eläkkeistä.

Vuonna 2007 yhteensä 10 600 henkilöä sai tietoa lisäeläketurvaan. Heistä 9 800 sai myös arvion kokonaiseläkkeen määrästä. Laskelman liitteenä asiakkaat saivat tietoa siitä, miten Varma sijoittaa eläkevaroja. Asiakaskyselyn mukaan sijoituksista tarjottavaa tietoa pidetään tarpeellisena.

Eläkkeensaajat tyytyväisiä asiakkaita

Varma antoi vuoden 2007 aikana noin 23 200 uutta eläkepäätöstä, mikä on 5,9 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Kasvua oli kaikissa eläke-

lajeissa, mikä johtuu siitä, että entistä suuremmat ikäluokat saavuttavat eri eläkelajien ikäraajat.

Työkyvyttömyyseläkkeissä kasvu oli edelleen keskimääräistä pienempää. Taustalla on mm. onnistunut työeläkekuntoutus.

Eläkepäätökset käsiteltiin Varmassa nopeasti. Lähes 79 % eläkepäätöksistä saatiin maksuun eläkeoikeuden alkamiskuukautena. Vanhuuseläkkeistä 86 % saatiin maksuun tavoiteajassa.

Varman eläkepalvelut teki vuonna 2007 asiakastytyväisyyskyselyn eläkepäätöksen saaneille. Kyselyyn vastasi reilut 500 eläkkeensaajaa. Vastajat antoivat asiakaspalvelun kokonaislaadulle arvosanaksi peräti 9,3. Henkilökohtaista asiakaspalvelua pidettiin korkeatasoisena.

”Ensimmäisen kerran työeläkeote lähetetään postitse kotiin, mutta jatkossa otteen voi tarkistaa myös verkossa.”

Vakuutettujen neuvottelukunta

Vakuutettujen neuvottelukunta on Varman ja TyEL-vakuutettujen välinen neuvoo-antava yhteistyöelin, jonka tehtävä on edistää yhtiön ja palkansaa- jien välistä yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Jäsenet nimittää yhtiön hallitus keskeisten palkansaaajakeskusjärjestöjen esityksestä.

Neuvottelukunnan jäsenet 31.12.2007

SAK:n edustajat

Ellen Helo, Tradeka Oy
Teuvo Kalso, Ovako Bar Oy Ab
Keijo Kekäläinen, Savon Sanomat Oy
Jukka Mahlamäki, Meira Oy
Hannu Paronen, Versowood Oy
Eero Pennanen, Abloy Oy
Antero Raanoja, Stora Enso Oyj
Jouni Suomalainen, Sokotel Oy
Simo Virolainen, Honkarakenne Oyj
Kari Virtanen, Koiviston Auto Oy
Timo Virtanen, Metsä Tissue Oyj
Kari Ylikauppila, Fortum Oyj

STTK:n edustajat

Timo Jaakkola, NCC Rakennus Oy
Matti Kangas, TietoEnator Oyj
Pauli Karhu, Wärtsilä Oyj Abp

Kimmo Koskivaara, TS-Yhtymä Oy
Irma Kronlöf, Mehiläinen Oyj
Seppo Lampinen, Ovako Bar Oy Ab
Jorma Malinen, Aker Yards Oy
Jukka Nyberg, UPM-Kymmene Oyj
Kaija Roukala-Hyvärinen, Nordea Pankki Suomi Oyj
Marika Siren, If Vahinkovakuutus- yhtiö Oy

Akavan edustajat

Kimmo Heinonen, Sunila Oy
Jani Huhtamella, Elektrobit Wireless Communications Oy
Marko Klapuri, Etteplan Oy
Ari Liesola, Aker Yards Oy
Matti Ollila, Elisa Oyj

Eläkeasiain neuvottelukunta

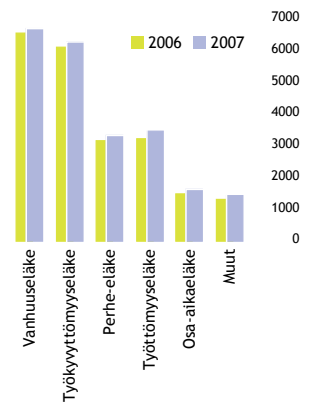
Eläkeasiain neuvottelukunta on Varman ja työmarkkinajärjestöjen välinen yhteistyöelin, joka mm. antaa yhtiölle työkyvyttömyyseläkkeitä ja yksilöllisiä varhaiseläkkeitä koskevia suosituksia. Jäsenet nimittää yhtiön hallitus.

Neuvottelukunnan jäsenet 31.12.2007

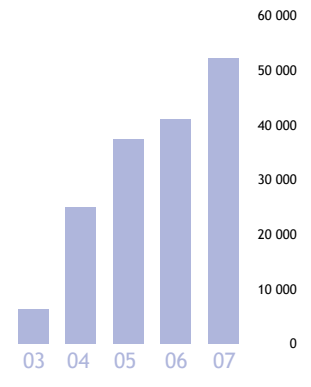
Puheenjohtaja **Markku Hyvärinen**, varatoimitusjohtaja, Varma
Varapuheenjohtaja **Sakari Tola**, ylilääkäri, Varma
Lasse Laatonen, lakiasiainjohtaja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Sinikka Näätäsaari, ohjelmapäällikkö, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Mervi Flinkman, sosiaali- ja terveystieteellinen asiamies, Toimihenkilökeskus- järjestö STTK ry
Anja Uljas, kehitysjohtaja, Suomen Ekonomiliitto - Finlands Ekonomförbund - SEFE ry
Petri Vanhala, pääsihteeri, Paperiliitto ry
Riitta Wärn, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Neuvottelukunnan kokouksiin osallistuvat Varmasta myös eläkejohtaja **Jyrki Rasi**, osastopäällikkö **Marja Korpilahti** ja ratkaisupäällikkö **Kari Ahtiainen**.

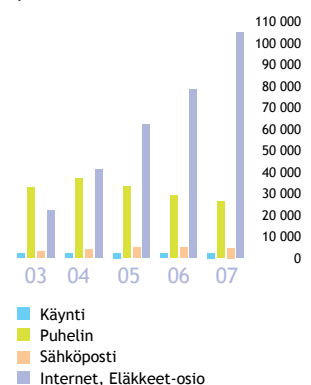
Eläkepäätokset
eläkelajeittain 2006–2007

Eläkearvio-palvelussa tehdyt
laskelmat 2003–2007

Henkilöasiakkaiden yhteydenotot
palvelukanavittain 2003–2007

Haastava sijoitusvuosi päättyi kohtuulliseen hyvään tuottoon

Varman sijoitusten arvo vuonna 2007 nousi 28,4 miljardiin euroon ja pääomalle saatiin 6,0 %:n tuotto. Vaikeaan markkinatilanteeseen nähden tulosta voi pitää kohtuullisen hyvänä, vaikka viime vuosien korkeisiin tuottoihin ei nyt ylletty.

Varman tuloskehitys vuonna 2007 oli kaksijakoinen. Alkuvuodesta osakekurssit nousivat ja tulos kehittyi hyvin. Loppuvuodesta Yhdysvaltain asuntoluotto- ja velkamarkkinoilta alkanut epävarmuus heijastui myös osakemarkkinoille ja kurssit laskivat. Loppuvuoden vaikean markkinatilanteen vaikutusta tasapainotti merkittävästi Varman strateginen linjaus, jonka mukaan sijoitusvarallisuutta hajautetaan perinteisten osake- ja korkomarkkinoiden ulkopuolelle.

Vuoden 2007 aikana Varman sijoitusten hajautusaste kasvoi edelleen ja valikoima monipuolistui.

Varman sijoitukset jakautuvat sijoituksen sisältämän riskin mukaan seuraavasti: korkosijoitukset, osakkeet, kiinteistöt ja muut sijoitukset, jotka koostuvat hedge-rahastoista. Varat on lisäksi hajautettu toimialoittain, maantieteellisesti ja yrittyskoon mukaan.

Sijoitusten tuotto 6,0 %

Varman sijoitustuotot vuonna 2007 olivat 1 632 miljoonaa euroa, eli sijoituksille saatiin 6,0 %:n tuotto. Inflaatiosta puhdistettu reaalityttö oli noin 4 %. Tulosta voidaan pitää vaikeaan markkinatilanteeseen nähden kohtuullisen hyvänä. Varman vakavaraisuus oli 31,5 %.

Tuotoista osakkeiden osuus oli 846 miljoonaa euroa, hedge-rahastojen 362 miljoonaa euroa, kiinteistösijoitusten 283 miljoonaa euroa ja korkosijoitusten osuus 269 miljoonaa euroa.

Sijoitusjakauma

Varman sijoitusten markkina-arvo oli vuoden 2007 päättyessä 28,4 miljardia euroa (2006: 26,9).

Vuoden 2007 alusta tuli voimaan työeläkeyhtiöiden sijoitustoimintaa

säätävän normiston muutos, jonka ansiosta yhtiöt voivat kasvattaa osakesijoituksiaan ja hajauttaa varojaan entistä paremmin eri omaisuusluokkien kesken. Uudistus on merkittävä, ja Varma on käyttänyt aktiivisesti sen tarjoamia mahdollisuuksia taserakenteensa monipuolistamiseen.

Varma hoitaa sijoitussalkkuaan aktiivisesti kunkin omaisuusluokan puitteissa. Sijoitusten riskienhallinnassa käytetään myös johdannaisia, pääasiassa kuitenkin suojaustarkoituksessa ja salkun riskitason säätelyssä.

Korkosijoitukset

Korkosijoitusten osuus Varman sijoitussalkusta oli vuoden päättyessä 36 % (2006: 42 %). Ne koostuvat pääasiassa sijoituksista valtioiden liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin. Kolmasosa korkosalkusta on yritysainojoja.

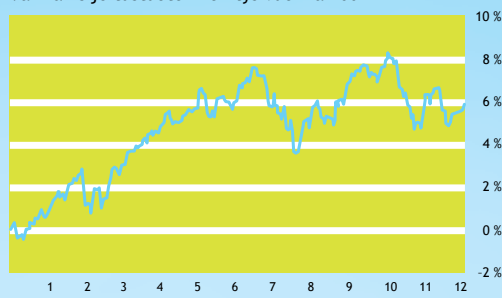
Vuonna 2007 Euroopan Keskuspankki nosti ohjaukorkoa kahdesti kevään aikana, mikä näkyi markkinakorkojen nousuna. Kasvaneen epävarmuuden seurauksena Yhdys-

VASTUULLINEN JA PITKÄJÄNTEINEN SIIJOITTAJA

- Varman tehtävänä on kartuttaa eläkemaksuina saatavia varoja nykyisten ja tulevien eläkkeiden maksamista varten. Sijoitettavia varoja käytetään vain eläkkeiden turvaamiseksi.
- Varma on Suomen suurin yksityinen sijoittaja. Yhtiön sijoitusten markkina-arvo oli vuoden 2007 lopussa 28,4 miljardia euroa. Ison salkun ansiosta sijoitusvarojen hallinnointi on tehokasta.
- Varma kannustaa hyvään hallintotapaan yrityksiä, joiden osakkeita se omistaa. Omistajaohjausperiaatteillaan Varma pyrkii omistustensa arvon pitkäjänteiseen kasvattamiseen.
- Varman sijoitustoiminnan yhteiskuntavastuun periaatteet määrittelevät vastuuntuntoisen sijoittamisen tavoitteet. Yhteiskuntavastuullisuutta käytetään myös työkaluna tavoiteltaessa parempia tuottoja.

Varman sijoitustuoton kehitys vuonna 2007

Salkunhoitaja Hanna Tyystjärvi ja senior salkunhoitaja Jukka Huisman huolehtivat omalta osaltaan Varman osakesijoituksista. Yhtiön salkusta 39 % oli osakesijoituksissa vuoden 2007 lopussa.

valtain keskuspankki aloitti koronlaskut alkusyksystä, mikä käänsi korkotason laskuun myös Euroopassa. Loppuvuodesta yrityslainojen riskilisät kasvoivat merkittävästi.

Korkojen tuotto oli absoluuttisesti matala, 1,5 %. Vuoden jälkipuoliskolla korkotuotot kuitenkin nousivat selkeästi. Kokonaisuudessaan tuotto oli markkinatuottoa vastaavalla tasolla.

Varma on tehnyt eri omaisuusluokissa sijoituksia myös euroalueen ulkopuolelle. Vuoden aikana yhtiö oli sijoituspolitiikkansa mukaisesti suojautunut täysimääräisesti valuuttakurssiriskiltä. Erityisesti Yhdysvaltain dollarin suojauksesta

saatiin merkittävää hyötyä, kun se heikentyi suhteessa euroon.

Asiakaslainat ovat omaisuusluokkana osa korkosijoituksia. Lainojen kysyntä oli vähäistä, mutta erilaisen yritysjärjestelyjen rahoitus kasvoi selvästi.

Osakesijoitukset

Osakesijoitusten osuus Varman sijoitusomaisuudesta oli 39 % (2006: 39 %). Ne koostuvat noteeratuista osakkeista (35 %), private equity -sijoituksista (3,2 %) ja noteeraamattomista osakesijoituksista (1,6 %).

Noteeratut osakkeet tuottivat

5,0 %. Osinkojen vaikutus tuottoon oli merkittävä; arvonnousu jäi usean vuoden nousujakson jälkeen vaatimattomaksi. Osakekurssit nousivat kesäkuuhun saakka, jonka jälkeen epävarmuus markkinoilla kasvoi ja loppuvuodesta kurssit laskivat voimakkaasti. Yritysten tulostaso ja

”Varma on koonnut hedge-rahastosalkkuunsa pääasiassa pieniriskisiä, tasaista tuottoa tarjoavia rahastoja”

HEDGE-RAHASTOT PUHUTTIVAT PALJON JA TUOTTIVAT HYVIN

Hedge-rahastot nousivat uutisotikoihin, kun Yhdysvaltain asuntolainamarkkinoilta lähtenyt subprime-kriisi puhkesi loppukesästä 2007.

– Julkisuudessa vallitsi käsitys, että useat hedge-rahastot menevät nurin luottokriisissä, vaikka todellisuudessa vain vähäinen määrä rahastoja kaatui subprime-lainasijoitusten takia. Suurin ongelma olikin yhdysvaltalaisen pankkien taseissa, sanoo Varman hedge fund -sijoituksista vastaava johtaja **Jarkko Matilainen**.

Matilainen korostaa, että hedge-rahastojen välillä on valtavasti eroja. Hedge fund onkin yleisnimitys varsin erilaisille sijoitusrahastoille, jotka tavoittelevat positiivista tuottoa kaikissa markkinaolosuhteissa. Osa hakee isompaa riskiä, osa tasaista tuottoa.

Sijoittajan onkin tiedettävä, mitä rahastoilta haluaa.

– Varma on koonnut hedge-rahastosalkkuunsa pääasiassa pieniriskisiä, tasaista tuottoa tarjoavia rahastoja. Niitä on osin täydennetty sijoituksilla tuottohakuisempiin rahastoihin, Matilainen sanoo.

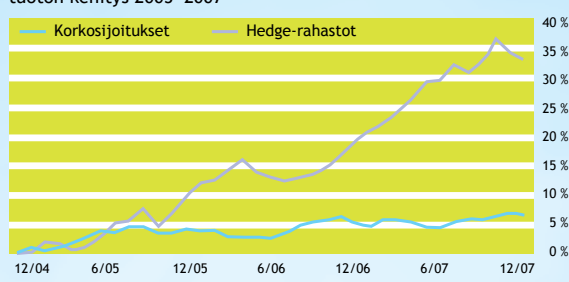
Varma on kasvattanut roimasti hedge-sijoituksiaan vuodesta 2005 alkaen, jolloin korkotuottonäkymät alkoivat näyttää heikoilta. Tällä hetkellä hedge-rahastojen

osuus Varman sijoituksista on 13 %, 3,7 miljardia euroa.

– Tuotto-riskisuhde on ollut hyvä. Vuonna 2007 tuotto oli 11,4 %, mikä oli jopa odotuksia parempi.

Julkisuudessa hedge-rahastoja on kritisoitu läpinäkyvyyden puutteesta. Matilainen kuitenkin sanoo, että Varman kaltainen suuri institutionaalinen sijoittaja saa rahastoilta hyvin tarkkaa tietoa niiden toiminnasta. Varmassa on tiimi, joka päätoimisesti keskittyy rahastojen seurantaan.

Korkosijoitusten ja hedge-rahastojen kumulatiivisen tuoton kehitys 2005–2007

Sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltynä 31.12.2007

	Markkina- arvo milj.€	%	Riski- jakauma milj.€	%	Tuotto %	Volatili- teetti %	Modifioitu duraatio
Korkosijoitukset	10 307	36,3	10 299,7	36,2	1,5		
Lainasaamiset	1 059	3,7	1 059,4	3,7	6,2		
Joukkovelkakirjat	8 292	29,2	7 979,3	28,1	0,9	2,3	4,9
Muut rahoitusmarkkina- välineet	955	3,4	1 261,0	4,4	2,6		
Osakesijoitukset	11 181	39,3	11 188,0	39,4	8,2		
Noteeratut osakkeet	9 842	34,6	9 849,1	34,7	5,0	11,6	
Private equity -sijoitukset	896	3,2	896,3	3,2	35,2		
Noteeraamattomat osakesijoitukset	443	1,6	442,6	1,6	41,9		
Kiinteistösijoitukset	3 255	11,5	3 255,1	11,5	10,2		
Suorat kiinteistösijoitukset	2 911	10,2	2 911,1	10,2	10,1		
Kiinteistösijoitusrahastot	344	1,2	343,9	1,2	11,5		
Muut sijoitukset	3 675	12,9	3 675,5	12,9	11,4		
Hedge fund -sijoitukset	3 675	12,9	3 675,5	12,9	11,4	4,4	
Sijoitukset yhteensä	28 418	100,0	28 418,2	100,0	6,0	3,8	

taloudellinen asema säilyivät yhä vahvoina.

Kotimaassa pörssiin listautuivat Suomen Terveystalo Oyj ja SRV Yhtiöt Oyj, joissa Varma on omistajana. Osakkeista reilut 37 % on listattu Helsingin Pörssissä ja muissa Euroopan maissa 31 %. Loput noin 32 % jakautuvat Yhdysvaltain, Japa-

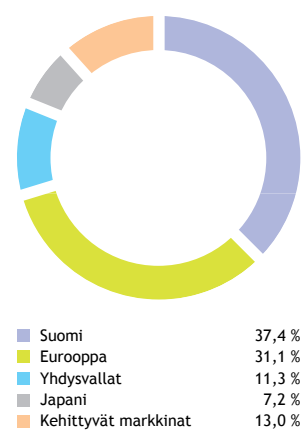
nin ja ns. kehittyvien markkinoiden kesken. Parhaiten tuottivat kehittyvien markkinoiden osakkeet, 38,7 %.

Private equity -sijoitusten tuotto oli erittäin hyvä, 35 %. Varmalla on laajasti hajautettu salkku kansainvälisiä ja kotimaisia pääomarahastoja, joissa tehtiin useita voitollisia realisoitajeja. Varma teki vuoden aikana runsaasti uusia sitoumuksia pääomarahastoihin. Lisäksi rahastojen kohdeyhtiöihin tehtiin suoraan useita rinnakaissijoituksia.

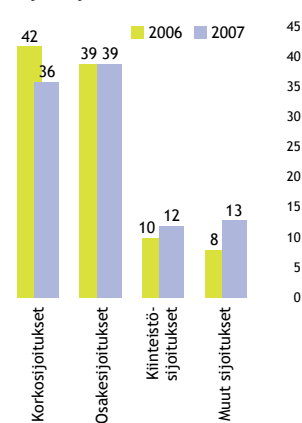
Myös noteeraamattomien osakkeiden tuotto oli erittäin hyvä, 42 %. Merkittävin tekijä tuotossa oli Talvivaaran Kaivososakeyhtiö, jonka arvo kehittyi vahvasti yhtiön listautuessa menestyksekkäästi Lontoon pörssiin. Varma omistaa yhtiöstä 8,6 %.

Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet muodostavat pitkäjänteisen omaisuusluokan, jolla on hyvä tuottopotentialiaali. Omistusten aikajänne sopii hyvin yhteen pitkäaikaisten eläkevastuiden kanssa.

Noteerattujen osakkeiden maantieteellinen jakauma

Sijoitusjakauma 2006–2007*

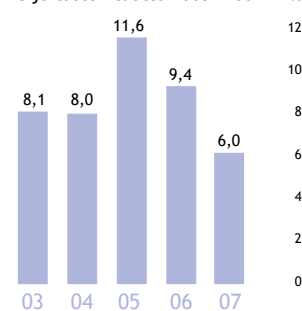

*Riskin mukaan ryhmiteltynä

15 suurinta osakesijoitusta

Yhtiö	omistus milj. €	% Varman noteeratuista osakkeista
Sampo Oyj	892,7	9,1 %
Nokia Oyj	298,6	3,1 %
Wärtsilä Oyj	246,3	2,5 %
UPM Kymmene Oyj	191,4	2,0 %
Fortum Oyj	180,2	1,8 %
Kemira Oyj	174,9	1,8 %
Metso Oyj	168,6	1,7 %
Stora Enso Oyj	159,8	1,6 %
Nordea Bank AB	144,9	1,5 %
Nokian Renkaat Oyj	125,6	1,3 %
Uponor Oyj	84,4	0,9 %
Alma Media Oyj	84,0	0,9 %
Neste Oil Oyj	77,1	0,8 %
Talvivaara Mining Company Ltd	76,9	0,8 %
Rautaruukki Oyj	74,5	0,8 %
Yhteensä	2 980,0	30,3 %

Sijoitusten tuotto 2003–2007

Kiinteistösijoitukset

Vuoden 2007 aikana Suomessa tehtiin aktiivisesti kiinteistökauppoja, ja niiden yhteenlaskettu arvo oli noin 6 miljardia euroa.

Levottomuus kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla vaikutti myös Suomen kiinteistömarkkinoihin. Sen vaikutukset kiinteistökaupankäyntiin heijastuivat lainamarginaalien nousuna ja velkavivun käytön vähenemisenä.

Sijoittajat ovat nyt aiempaa kriittisempiä, ja kiinteistöjen riskejä arvioidaan entistä tarkemmin. Hintojen nousu on pysähtynyt, mutta markkinoiden likviditeetti on pysy-

nyt hyvällä tasolla. Kansainväliset sijoittajat toimivat nyt sekä osto-että myyntipuolella.

Tilamarkkinoilla toimitilojen käyttöasteet ovat parantuneet, ja parhaiden tilojen vuokrat ovat nousseet. Toimitilarakentaminen on tällä hetkellä hyvin vilkasta, mutta hankkeiden aloitusten huippu on taittumassa.

Varman kiinteistökannan markkina-arvo vuonna 2007 oli noin 2,9 miljardia euroa, josta yhtiön omassa käytössä olevien kiinteistöjen arvo oli 127 miljoonaa euroa. Suorien kiinteistösijoitusten sitoutuneen pääoman tuotto oli 10,1 %. Kiinteistöjen arvioinnin kautta tullut noin

80 miljoonan euron käyvän arvon nousu nosti kiinteistöomaisuuden kokonaistuottoa. Toimitilojen vajaa-käyttöaste oli vuoden lopussa 4,5 %.

Vuonna 2007 Varman kiinteistöliiketoiminnassa keskityttiin rakennuttamiseen ja kiinteistöjen kehittämiseen. Useita merkittäviä

”Varma tukee Suomessa tehtävää työtä. Noteerattujen omistusten lisäksi Varma on aktiivinen pääomasijoittaja kotimarkkinoilla.”

SALKUN MARKKINARISKISTÄ LEIJONANOSA KOITUU OSAKESIJOITUKSISTA

Varman sijoitussalkun 6,0 %:n tuottoon vuonna 2007 vaikuttivat eniten osakesijoitukset. Niiden tuottokorkeus muodosti 52 % koko sijoitussalkun tuotosta.

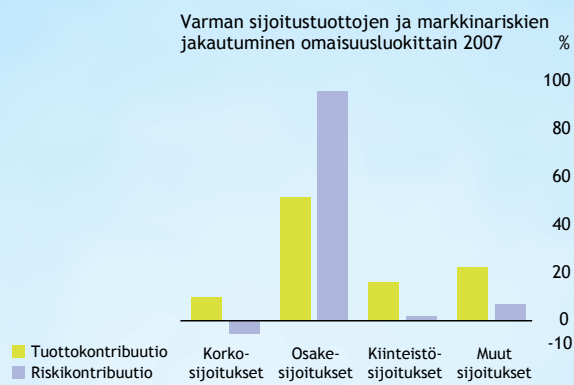
Hyvän tuottovaikutuksensa ohella osakesijoitukset hallitsevat Varman sijoitussalkun markkinariskiä. Yhtiön salkun markkinariskistä peräti 96 % aiheutui osakesijoituksista, vaikka keskimääräinen osakepaino onkin jäänyt selkeästi alle 40 %:iin. Sijoitussalkun markkinariskillä tarkoitetaan toteutuneiden tuottojen heiluntaa eli volatiliiteettia, joka oli 5,1 % koko sijoitussalkulle vuonna 2007.

Korkosijoitusten tuottokorkeus muodosti 10 % koko sijoitussalkun tuotosta. Positiivisen tuottovaikutuksen lisäksi korkosijoitukset ovat pienentäneet sijoitussalkun markkinariskiä. Korkosijoitukset ovat tuottaneet parhaiten silloin, kun osakemarkkinat ovat laskeneet voimakkaimmin. Korkosijoitukset ovat toimineet sijoitussalkussa vakuutuselementin tavoin pienentäen osakemarkkinoista aiheutuvaa riskiä. Riskiä pienentävä vaikutus on jäänyt kuitenkin huomattavan pieneksi, jos sitä verrataan osakemarkkinoiden aiheuttamaan markkinariskisiin.

Kiinteistösijoitukset tuottivat koko vuoden suhteellisen tasaista kassavirtaa ja arvonmuutokset olivat mal-

tillisia. Kiinteistösijoitusten tuottokorkeus oli 16 % koko salkun tuotosta, ja niiden tuottojen heilunta eli markkinariski oli melko vähäistä.

Muut sijoitukset pitävät sisällään hedge-rahastoja, joiden tuottokorkeus oli 22 % koko sijoitussalkun tuotosta. Sen sijaan muiden sijoitusten riskikorkeus jäi suhteellisen matalaksi ja oli 7 % koko salkun markkinariskistä.

uudisrakennushankkeita valmistuu vuonna 2008: Helsingin Salmisaa-reen nousee Varman toimitilaraken-nus, Tornioon kauppakeskus ja Van-taalle Flamingo-viihtymiskeskus.

Muut sijoitukset

Muut sijoitukset koostuvat hedge-rahastoista, joiden osuus Varman sijoituksista nousi vuoden 2007 aikana 13 %:iin (2006: 8 %). Sijoi-tusten tuotto oli erittäin hyvä, 11,4 %.

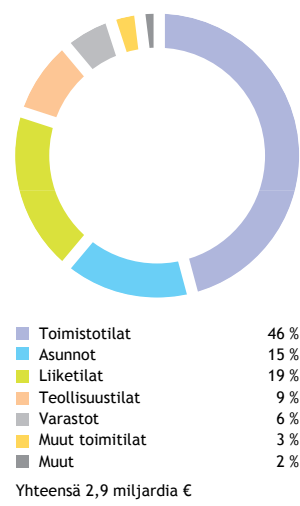
Vuonna 2007 jatkettiin varojen siirtämistä korkosijoituksista hed-ge-rahastoihin korkosijoitusten hei-kon tuottonäkymän vuoksi. Hedge-rahastojen tuotto ylitti korkosijoitus-ten ja osakkeiden tuoton. Riskitaso oli maltillinen, koska volatilitteetti eli tuoton keskihajonta oli oleellisesti osakesijoituksia pienempi.

Varman hedge-sijoituksista noin viidennes on sijoitettu rahasto-jen rahastoihin ja pääosa yhteensä 57 yksittäiseen hedge-rahastoon. Rahastoportfolio on hajautettu hyvin erityyppisiin sijoitusstrate-gioihin. Painopiste on matalariski-sissä ja markkinaneutraaleissa, useista eri sijoituslajeista koostu- vissa monistrategioissa.

Sijoituspolitiikka

Varma on pitkäjänteinen sijoittaja. Varman sijoitustoiminnan tavoit- teena on turvata eläkkeiden mak- saminen, joten sijoituksille pyritään saamaan paras mahdollinen tuotto yhtiön toimintaa vaarantamatta. Siksi yhtiön sijoitustoiminnassa korostuu varojen monipuolinen hajauttaminen ja varovainen riskin- otto.

Kiinteistöomaisuus 2007

AKTIIVINEN KOTIMAINEN PÄÄOMASJOITTAJA

Omistajaohjauspolitiikkansa mukaisesti Varma tukee Suomessa tehtävää työtä. Noteerattujen omistusten lisäksi Varma on aktiivinen pääomasijoittaja kotimark- kinoilla. Se tuntee hyvin kotimaiset yhtiöt ja on halut- tu yhteistyökumppani. Kotimainen sijoituskohte on etusijalla, jos tuotto-odotukset ja laadulliset kriteerit täyttyvät.

Hankkeita oli runsaasti meneillään myös vuonna 2007. Varma teki uusia sitoumuksia pääomarahastoihin sekä useita suoria sijoituksia yhtiöihin osakepääoman, erilaisen välirahoituksen ja perinteisen yritysrahoituksen muodossa.

Pääomarahastot

Varma on kahden viimeisen vuoden aikana tehnyt noin 200 miljoonalla eurolla uusia sijoitussitoumuksia

kotimaisiin pääomarahastoihin. Yhtiö on mukana sekä perinteisille toimialoille sijoittavissa yrityskauppa- rahastoissa että aikaisemman kehitysvaiheen venture capital -rahastoissa.

Sijoitukset noteeraamattomiin osakkeisiin ja välirahoitus

Varma tekee aktiivisesti suoria sijoituksia noteeraamat- tomiin kotimaisiin yrityksiin, esimerkiksi kasvuyrityksiin, yritysjärjestelyihin tai yritysten muutostilanteisiin. Sijoituksia on tehty osakepääoman ja välirahoitusinstru- menttien kuten mezzanine-lainojen muodossa.

Yritysrahoitus

Perinteisen asiakaslainoituksen ohella Varma on aktiivi- sesti mukana erilaisten yritysjärjestelyjen rahoituksessa.

Paras palvelu syntyy asiantuntijuudesta

Yhteiskunnan kehitys ja asiakkaiden muuttuvat tarpeet ovat avainasemassa, kun Varma kehittää toimintatapojaan, palveluitaan ja henkilöstönsä osaamista. Tehokas ja tulokellinen toiminta ovat ratkaisevassa roolissa niin asiakkaiden tyytyväisyyden kuin koko suomalaisen työeläketurvan kannalta.

Varman tavoitteena on tarjota asiakkaille alan parasta palvelua. Vuonna 2007 osaamisen kehittämisessä keskityttiin asiantuntijuuden, kokemustiedon jakamisen, projektityötapojen ja asiakaspalveluvalmiuksien kehittämiseen.

Kehitystyö on kannattanut, sillä vuoden 2007 asiakastyytyväisyystutkimuksessa asiakkaat kiittivät Varmaa erityisesti henkilökohtai-

sesta asiakaspalvelusta, asiantunte-
muksesta, yhteistyöhalukkuudesta ja luotettavuudesta.

Myös oma henkilöstö on arvostanut osaamisen kehittämistä. Corporate Image Oy:n syyskuussa 2007 tekemässä sisäisessä yrityskuvatutkimuksessa erityisen hyvät arviot saivat työnantajan tarjoaman koulutuksen riittävyys ja perehdyttäminen.

Muutoksiin valmentautumista

Muutos haastaa työhyvinvoinnin monin tavoin. Varmalaiset muuttavat syksyllä 2008 Salmisaareen uuteen toimitaloon. Eri työryhmät ovat valmistelleet muutosta, ja muuttoa tukemaan on perustettu mm. työhyvinvointiryhmä.

Uusiutuminen näkyy myös Varman uudessa strategiassa, joka valmistui syksyllä 2007. Samalla kun Varmassa huolehditaan perustehtävästä eli eläkkeiden turvaamisesta, jatketaan toimintatapojen kehittämistä strategian linjausten mukaisesti.

”Osaamista yhdistämällä ja jakamalla Varma tarjoaa alan parasta palvelua.”

TyEL-vakuutusasiantuntija Arja Lehikoinen (vas.) ja verkkopalveluasiantuntija Meri Savola ovat tyytyväisiä asiantuntijajalennuksen monipuolisuuteen.

Henkilöstön kokonaistytyväisyys hyvää tasoa

Henkilöstön näkemyksiä organisaatiosta ja työviihtyvyydestä selvitettiin syksyllä 2007 sisäisessä yritys-kuvatutkimuksessa. Vastausprosentti oli 75.

Vaikka edellisvuosien huipputuloksiin ei muutoshasteiden keskellä ylletty, on varmalaisten kokonaistytyväisyys tutkimustulosten mukaan edelleen suomalaista toimihenkilönormitasoa korkeammalla. Kokonaistytyväisyyttä kuvaava indeksi oli Varmassa 63,5, kun vertailuna käytetyn toimihenkilönormin indeksi oli 61,1.*

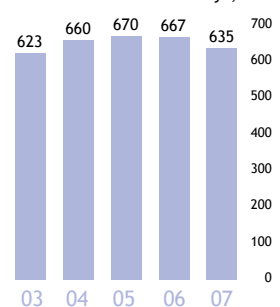
Erityisen tyytyväisiä varmalaiset olivat esimiestoimintaan, henkilökohtaiseen vastuunottoon omasta työstä ja työskentelyolosuhteisiin. Tärkeimmäksi kehityskohteeksi nousi tietotulvan määrä.

Varman henkilöstölujuja 31.12.2007

- Varman palveluksessa oli vuoden 2007 aikana keskimäärin 646 henkilöä (2006: 671).
- Henkilöstöstä oli naisia 77 % ja miehiä 23 % (2006: naisia 76 %, miehiä 24 %).
- Keski-ikä oli 46 vuotta 7 kuukautta (2006: 46 v 1 kk).
- Keskimääräinen palvelusaika oli 13 vuotta 8 kuukautta (2006: 13 v 2 kk).

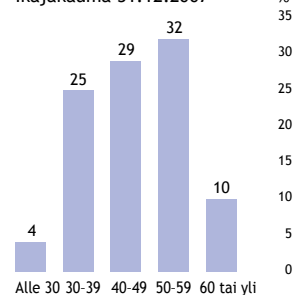
* Suomalainen toimihenkilönormitaso muodostuu yli 40 toimihenkilövaltaisessa yrityksessä tehtyjen vastaavien tutkimusten keskiarvosta.

Henkilöstömäärän kehitys, hlöä

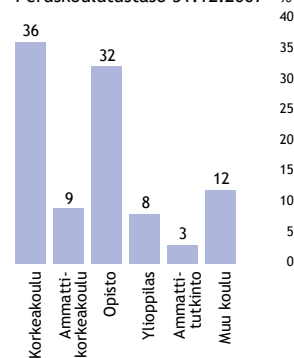

Läsnäolevat 31.12.

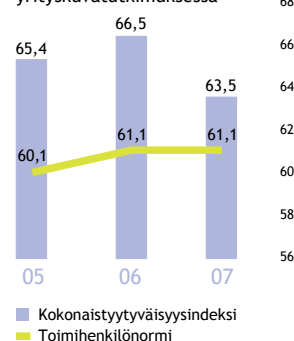
Ikäjakauma 31.12.2007

Peruskoulutustaso 31.12.2007

Henkilöstön kokonaistytyväisyysindeksin kehitys sisäisessä yritys-kuvatutkimuksessa

VALMENNUSTA HYVÄÄN ASiantuntijatyöhön

Varmassa järjestettiin vuonna 2007 asiantuntijavalmennus, jonka keskeisiä osa-alueita ovat asiantuntijuuden jakaminen ja verkostoituminen, muutostarpeiden ennakoiminen ja jatkuva osaamisen kehittäminen.

Valmennus tukee Varman tavoitetta tarjota asiakkailleen alan parasta ja asiantuntevinta palvelua.

Valmennukseen osallistuivat myös TyEL-vakuutusasiantuntija **Arja Lehikoinen** ja verkkopalveluasiantuntija **Meri Savola**. He kiittelevät valmennusta mielenkiintoiseksi ja monipuoliseksi.

- Eri alojen asiantuntijaluentoja avulla kuva työeläkevakuuttamisen toimintaympäristöstä avartui. Erityisesti asiakasyritysten toiminnan tuntemus on meille tärkeää asiakaspalvelun toimintatapoja kehitettäessä, Lehikoinen ja Savola toteavat.

Asiantuntijavalmennus järjestettiin yhteistyössä finanssi- ja vakuutuskoulutuksen asiantuntija Finvan kanssa. Valmennuksia jatketaan Varmassa vuonna 2008.

Hallinto ja johtaminen

Hyvä hallintotapa on Varman omistaja-arvo. Keskeinen tavoite on varmistaa tehokkaalla tavalla yhtiön toiminnan ja hallinnon läpinäkyvyys, mikä osaltaan edistää myös yleistä luottamusta työeläkejärjestelmää kohtaan.

Varman hallinnon perustan muodostaa työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki ja alemman asteiset säädökset sekä laissa erikseen mainitut vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännökset. Varma noudattaa myös listayhtiöiden corporate governance -ohjetta toimintaansa soveltuvin osin.

Varman hallintoperiaatteiden lähtökohtana on yhtiön perustehtävä, eläkkeiden turvaaminen. Lakisääteinen työeläkejärjestelmä syntyi valtiovallan ja työmarkkinajärjestöjen sopimuksella, ja kolmikannalla on edelleen tärkeä rooli järjestelmän kehittämisessä. Työmarkkinajärjestöt osallistuvat myös työeläkeyhtiöiden hallintoon.

Varman keskeiset toimielimet ovat yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja.

Yhtiökokous

Varman asiakkaita ovat vakuutusentottajat ja niiden palveluksessa olevat palkansaajat eli vakuutetut. Varma on keskinäinen yhtiö, mikä tarkoittaa, että Varman vakuutusentottajilla ja vakuutetuilla on asiakkuuteen perustuva oikeus osallistua päätöksentekoon yhtiökokouksessa; ei ole asiakkuutta ilman osallistumisoikeutta.

Vuonna 2007 varsinainen yhtiökokous pidettiin 22. maaliskuuta.

Hallintoneuvosto

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti Varmalla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa Varman hallintoa.

Hallintoneuvostoon kuuluu 28 jäsentä, joista 7 on valittu työnantajakeskusjärjestöjen ja 7 palkansaajakeskusjärjestöjen ehdotuksesta. Vuonna 2007 hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 65,5 % jäsenistä. Hallintoneuvoston jäsenet on esitelty sivulla 31.

Hallintoneuvoston palkkioista päättää yhtiökokous. Hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksettiin vuonna 2007 vuosipalkkiota 5 000 euroa, varapuheenjohtajille 3 800 euroa ja jäsenille 2 500 euroa. Kokouspalkkiota maksettiin 300 euroa kokoukselta.

Hallitus

Hallituksen tehtävänä on johtaa Varmaa ammattimaisesti ja terveiden liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti. Hallitus huolehtii Varman hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä tarpeellisten ohjeiden antamisesta toimitusjohtajalle.

Varman hallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja kolme varajäsentä. Hallituksen jäsenet ja varajäsenet samoin kuin puheenjohtajan ja varapuheen-

johtajat valitsee hallintoneuvosto. Varsinaisista jäsenistä kolme ja varajäsenistä yksi on valittu työnantajakeskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä sekä kolme jäsentä ja yksi varajäsen keskeisten palkansaajien edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Muut eli puolet varsinaisista jäsenistä ja yksi varajäsenistä ovat vapaavalintaisia. Hallituksen jäsenet on esitelty sivuilla 32–35.

Hallitus kokoontui vuonna 2007 kaikkiaan 12 kertaa. Osallistumistaso oli keskimäärin 88,6 % varajäsenten osallistuminen huomioonotetaan.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksen puheenjohtajisto ja toimitusjohtaja kokoontuvat tarvittaessa valmistelemaan hallituksessa käsiteltäviä asioita. Puheenjohtajiston muodostavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat.

Tarkastusvaliokunta valvoo muun muassa yhtiön taloudellista ja muuta raportointia sekä sisäisen valvonnan tilaa. Valiokunnan kokoukseen kutsutaan vähintään kerran vuodessa yhtiön valvontatilintarkastaja. Valiokunnan sihteerinä toimii sisäisestä tarkastuksesta vastaava tarkastusjohtaja. Tarkastusvaliokunta raportoi toimistaan ja havainnoistaan hallitukselle.

Vuonna 2007 tarkastusvaliokunta kokoontui kaksi kertaa ja käsittelee mm. Varman sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tilintarkastajien ja sisäisen tarkastuksen suunnitelmia ja raportointia.

Kompensaatio- ja nimitysvaliokunta valmistelee hallitukselle sekä yhtiön kannustinjärjestelmät

että johdon yleiset palkitsemisperiaatteet. Valiokunnan esitykset tuodaan hallituksen päätettäväksi. Vuonna 2007 valiokunta kokoontui kaksi kertaa.

Hallitus valitsi kokouksessaan 18.1.2007 tarkastusvaliokunnan jäseniksi Jyrki Juuselan, Mikko Mäenpään, Birgitta Kantolan ja Markku Pohjolan sekä kompensatio- ja nimitysvaliokunnan jäseniksi Jyrki Juuselan, Mikko Mäenpään ja Ole Johanssonin.

Palkitseminen

Hallituksen palkkioista päättää hallintoneuvosto. Hallituksen puheenjohtajalle maksettiin vuonna 2007 vuosipalkkiota 22 000 euroa, varapuheenjohtajille 16 500 euroa, jäsenille 11 000 euroa ja varajäsenille 8 000 euroa. Kokouspalkkiota maksettiin puheenjohtajalle 450 euroa, varapuheenjohtajille 400 euroa

sekä jäsenille ja varajäsenille 300 euroa kokoukselta. Hallituksen valiokuntien jäsenille maksettiin kokouspalkkiota saman verran kuin hallituksen jäsenille.

Varman hallituksessa ei ole Varman toimivaan johtoon kuuluvia jäseniä. Kukaan hallitusjäsenistä ei ole ollut työ- tai toimisuhteessa Varmaan vuonna 2007 tai kahtena sitä edeltävänä vuonna, eikä kukaan heistä saa Varmalta konsultointitai muita korvauksia hallitustehtäviin liittymättömistä palveluista tai muusta neuvonnasta.

Toimitusjohtaja ja muu johto

Toimitusjohtaja huolehtii Varman juoksevasta hallinnosta hallituksen ohjeiden mukaisesti ja vastaa Varman päivittäisestä johtamisesta.

Varman toimitusjohtaja on varatuomari Matti Vuoria. Toimitusjoh-

tajan sijaisena toimii varatoimitusjohtaja Markku Hyvärinen. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimittää hallitus.

Toimitusjohtajaa tukee Varman johtamisessa johtoryhmä, johon kuuluu toimitusjohtajan lisäksi 8 johdon ja 2 henkilöstön edustajaa. Johtoryhmän tehtävä on ohjata ja kehittää Varman toimintaa siten, että yhtiön hallituksen hyväksymät strategiset tavoitteet saavutetaan. Varman johtoryhmä on esitelty sivuilla 36–37.

Sijoitustoimikunta

Sijoitustoimikunta käsittelee keskeiset, toimitusjohtajan päätettäväksi tulevat sijoitusasiat. Sijoitustoimikunta valmistelee sijoitusesitykset hallitukselle ja tekee päätökset asioissa, joissa sillä on vuosittain vahvistettavan sijoitussuunnitelman

”Varman toiminnan ja hallinnon läpinäkyvyys edistää luottamusta työeläkejärjestelmää kohtaan.”

VAALIVALIOKUNTA EHDOTTAA JÄSENET HALLINTONEUVOSTOON JA HALLITUKSEEN

Työeläkeyhtiöiden hallintomalliin sisällytettiin lainuudistuksessa vuonna 2007 uusi toimielin, **vaalivaliokunta**, jonka tehtävänä on hallintoneuvostoa avustaa valmistella hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenistöä koskevat esitykset. Vaalivaliokunta tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston jäsenten valinnasta erovuoroisten sijaan ja heidän palkkioistaan sekä vastaavanlaisen ehdotuksen hallintoneuvostolle hallituksen jäsenten osalta.

Varman kuusijäsenisen vaalivaliokunnan puheenjohtajana toimii hallintoneuvoston puheenjohtaja Pekka Paasikivi. Valiokunnan jäsenistä Martti Alakoski (varapuheenjohtaja), Mikko Mäenpää ja Veli-Matti Töyrylä edustavat vakuutettuja sekä Ole Johansson ja Tapio Kuula vakuutuskenottajia.

mukaan päätösvalta ja joita ei ole delegoitu organisaatiossa alemmalle tasolle. Lisäksi toimikunta seuraa sijoitusriskejä.

Sijoitustoimikuntaan kuuluvat toimitusjohtaja ja sijoitustoiminnasta vastaavat johtajat.

Palkitseminen ja eläkejärjestelyt

Toimitusjohtaja Matti Vuorian palkka- ja luontoisedut olivat 638 554 euroa vuonna 2007. Hänen eläkeikänsä on 60 vuotta. Eläkkeen määrä on 60 % laskennallisesta eläkepalkasta. Toimitusjohtajan irtisanomisaika on 6 kuukautta, minkä lisäksi hän on oikeutettu 6 kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen. Varatoimitusjohtaja Markku Hyvärisen palkka- ja luontoisedut olivat 346 949 euroa ja eläkeikä 60 vuotta.

Toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajan ja hallituksen nimittämien johtajien palkoista ja palkkaeduista päättää hallitus.

Johdon kokonaispalkkio koostuu palkasta luontoisetuineen ja vuosittain vahvistettavasta tulospalkkiosta.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan menettelytapoja, joilla yhtiö pyrkii varmistamaan taloudellisen, tehokkaan ja luotettavan toiminnan. Riskienhallinta on keskeinen osa Varman sisäistä valvontaa.

Kokonaisvastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä on Varman hallituksella, joka määrittää sisä-

sen valvonnan periaatteet ja arvioi vuosittain sisäisen valvonnan tilan. Tarkastusvaliokunta tukee toiminnallaan hallitusta sisäiseen valvontaan liittyvissä kysymyksissä. Yhtiön johto vastaa sisäisen valvonnan toimeenpanosta. Sisäinen tarkastus avustaa hallitusta, tarkastusvaliokuntaa ja johtoa tuottamalla sisäisen valvonnan menettelytapoja koskevia arvioita ja kehitysehdotuksia.

Varman riskienhallinta- ja valvontajärjestelyjä on kuvattu tarkemmin tilinpäätösliitteessä sivuilla 41–46.

Tilintarkastus

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 22.3.2007 Varman tilintarkastajiksi valittiin KHT Raija-Leena Hankonen ja KHT Jaakko Nyman sekä varatilintarkastajiksi KPMG Oy Ab ja KHT Paula Pasanen. Valvontatilintarkastajana toimii Raija-Leena Hankonen ja valvontatilintarkastajan sijaisena Jaakko Nyman. Vuonna 2007 tilintarkastuspalkkioita maksettiin 216 000 euroa. Lisäksi tilintarkastusyhteisöille maksettiin konsultointipalkkioita 29 000 euroa.

Hallintoneuvosto 31.12.2007

Puheenjohtaja

Pekka Paasikivi, s. 1944
vuorineuvos, hallituksen
puheenjohtaja, Oras Invest Oy
erovuorossa 2010

Varapuheenjohtaja

Jukka Härmälä, s. 1946
vuorineuvos, senior advisor
Capman Capital Management Oy
erovuorossa 2010

Varapuheenjohtaja

Sakari Tamminen, s. 1953
vuorineuvos, toimitusjohtaja,
Rautaruukki Oyj
jäsenyys päättyi 31.12.2007

Riku Aalto, s. 1965

taluspäällikkö, Metallityöväen
Liitto ry
erovuorossa 2008

Martti Alakoski, s. 1953

puheenjohtaja, Sähköalojen
ammattiliitto ry
erovuorossa 2010

Berndt Brunow, s. 1950

hallituksen jäsen, Oy Karl Fazer Ab
erovuorossa 2010

Erkki Etola, s. 1945

toimitusjohtaja, Etra Oy, Etra
Trading Oy ja Tiiviste-Group Oy
erovuorossa 2008

Stig Gustavson, s. 1945

vuorineuvos, hallituksen
puheenjohtaja,
Konecranes Oyj
erovuorossa 2010

Matti Halmesmäki, s. 1952

pääjohtaja, Kesko Oyj
erovuorossa 2008

Tapio Huttula, s. 1963

puheenjohtaja, Erityisalojen

Toimihenkilöliitto ERTO ry
erovuorossa 2009

Matti Huutola, s. 1959

hallituksen varapuheenjohtaja,
Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry
erovuorossa 2009

Erkki Isokangas, s. 1946

maatalous- ja metsätieteiden
maisteri
erovuorossa 2009

Kari Jordan, s. 1956

pääjohtaja, Metsäliitto-konserni
erovuorossa 2009

Seppo Koskinen, s. 1946

päälouottamusmies, Paroc Oy Ab
erovuorossa 2009

Tapio Kuula, s. 1957

johtaja, Fortum Oyj
erovuorossa 2009

Liisa Leino, s. 1960

hallituksen puheenjohtaja,
Leinovalu Oy
erovuorossa 2010

Hannu Penttilä, s. 1953

toimitusjohtaja, Stockmann
Oyj Abp
erovuorossa 2008

Antti Piippo, s. 1947

pääosakas, hallituksen
puheenjohtaja, Elcoteq SE
erovuorossa 2010

Matti Pulkki, s. 1947

senior advisor, Sokotel Oy
erovuorossa 2009

Juha Rantanen, s. 1952

vuorineuvos, toimitusjohtaja,
Outokumpu Oyj
erovuorossa 2008

Helena Rissanen, s. 1949

johtaja, Toimihenkilöunioni TU ry
erovuorossa 2008

Jyrki Salo, s. 1960

talous- ja rahoitusjohtaja,
UPM-Kymmene Oyj
erovuorossa 2008

Jorma Takanen, s. 1946

konsernijohtaja, hallituksen
puheenjohtaja, Scanfil Oyj
erovuorossa 2009

Pekka Tefke, s. 1950

toimitusjohtaja, Volvo Auto Oy Ab
erovuorossa 2009

Kai Telanne, s. 1964

toimitusjohtaja, Alma Media Oyj
erovuorossa 2008

Veli-Matti Töyrylä, s. 1953

puheenjohtaja, Suomen
Ekonomiliitto – Finlands
Ekonomförbund SEFE ry
erovuorossa 2010

Markku Uitto, s. 1964

kauppatieteiden maisteri
erovuorossa 2009

Göran Åberg, s. 1956

toimitusjohtaja, Oy Schenker
East Ab
erovuorossa 2010

Vuonna 2007 päättyneet jäsenyydet:

Markku von Hertzen, s. 1948

jäsenyys päättyi 22.3.2007

Antti Norrlin, s. 1963

jäsenyys päättyi 22.3.2007

Antti Remes, s. 1947

jäsenyys päättyi 31.1.2007

Hallitus

31.12.2007

Jyrki Juusela*Ole Johansson**Mikko Mäenpää**Jouko Ahonen**Markku Jokinen**Erkki Kangasniemi**Birgitta Kantola**Lasse Laaturun*

Puheenjohtaja**Jyrki Juusela**, s. 1943

vuorineuvos, tekniikan tohtori
jäsen vuodesta 2004
erovuorossa 2008

Varapuheenjohtaja**Ole Johansson**, s. 1951

vuorineuvos, diplomiekonomi,
konsernijohtaja, Wärtsilä Oyj Abp
jäsen vuodesta 2005
erovuorossa 2010

*Teknoliigiteollisuus ry:n
hallituksen puheenjohtaja,
Outokumpu Oyj:n ja Elinkeino-
elämän keskusliitto EK:n
varapuheenjohtaja*

Valittu Elinkeinoelämän keskus-
liitto EK:n esityksestä

Varapuheenjohtaja**Mikko Mäenpää**, s. 1954

oikeustieteen kandidaatti,
puheenjohtaja,
Toimihenkilökeskusjärjestö
STTK ry
jäsen vuodesta 2000
erovuorossa 2009

*Eläketurvakeskuksen edustajiston
jäsen, Talousneuvoston jäsen, Poh-
jolan Ammatillisen Yhteisjärjestön
ja Euroopan Ammatillisen Yhteis-
järjestön hallitusten jäsen*

Valittu Toimihenkilökeskusjärjestö
STTK ry:n esityksestä

Jouko Ahonen, s. 1954

puheenjohtaja, Paperiliitto ry
jäsen vuodesta 2003
erovuorossa 2008

*Eläketurvakeskuksen edustajiston
jäsen, Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry:n hallituk-
sen jäsen*

Valittu Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry:n esityksestä

Markku Jokinen, s. 1949

toimitusjohtaja, Sievin Jalkine Oy,
Sievi Marketing Oy, Sievi Tools Oy
ja JJJ Capital Oy
jäsen vuodesta 1998
jäsenyys päättyi 31.12.2007

*Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n
PK-yritysvaltuuskunnan jäsen*

Erkki Kangasniemi, s. 1945

kouluneuvos, puheenjohtaja,
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
jäsen vuodesta 1998
erovuorossa 2010

*Pääsopijajärjestö JUKOn puheen-
johtaja, Akavan 1. varapuheen-
johtaja, Keskinäisen Vakuutus-
yhtiön Kalevan hallintoneuvoston
varapuheenjohtaja, Helsingin OP
Pankki Oyj:n hallintoneuvoston
jäsen*

Valittu Akava ry:n esityksestä

Birgitta Kantola, s. 1948

varatuomari
jäsen vuodesta 2004
erovuorossa 2009

*Nordea Bank AB:n, Fortum Oyj:n,
Stora Enso Oyj:n, Åbo Akademin,
Vasakronan AB:n ja OMX AB:n
hallitusten jäsen*

Lasse Laatonen, s. 1950

oikeustieteen kandidaatti, laki-
asiainjohtaja, Elinkeinoelämän
keskusliitto EK
jäsen vuodesta 1998
erovuorossa 2009

*Eläketurvakeskuksen, Tapa-
turmavakuutuslaitosten liiton ja
Kansaneläkelaitoksen hallitusten
jäsen*

Valittu Elinkeinoelämän keskus-
liitto EK:n esityksestä

Arto Ojala*Markku Pohjola**Kari O. Sohlberg**Björn Wahroos*

Varajäsenet

Mikko Ketonen*Sinikka Näätäsaari**Timo Poranen*

Arto Ojala, s. 1944

valtiotieteen maisteri
jäsen vuodesta 1999
erovuorossa 2008

Valittu Elinkeinoelämän keskus-
liitto EK:n esityksestä

Markku Pohjola, s. 1948

ekonomi, varakonsernijohtaja,
Nordea Bank AB
jäsen vuodesta 2004
erovuorossa 2009

OMX AB:n hallituksen jäsen

Kari O. Sohlberg, s. 1940

vuorineuvos, kauppatieteiden
maisteri
jäsen vuodesta 1998
erovuorossa 2008

*Oy G.W. Sohlberg Ab:n hallituksen
jäsen*

Björn Wahlroos, s. 1952

kauppatieteiden tohtori,
konsernijohtaja, Sampo Oyj
jäsen vuodesta 2001
jäsenyys päättyi 31.12.2007

Sampo Oyj:n hallituksen jäsen

Varajäsenet**Mikko Ketonen, s. 1945**

ekonomi, hallituksen puheen-
johtaja, TS-Yhtymä Oy
jäsen vuodesta 1998
erovuorossa 2010

*Priimus Group Oy:n hallituksen
puheenjohtaja*

Sinikka Näättsaari, s. 1961

yhteiskuntatieteiden maisteri,
ohjelmapäällikkö, Suomen Ammat-
tiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
jäsen vuodesta 2007
erovuorossa 2010

*Kansaneläkelaitoksen hallituksen
jäsen, Sosiaaliturvan uudistamis-
komitean jäsen, Tapaturmavakuu-
tuslaitosten liiton (TVL) hallituk-
sen jäsen ja Eläketurvakeskuksen
hallituksen varajäsen*

Valittu palkansaajakeskusjärjestö-
jen esityksestä

Timo Poranen, s. 1943

teollisuusneuvos, diplomi-insinööri
jäsen vuodesta 1998
jäsenyys päättyi 31.12.2007

*Konecranes Oyj:n hallituksen
jäsen*

Valittu Elinkeinoelämän keskus-
liitto EK:n esityksestä

Arto Kuusiola, s. 1952

kauppatieteiden maisteri, johtaja,
Suomen Ammattiliittojen Keskus-
järjestö SAK ry
jäsenyys päättyi 1.5.2007

**Seuraavat uudet jäsenet
valittu 1.1.2008 alkaen halli-
tukseen (hallintoneuvoston
päättös 4.12.2007):**

Varsinaiset jäsenet:

Kari Stadigh, s. 1955
konsernijohtajan varamies,
Sampo Oyj
erovuorossa 2008

Sakari Tamminen, s. 1953
vuorineuvos, toimitusjohtaja,
Rautaruukki Oyj
erovuorossa 2010

Varajäsen:

Anne Brunila, s. 1957
toimitusjohtaja, Metsäteollisuus ry
erovuorossa 2010

*Tarkemmat tiedot hallituksen
jäsenien työkokemuksesta ja
luottamustehtävistä löytyvät
osoitteesta www.varma.fi.*

Johtoryhmä

31.12.2007

Matti Vuoria

Toimitusjohtaja
s. 1951, varatuomari, humanististen tieteiden kandidaatti
Keskeinen työkokemus:
Hallituksen päätoiminen puheenjohtaja, Fortum Oyj 1998–2003
Kansliapäällikkö, kauppa- ja teollisuusministeriö 1992–98

Sampo Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, Danisco A/S:n, Stora Enso Oyj:n ja Wärtsilä Oyj Abp:n hallitusten jäsen, Arvopaperimarkkinayhdistyksen ja Työeläkevaikuttajat TELA ry:n hallitusten puheenjohtaja sekä Finanssialan Keskusliitto ry:n hallituksen jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Markku Hyvärinen

Varatoimitusjohtaja
s. 1948, luonnontieteiden ylioppilas
Keskeinen työkokemus:
Toimitusjohtaja, Eläke-Sampo 1996–98
Puoluesihteeri, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 1991–96

If Skadeförsäkring Holding AB:n ja Finnair Oyj:n hallitusten jäsen, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan hallituksen varapuheenjohtaja

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998

Eija Kaipainen-Perttula

Johtaja, kehitystoiminta ja vakuutuspalvelut
s. 1958, filosofian maisteri
Keskeinen työkokemus:
Vakuutus- ja suurasiakasyhteyksien johtaja, Varma 2006–2007
Vakuutusjohtaja, Varma 2002–2006

Eläketurvakeskuksen, Vakuutustiedon Kehittämissäätiön ja Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA:n hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Timo Kaisanlahti

Hallintojohtaja, päälakimies
s. 1962, oikeustieteen tohtori, kauppatieteiden maisteri
Keskeinen työkokemus:
Neuvotteleva virkamies, Valtiovarainministeriö 2004–2005
Neuvotteleva virkamies, Liikenne- ja viestintäministeriö 2003–2004
Lakimies, KLegal Oy 2003
Lakimies, Varma-Sampo 2001–2002
Neuvotteleva virkamies, Kauppa- ja teollisuusministeriö 1996–2000

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Risto Murto

Johtaja, sijoitustoiminto
s. 1963, kauppatieteiden tohtori
Keskeinen työkokemus:
Toimitusjohtaja, Opstock Oy 2000–2005
Johtaja, Opstock Oy 1997–2000

VVO-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen, NV Kiinteistö-sijoitus Oy:n hallituksen jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2006

Pasi Mustonen

Aktuaarijohtaja
s. 1964, filosofian maisteri, SHV
Keskeinen työkokemus:
Aktuaari, Varma 1998–2001
Aktuaari, Eläke-Sampo 1996–98

Eläketurvakeskuksen edustajiston jäsen, Suomen Aktuaariyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Jouko Oksanen

Johtaja, taloushallinto
s. 1951, kauppatieteiden maisteri
Keskeinen työkokemus:
Talousjohtaja, Eläke-Varma 1990–98

Tamfelt Oyj:n ja Ahlström Capital Oy:n hallitusten jäsen, Arek Oy:n hallituksen varapuheenjohtaja

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998

Irmeli Otava-Keskinen

Tietohallintojohtaja
s. 1950, filosofian kandidaatti
Keskeinen työkokemus:
Tietohallintojohtaja, Eläke-Varma 1996–98

TietoEnator Esy Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Jyrki Rasi

Eläkejohtaja
s. 1966, varatuomari
Keskeinen työkokemus:
Osastopäällikkö, Varma 1999–2006
Lakimies, Eläke-Sampo 1998

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Hannu Tarvonen

Johtaja, asiakaspalvelut
s. 1952, diplomi-insinööri
Keskeinen työkokemus:
Markkinointijohtaja, Eläke-Sampo 1996–98

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan ja Rahastopalvelu RP Oy:n hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998

Merja Haikonen

Henkilöstön edustaja, lakimies
s. 1950, oikeustieteen kandidaatti
Keskeinen työkokemus:
Lakimies, Varma 2003–

Henkilöstön edustaja johtoryhmässä 2002–2003, henkilöstön edustaja laajennetussa johtoryhmässä 2004–2005, henkilöstön edustaja johtoryhmässä vuodesta 2006

Sari Kauppinen

Henkilöstön edustaja, eläkeasiantuntija
s. 1970, sosionomi AMK
Keskeinen työkokemus: Eläkekäsitteittäjä ja -asiantuntija, Varma 2000–

Henkilöstön edustaja johtoryhmässä vuodesta 2007

Matti Vuoria*Markku Hyvärinen**Eija Kaipainen-Perttula**Timo Kaisanlahti**Risto Murto**Pasi Mustonen**Jouko Oksanen**Irmeli Otava-Keskinen**Jyrki Rasi**Hannu Tarvonen**Merja Haikonen**Sari Kauppinen*

Muu johto

Sakari Aaltonen, hallinto,
Carina Geber-Teir, viestintä
Ralf Joutsenlahti, yritysasiakasyhteydet
Asko Kinnunen, asiakaspalveluiden kehitys
Mikko Koivusalo, pääomamarkkinat
Jorma Kuokkanen, kiinteistöt ja yritysrahoitus
Mika Pitkälä, jakelutieyhdydet
Jukka Ruuth, sisäinen tarkastus
Sakari Tola, lääkäritoiminta

Henkilöstön edustajat

Asta Häkkinen-Tolvanen, johtoryhmän henkilöstön edustajan varahenkilö
Tuula Vailama, johtoryhmän henkilöstön edustajan varahenkilö marraskuusta 2007 alkaen
Eija Åman, johtoryhmän henkilöstön edustajan varahenkilö marraskuusta 2007 alkaen

Asiantuntijalääkärit

Mari Antti-Poika, s. 1946
Per-Henrik Groop, s. 1956
Tuula Kieseppä, s. 1963
Matti Klockars, s. 1940
Heikki Nikkilä, s. 1955
Pekka Palin, s. 1950
Ritva-Liisa Peltomäki, s. 1953
Henrik Riska, s. 1945

Sanasto

Arvostusero

Sijoitusten käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero, joka sisältyy työeläkeyhtiön toimintapääomaan. Arvostuserojen muutos on osa yhtiön sijoitustoiminnan tulosta.

Asiakassiirto, siirtoliikenne

Vakuutusnottaja voi siirtää työeläkevakuutuksiaan yhtiöstä toiseen. Sopimus on sanottava irti viimeistään maaliskuis-, kesä-, syys- tai joulukuun viimeisenä päivänä, jolloin se siirtyy uuteen yhtiöön kolmen kuukauden päästä. Seuraavan kerran vakuutus voidaan siirtää vasta, kun se on ollut nykyisessä yhtiössä vähintään vuoden.

Duraatio

Joukkovelkakirjalainan painotettu juoksuaika, jossa käytetään painoina lainan kassavirtojen nykyarvoja. Duraation avulla voidaan mitata lainan korkoriskiä silloin, kun koron muutos on suhteellisen pieni.

Elinaikakerroin

Vuonna 2009 ensimmäisen kerran laskettava kerroin, jolla alkava eläke kerrotaan ja jolla pyritään sopeuttamaan vanhuuseläkkeen määrä pidentyvään elinaikaan. Kerroin määritellään erikseen kullekin ikäluokalle 62 vuoden iässä käyttäen viiden edellisen vuoden kuolevuus-tilastoja. Elinaikakerroimen eläkettä pienentävän vaikutuksen voi korvata jatkamalla työssä pitempään.

Hoitokustannustulo

Sisältää vakuutusmaksuun sisältyvän hoitokustannusosan sekä vakuutusmaksun työkyvyttömyyseläkeosasta eläkkeiden ratkaisukuluihin varatun osan. Hoitokustannustulolla katetaan työeläkeyhtiön kokonaislii-

kekulut lukuun ottamatta työkyvyn ylläpitotoiminnan ja sijoitustoiminnan hoitokuluja sekä lakisääteisiä maksuja.

Hoitokustannustulos

Hoitokustannustulos kertoo, kuinka paljon hoitokustannustulosta jäi käyttämättä yhtiön liikekuluihin. Liikekulujen suhde vakuutusmaksun hoitokustannusosaan kertoo yhtiön tehokkuudesta: mitä pienempi suhde, sitä tehokkaampaa toiminta on.

Johdannainen

Sijoitusinstrumentti, jonka arvo perustuu jonkin toisen kohde-etuutena olevan arvopaperin, indeksin, valuutan, hyödykkeen tai oikeuden tulevaan arvoon.

Katettava vastuovelka

Vakuutustekninen vastuovelka, johon on lisätty velat vastuunjakoon ja vakuutusnottajille ja josta on vähennetty yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuu.

KTI-kokonaistuotto

Kiinteistöjen vuotuisen nettotuotto-prosentin ja arvonmuutosprosentin summa laskettuna Kiinteistötalouden Instituutin (KTI) portfolioindeksin mukaan.

Lakisääteiset maksut

Liikekuluihin sisältyvä osa, jolla katetaan Eläketurvakeskuksen, Vakuutusvalvontaviraston sekä Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan kuluja.

Liikevaihto

Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioiden ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä lisättynä sijoitustoiminnan tuotoilla, muilla

tuotoilla ja myynnin yhteydessä realisoituneilla tuloutetuilla arvonkorotuksilla.

Likviditeetti

Mm. arvopaperimarkkinoiden kyky välittää suuria kauppoja.

Markkinariski

Yleisen kurssikehityksen vaikutus yksittäisen osakkeen kurssiin.

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu

Työeläkelaitosten yhteinen puskuri, jolla kannetaan osa osaketuottojen heilahtelusta aiheutuvasta riskistä. Puskurin osuus kasvaa asteittain vuosina 2007–2011. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu voi vaihdella paljonkin osakkeiden arvon muuttuessa. Pienimmillään se voi vähentää vastuovelkaa 10 % ja suurimmillaan lisätä sitä 5 %. Jos sen suuruus ylittää 5 % vastuuvastausta, vahvistetaan ko. rajan ylittävällä osalla vanhuuseläkkeiden rahastointia.

Ositettu lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun vakuutuskohtaisesti ositettu osa, johon on työeläkeyhtiön vakavaraisuusasetman perusteella siirretty osa sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta käytettäväksi asiakashyvityksiin.

Osittamaton lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun osa, joka luetaan osaksi työeläkeyhtiön toimintapääomaa eli vakavaraisuutta. Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen siirretään loput (ks. ositettu lisävakuutusvastuu) sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta ja sen avulla varaudutaan sijoitusten arvojen heilahteluihin.

Perustekorko

Perustekorkoa käytetään mm. vakuutusmaksujen ja eräiden muiden erien korkona. Perustekorko määrätään puolivuositain työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella. Vuonna 2007 perustekorko oli alkuvuonna 5,5 % ja loppuvuonna 6,0 %. Korko on 1.1.2008 lähtien 6,25 %.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo in saadaan, kun sijoitustoiminnan nettotuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuvelan tuottovaatimus.

Tasointuvastuu

Korvausvastuuseen sisältyvä, riskiliikkeen tuloksista kertynyt yhtiökohtainen puskuri, jolla varaudutaan vakuutusliikkeen tuloksen heilahteluihin eli mm. niihin vuosiin, jolloin myönnetään maksua määrättäessä arvioitua enemmän uusia eläkkeitä. Tasointuvastuu jakaantuu vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja maksutappio-osiiin.

Toimintapääoma

Työeläkeyhtiön nettovarallisuus, jolla varaudutaan sijoitusten arvojen heilahteluihin. Toimintapääoma saadaan, kun yhtiön käyvin arvo in arvostetuista varoista vähennetään velat. Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä, arvostuseroista ja osittamattomasta lisävakuutusvastuusta.

TyEL

Työntekijän eläkelaki. Yksityisten alojen yhteinen työeläkelaki astui voimaan vuonna 2007 ja se korvasi työntekijäin eläkelain TEL:n, lyhyt-

aikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain LEL:n ja taiteilijoiden sekä eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain TaEL:n.

TyEL-takaisinlainaus

Vakuutuksenottajalla on oikeus lainata osa TyEL-vakuutuksensa osalta kertyneestä vastuuvastausta (takaisinlainattava rahasto), jos vakuutusehtojen edellytykset täyttyvät. Lainan korko noteerataan päivittäin eri laina-ajolle.

Työeläkeote

Kooste työhistoriasta, josta näkyvät työansiot yksityisen alan työsuhteista ja yrittäjätoiminnasta, eläkkeeseen vaikuttavat sosiaalietuudet sekä tieto edellisen vuoden loppuun mennessä karttuneesta työeläkkeestä.

Työeläkeyhtiöiden henkilöasiakkaat saavat otteen ensimmäisen kerran vuonna 2008. Vuosittain lähetettävä ote kannattaa tarkistaa, koska puutteet tai virheet voivat pienentää tulevaa eläkettä.

Vakavaraisuusvaatimukset

Vakavaraisuus- eli toimintapääoma-vaatimukset perustuvat vastuuvelan katteena olevien sijoitusten riskipitoisuuteen, ja ne suhteutetaan yleensä vastuuvelan määrään. Toimintapääoman vähimmäis- ja enimmäismäärä määritellään vakavaraisuusrajan perusteella. Toimintapääoman vähimmäismäärä on kaksi kolmasosaa vakavaraisuusraja ja enimmäismäärä vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä.

Vakuutusliikkeen tulos

Vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja maksutappioliikkeen osalta vakuutusmaksujen ja maksettujen

korvausten erotus. Vakuutusliikkeen positiivinen tulos kasvattaa tasointuvastuuta ja negatiivinen tulos vähentää sitä.

Vakuutustekninen vastuuvastausta

Tilinpäätökseen kirjattu arvio yhtiölle tulevaisuudessa aiheutuvista eläkemenoista siltä osin kuin ne on rahastoituu. Vakuutustekninen vastuuvastausta koostuu vakuutusmaksuvastausta ja korvausvastuusta.

Vakuutusmaksuvastuu koskee tulevista eläketapahtumista yhtiölle aiheutuvaa vastuuta siltä osin kuin eläkettä on karttunut tilikauden loppuun mennessä. Korvausvastuulla tarkoitetaan jo sattuneista eläketapahtumista tulevaisuudessa maksettavien eläkkeiden rahastoituneiden osien pääoma-arvoa.

Value-at-Risk

Luku kuvaa sijoitusten tappioriskin arvoa valitulla todennäköisyydellä ja ajanjaksolla.

Vastuuvelan tuottovaatimus

Vuodesta 2007 lähtien vastuuvelan tuottovaatimus on koostunut eläkevastuiden laskennassa käytetävästä rahastokorosta, STM:n vahvistamasta eläkevastuun täydennyskerroimesta sekä jälkikäteen selviävästä osaketuotto-osuudesta. Rahastokorko on 3 %. Vuonna 2007 täydennyskerroin oli alkuvuonna 2,46 % ja loppuvuonna 2,96 %. Täydennyskerroin on 1.1.2008 lähtien 3,03 %. Vuonna 2007 osaketuotto-osuus oli noin 0,05 %.

Varma palvelee

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

Puhelin 010 515 13
 Faksi 010 514 4752
 info@varma.fi
 www.varma.fi

Postiosoite

PL 1, 00098 VARMA

Käyntiosoite ja kotipaikka

Annankatu 18, Helsinki
 (1.9.2008 alk. Salmisaarenranta 11, 00180 Helsinki)
 Y-tunnus 0533297-9

TyEL-vakuuttaminen

tyel@varma.fi 010 514 4939
 • TyEL-palkka
 • Palkkasumman muutokset
 • Vuosilaskelmat
 • Vakuutus selvittelyt yrityksen muutostilanteessa
 • Omavastuuosuudet, työkyvyttömyys- ja työttömyystarkistusmaksut 010 514 7640
 010 514 4694

YEL-vakuuttaminen

yel@varma.fi 010 514 4941
 • Rajanveto: yrittäjä vai työsuhde?
 • YEL-työtulo
 • Vakuutusmaksut

TEL-lisäeläkevakuuttaminen

010 514 4827

Kansio-palvelu

kansio@varma.fi 010 514 7027

Työeläkekuntoutus

kuntoutus@varma.fi 010 514 7021
 (klo 12.00–16.00)

Eläkeneuvonta ja -arviot

neuvontapalvelut@varma.fi 010 514 7007

Laske eläkkeesi Eläkearvio-palvelussa osoitteessa
 www.elakearvio.fi

Eläkkeiden maksaminen

010 514 4861
 elakkeenmaksu@varma.fi

Eläkehakemukset ja -ratkaisut

elakehakemus@varma.fi

Vanhuuseläke, perhe-eläke, työttömyyseläke, osa-aikaeläke

• Suurtyönantajat ja työntekijät 010 514 4823
 • Pientyönantajat ja työntekijät 010 514 7031
 • Eläkesäätiöt 010 514 7023

Kansainväliset eläkkeet

010 514 7030

Yksilöllinen varhaiseläke ja työkyvyttömyyseläke

010 514 7010

MUITA YHTEYSTIETOJA

Asiakashyvitykset

010 514 4642

Yritysrahoitus

yritysrahoitus@varma.fi 010 514 5065

Perintä ja maksuaikasopimukset

010 514 5049

Julkaisu- ja lomaketilaukset

010 514 5025

Esitteitä ja lomakkeita voi tilata, lukea ja tulostaa myös osoitteessa www.varma.fi

Evita-työhyvinvointipalvelut

evita@varma.fi 010 514 7020

Vuokraus, toimitilat

www.varma.fi > Vuokraus

Ulkomaantyön vakuuttaminen

international@varma.fi 010 514 7002

Viestintä

info@varma.fi 010 514 5033

Graafinen suunnittelu ja taitto: Euro RSCG Helsinki
Valokuvat: Nico Backström
Kirjapaino: Frenckellin Kirjapaino Oy

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2007

VARMA

Varman toimintakertomus ja tilinpäätös 2007

Toimintakertomus	4
Tuloslaskelma	11
Tase	12
Rahoituslaskelma	14
Tilinpäätöksen liitetiedot	15
Laatimisperiaatteet	15
Konserniyhtiöt	17
Tuloslaskelman liitetiedot	19
Taseen liitetiedot	22
Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvo in	38
Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä	40
Riskienhallinta	41
Hallinto	47
Tunnusluvut ja analyysit	48
Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä	52
Tilintarkastuskertomus	53
Hallintoneuvoston lausunto	53

Tilinpäätös

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman tilinpäätös ja konsernitilinpäätös ovat nähtävissä yhtiön pääkonttorissa, osoitteessa Annankatu 18, 00120 Helsinki.

Toimintakertomus

- Kokonaistulos oli 495 (1 121) miljoonaa euroa
- Sijoitusten tuotto oli 6,0 (9,4) prosenttia, sijoitusten markkina-arvo 28,4 (26,9) miljardia euroa
- Vakavaraisuus oli edelleen korkea, 7 033 (6 666) miljoonaa euroa eli 31,5 (32,1) prosenttia
- Liikekulutehokkuus oli hyvä, hoitokustannus-ylijäämä oli 27 (29) miljoonaa euroa
- Vakuutusmaksutulo kasvoi 5 prosenttia 3 147 miljoonaan euroon. Vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien määrä kasvoi 21 000:lla 484 000:een.
- Eläkkeitä maksettiin 3 065 miljoonaa euroa eli 6 prosenttia edellisvuotta enemmän 302 000 henkilölle

Taloudellinen toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jatkui vahvana vuonna 2007. Samalla epävarmuus kasvun kestävytydestä ja suunnasta lisääntyi vuoden kuluessa. Huolta aiheuttivat ristiriitaiset uutiset Yhdysvaltain talouden tilasta ja asuntorahoitukseen liittyneen niin kutsutun subprime-kriisin syvyydestä ja vaikutuksista. Yksityisen kulutuksen kasvun hidastuminen, asuntomarkkinoiden ongelmat, subprime-kriisi, öljyn hinnan nousu sekä vaikea työllisyyskehitys heikensivät kuluttajien luottamusta. Pitkään jatkuneella aktiivisella rahapolitiikalla on annettu tukea Yhdysvaltain taloudelle usean vuoden ajan. Samaan aikaan kehittyvien markkinoiden valtiot rahoittivat Yhdysvaltojen kasvavaa vaihtotaseen ylijäämää. Kehittyvät markkinat toimivat edelleen maailman talouden vetureina. Aasiassa ja Etelä-Amerikassa on kuitenkin alettu kiinnittää entistä enemmän huomiota kotimarkkinoihin, mikä vähentää halukkuutta dollari-sijoituksiin.

Euroopassa talouskasvu oli vilkasta, mutta suhdannehuippu ohitettiin. Useimmissa euroalueen maissa kotimarkkinoiden kysyntä jatkui vakaana ja työllisyyskehitys hyvänä. Viennin kasvu kehittyviin talouksiin tuki talouskasvua ja osittain kompensoi vahvistunutta euron valuuttakurssia suhteessa dollariin. Inflaatiopaineet kasvoivat.

Subprime-kriisin puhjettua yleinen epäluottamus pankkijärjestelmää kohtaan kasvoi. Tämä näkyi likviditeetin kiristymisenä sekä valtion että pankkien liikkeelle laskemien joukkovelkakirjasitoumusten tuottoerojen jyrkkänä kasvuna. Joukkovelkakirjamarkkinoiden tuotto jäi vaatimattomaksi vuonna 2007. Osakemarkkinoilla kurssikehitys oli vuoden loppua kohden hyvin epävakaisista.

Maailmantalouden riskien kasvu lisäsi epävarmuutta Suomessa. Talouden kokonaiskysyntä kasvoi edelleen, mutta kasvuvauhdin arvioidaan hidastuneen vuoden loppua kohti. Sekä yritysten että kotitalouksien luottamus talouskehitykseen laski, mutta oli edelleen korkealla tasolla. Hyvä työllisyyskehitys tuki yksityisen kulutuksen kasvua. Inflaatiotriskit kasvoivat palkkaratkaisujen korkean tason takia. Kilpailukyyn kannalta työn tuottavuuden kasvun merkitys korostuu edelleen.

Uusien työpaikkojen syntyminen on ollut nopeaa, ja niitä on syntynyt erityisesti palvelu- ja rakennusallalle. Myös teollisuudessa työpaikkojen määrän odotetaan kasvaneen vuositasaalla. Osa yrityksistä raportoi jo, että ongelmat työvoimansaannissa ovat alkaneet hidastaa niiden kasvumahdollisuuksia.

Työeläkejärjestelmä

Vuoden 2007 alusta tuli voimaan työntekijän eläkelaki (TyEL), joka korvasi aiemmat erilliset työntekijäin eläkelain (TEL), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien eläkelain (LEL) sekä taiteilijoiden ja eräisiin erityisryhmiin kuuluvien työntekijöiden eläkelain (TaEL). Työnantaja voi vakuuttaa kaikki yksityisen sektorin työntekijänsä yhden lain mukaisella vakuutuksella yhdessä työeläkeyhtiössä.

Alan toimijoiden omistamassa Arek Oy:ssä (Varman omistus 18 prosenttia) toteutettiin erittäin mittava tietojärjestelmähanke, yhteinen ansaintarekisteri, jonne on rekisteröity kaikki työeläkkeiden perusteena olevat ansaintatiedot. Rekisteri otettiin käyttöön kahdessa eri vaiheessa vuonna 2007. Arekiin siirtyi 1.1.2008 alkaen myös Eläketurvakeskuksen eläkelaitoksia suoraan palvelevien tietojärjestelmien hoito, millä tavoitellaan mm. tehokkuuden lisäämistä.

Vuoden alussa tulivat voimaan myös työeläkevakuutusyhtiölakia, eläkelaitosten toimintapäätöksiä ja vastuuvakaa sekä vakavaraisuusrajan laskemista ja vastuuvakan kattamista koskevien säädösten muutokset. Uusien säännösten tavoitteena on muuttaa rahastointiperiaatteita ja vakavaraisuusmekanismia siten, että eläkelaitokset voivat kasvattaa osakesijoitusten osuutta sijoituksissaan ja siten tavoitella aiempaa korkeampia sijoitustuottoja. Tavoitteena on vakuutusmaksujen nousupaineiden hillitseminen pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuusrajaa laskettaessa ja vastuuvakan katteena sijoitukset luokitellaan todellisen riskin mukaisesti. Samalla tavoitevyöhykkeen käsite poistui. Työeläkeyhtiöiden sijoitusriskien kantokyky vahvistui myös uudella puskurilla, joka tasaa osakkeiden arvon heilahtelusta johtuvaa sijoitusriskiä.

Laskuperustekorko korvautui vanhuuseläkerahastojen täydentämistä koskevilla säännöksillä. Eläkerahastojen täydennyskertoimen arvo oli alkuvuonna 2,46 prosenttia ja 1.7.2007 lukien 2,96 prosenttia. Täydennyskertoimen arvo määräytyy puolivuositain eläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuustilanteen perusteella. Viiden vuoden liukuvan siirtymäajan kuluessa 10 prosenttia vastuuvakan tuottovaatimuksesta (nk. osaketuottosidonnainen osuus) sidotaan eläkelaitosten keskimääräiseen vuotuisen toteutuvan osaketuottoon, joka selviää vuoden 2007 osalta alkuvuonna 2008. Vastuuvakan tuottovaatimus koostuu siten kolmesta osasta: niin sanotusta rahastokorosta (3 prosenttia), täydennyskertoimesta ja osaketuotto-kertoimesta. Vanhimpien takaisinlaintojen, vakuutusmaksujen ja eräiden muiden erien korkona käytetään perustekorkoa, joka oli 30.6.2007 saakka 5,5 prosenttia ja loppuvuonna 6,0 prosenttia.

Hallitusohjelmassa todetaan, että kestävä eläkepolitiikan perustana ovat talouden kasvu, yleinen luottamus eläkejärjestelmän kestävyteen, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus sekä nykyistä parempi jaksaminen työelämässä. Työeläkkeitä koskevat asiat valmistellaan yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa. Työeläkealan kilpailua edistetään kilpailuolosuhteista tehdyn selvityksen pohjalta. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet työeläkelaitosten välisiin kannansiirtoihin ja niihin liittyvien toimintapääomien siirtoihin. Vakuutus- ja rahoitusalan valvonta yhdistetään vuoden 2009 alusta. Myös työhyvinvointiohjelmia jatketaan, jotta ihmiset pysyisivät töissä pitempään.

Työeläkejärjestelmän kilpailuolosuhteita koskevan, tammikuussa 2007 luovutetun selvityksen mukaan eläkelaitoksia yhteistyöhön velvoittavat säännökset olisi arvioitava uudelleen ja tehokkuutta mitattava sekä eläkelaitos- että järjestelmätasolla. Hajautetun toimeenpanon ja kilpailun tavoitteet olisi sovittava yhteen siten, että kilpailu hyödyttäisi nykyistä selkeämmin vakuutuksenottajia. Lainsäädännön tulisi ohjata eläkelaitoksia nykyistä tehokkaampaan toimintaan. Työeläkevakuuttajien asettama työryhmä selvitti, voitaisiinko laskuperusteissa lisätä yhtiökohtaisuutta ja sitä kautta toimialan tehokkuutta. Sosiaali- ja terveysministeriölle 11.1.2008 jätetyssä työeläkeyhtiöiden esityksessä todetaan, että työeläkejärjestelmän perustehtävän hoito ei edellytä työeläkemaksun hoitokustannusosan yhdenmukaisuutta, joten sen osalta voitaisiin siirtyä yhtiökohtaisiin laskuperusteisiin. Sama koskee laskuperusteita siltä osin kuin niissä säädelään asiakashyvytyksiä varten siirrettävän määrän osittamista asiakasyritysten kesken.

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen luoma mahdollisuus jäädä joustavasti vanhuuseläkkeelle 63–68 vuoden iässä ei ole aiheuttanut ryntäystä eläkkeelle. Työeläkeuudistuksen tavoitteet ovat tähän mennessä toteutuneet hyvin, vaikka myös hyvällä suhdannetilanteella ja kuntoutuksella on ollut vaikutusta. Keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä on noussut noin vuosella vuodella, ja ikäänntyneiden työllisyysasteet ovat parantuneet tuntuvasti. Työeläkeuudistuksen yhtenä lähtökohtana oli, että keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä nousisi pitkällä aikavälillä noin kolmella vuodella. Työeläkeasennetutkimuksen mukaan työelämässä halutaankin jatkaa aiempaa pidempään, ja osa näkee mahdollisena olla työssä vanhuuseläkkeelle jäämisen jälkeen.

Eläke lasketaan nk. suoja säännön mukaan, jos työntekijä on 1.1.2005 ollut työsuhteessa, joka jatkuu eläkepahtumaan saakka vuoteen 2012 mennessä. Mikäli näin laskettu eläke on suurempi kuin 2005 säännösten mukaan laskettu, lisätään erotus eläkkeeseen. Varmassa tehtiin 1.1.2005–31.10.2007 yhteensä 47 000 päätöstä suoja säännön soveltamisalaan kuuluvista eläkelajeista. Näistä suojaosuuden laskenta tehtiin noin viidennekselle. Suojaosuus vaikutti eläkkeeseen 485 tapauksessa ja vaikutus oli keskimäärin 11,65 euroa. Säännöksen merkitys on ollut vähäinen, mutta laskenta on tullut tietojärjestelmäsovelluksista johtuen hyvin kalliiksi.

TyEL-vakuutuksen keskimääräinen maksutaso oli 21,6 (21,6) prosenttia palkoista, ja palkansaajan maksuosuus oli 4,3 (4,3) prosenttia palkoista alle 53-vuotiailla ja 5,4 (5,4) prosenttia tätä vanhemmilla. Lisäksi keskimääräistä maksua alennettiin tilapäisesti 0,6 (0,6) prosenttiyksiköllä aiempien vuosien työkyvyttömyyseläkemaksuista muodostuneen ylijäämän purkamiseksi. Alennuksesta puolet kohdistuu työntekijän maksuun ja puolet sellaiseen työnantajan maksuun, joka perustuu kokonaan tai osittain tariffimaksuun. YEL-maksu oli 20,8 (20,8) prosenttia vahvistetusta työtulosta alle 53-vuotiailla ja 21,9 (21,9) prosenttia tätä vanhemmilla.

Vuoden 2007 alusta alkaen 25–50 prosenttia hoitokuluja ylijäämästä palautuu asiakkaille hyvityksinä aiempaa nopeammin heti seuraavana vuonna. Vakuutusmaksuihin sisältyvää hoitokustannustuloa muutettiin samalla siten, että liikekulujen ja hoitokustannusosan suhteet olisivat asiakassegmenteittäin keskimäärin tasaisempia. Ratkaisun lähtökohtana oli, että mikään työeläkeyhtiö ei tekisi tappiollista hoitokustannustulosta.

Työeläkevakuuttajat TELAn tuotonlaskentatyöryhmä on julkaissut suosituksen sijoitusten riskinmukaisesta ryhmittelystä. Tarkoituksena on lisätä työeläkeyhtiöiden informaation avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Ala on noudattanut suositusta.

Varman taloudellinen kehitys

Tase ja tuloslaskelma laaditaan kirjanpitoarvoihin, ja sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa etukäteen työeläkevakuutusyhtiön näytettävän tuloksen. Liitetiedoissa selvitetään tarkemmin tuloksen muodostumista, esitetään Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvoihin, sekä sijoitukset ja niiden tuotot riskijakautuksen mukaisesti ryhmiteltynä.

Varman tulos vuodelta 2007 oli kohtuullinen, vaikka jäi edellisuotta huonommaksi. Yli viisi vuotta jatkuneen positiivisen tuloskehityksen jälkeen kansainvälisten pääomamarkkinoiden kehitys kääntyi vuoden lopulla alaspäin. Varman toimintapääoma kasvoi kuitenkin edelleen ja vakavaraisuus oli vuoden lopussa vahva.

Liitetiedoissa käyvin arvoihin esitettävän taseen ja tuloslaskelman mukainen Varman kokonaistulos oli 495 (1 121) miljoonaa euroa. Esitystapa vastaa pääpiirteittäin IFRS-standardeja. Kokonaistuloksen heikkeneminen edelliseen vuoteen verrattuna johtuu pääasiassa sijoitustuottojen laskusta. Liitetiedoissa esitetään kokonaistuloksen jakautuminen vertaamalla sijoitustuottoja käyvin arvoihin vastuuvelan tuottovaatimukseen ("sijoitustulos"), liikekuluja vakuutusmaksuihin sisältyvään hoitokustannustuloon ("hoitokustannustulos") ja omalla vastuulla olevaa korvausmenoa vastaavaan vakuutusmaksutuloon ("vakuutusliikkeen tulos").

Yhtiön sijoitustuotot olivat käyvin arvoihin 1 632 (2 330) miljoonaa euroa eli 6,0 (9,4) prosenttia. Sijoitustuotot ylittivät vastuuvälille hyvitetävän koron 435 (1 124) miljoonalla eurolla. Varman sijoitustuotot vuosina

2003–2007 olivat keskimäärin 8,5 prosenttia vastaten 7,3 prosentin reaalityttöä. Toiminnan tehokkuudesta johtuen liikekulut olivat 26 (28) prosenttia eli selvästi vakuutusmaksuihin sisältyviä hoitokustannuksia alhaisempia, ja hoitokustannuslyijäämä oli 27 (29) miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutason tilapäisestä alenemisesta johtuen omalla vastuulla oleva korvausmeno ylitti vastaavan vakuutusmaksutulon, ja vakuutusliikkeen tulos oli arviolta 34 (-32) miljoonaa euroa.

Positiivisen tuloskehityksen ansiosta Varman vakavaraisuus kasvoi 367 (1 067) miljoonaa euroa. Toimintapääoma oli vuoden lopussa 7 033 (6 666) miljoonaa euroa ja suhteessa vastuuvélkaan 31,5 (32,1) prosenttia. Toimintapääoma oli vuoden lopussa vakavaraisuusrajaan verrattuna 1,9-kertainen (2,1-kertainen). Toimintapääomavaatimus seuraa yhtiön sijoitusten riskipitoisuutta. Omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen riskejä kattava tasoisuusmäärä kasvoi 28 (-37) miljoonaa euroa ja oli 938 (910) miljoonaa euroa.

Hyvän tuloskehityksen ansiosta asiakashyvityksiä varten siirrettiin ositettuun lisävakuutusvastuuseen 92 (78) miljoonaa euroa. Hyvityssiirto on noin 0,64 (0,58) prosenttia vakuutettujen arvioidusta palkkasummasta.

Vakuustustoiminta

Varma on Suomen suurin yksityisen sektorin työeläkevakuuttaja. Yhtiössä vakuutettujen yhteenlaskettu TyEL-palkkasumma vuodelta 2007 oli noin 14,4 (13,4) miljardia euroa. Palkkasumman arvioidaan kasvaneen 7 prosenttia verrattuna vuoden 2006 toteumaan. Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 3 147 (2 984) miljoonaa euroa, mistä TyEL:n osuus oli 3 007 (2 846) miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 129 (125) miljoonaa euroa. Vuoden päättyessä Varmassa oli vakuutettuna 484 280 (463 450) henkilöä eli 20 830 enemmän kuin vuotta aiemmin. Voimassa olevia vakuutuksia oli vuoden lopussa 63 650 kappaletta ja näissä vakuutettuina 37 310 yrittäjää ja 446 970 työntekijää.

Vuoden 2007 alusta yksityisen sektorin työnantaja on voinut vakuuttaa kaikki työntekijänsä yhdessä työeläkeyhtiössä. Työeläkevakuutusten kokonaismarkkinat kasvoivat vahvasti lyhytaikaisten työsuhteiden vakuuttamisen tultua TyEL:n piiriin, kun Eteran aikaisempi monopoliasema päättyi. Vuoden aikana saatettiin Varmassa voimaan uusia TyEL-vakuutuksia 4 434 (2 944) ja uusia YEL-vakuutuksia 5 416 (5 311). TyEL-vakuutuksia päätettiin 2 676 (2 787) ja YEL-vakuutuksia 3 506 (3 288) kappaletta. Yrittäjille annettiin pyydytystä työtulomuutoksista 2 827 (2 734) päätöstä. Työsuhteilmoituksia tuli koko vuonna yhteensä 937 000 (869 000) kappaletta, joista 81,1 (80,7) prosenttia erilaisia sähköisiä kanavia pitkin. Vuoden 2007 alusta myös lyhytaikaiset työsuhteet voitiin hoitaa verkossa tilapäiseen työllistämiseen tarkoitetun Pesti-palvelun ja sopimusasiakkaan kuukausi-ilmoittajan palvelun kautta. Vakuutuspalveluihin tuli puheluita noin 131 000 (136 600).

Varma menestyi asiakkaiden siirtoliikkeessä hyvin. Nettovoitto TyEL-vakuutuksissa oli maksutulolla mitattuna 45 miljoonaa euroa. Tulos nosti yhtiön 34 prosentin markkinaosuutta noin puolella prosenttiyksiköllä. Varma vahvisti edelleen asemaansa suuryritysten vakuuttajana, ja tavoitteena on tulevina vuosina lisätä markkinaosuutta myös pienyritysten vakuuttajana. Suurissa yrityksissä työkyvyttömyystapaukset vaikuttavat lopulliseen maksuun, ja niihin Varma voi yhteistyössä asiakkaitensa kanssa vaikuttaa esimerkiksi työhyvinvoinnin ja kuntoutuksen alueella. Vakuutuksenottajia palvellaan oman asiakasyhteistyön lisäksi If Vahinkovakuutus Oy:n ja Nordea-konsernin palveluverkon kautta.

Varmaan siirtyi vastuita neljästä eläkesäätiöstä yhteensä 31 miljoonaa euroa ja Varmasta siirtyi yhteen eläkekassaan 51 miljoonaa euroa. Nokia Siemens Networks Oy (noin 9 300 vakuutettua) siirtyy Nokian eläkesäätiöstä Varmaan 1.3.2008 alkaen, mikä kasvattaa Varman hoidettavana olevien eläkevarojen määrää lähes 300 miljoonalla eurolla.

Työhyvinvointi ja ikäjohtaminen ovat tärkeitä, kun työvoimapula vallitsee monella alalla, ja suurten ikäluokkien poistuessa työelämästä tilanne vaikeutuu edelleen. Työkyvyttömyyseläkkeiden määrän kasvu oli ennakoitua alhaisempaa, mihin vaikuttavat terveydentilan paranemisen lisäksi taloudellinen noususuhdanne ja työeläkekuntoutuksen kasvaneet volyymit. Kuntoutetuista noin kaksi kolmasosaa palasi työelämään vuosina 2005–2006. Varma on ollut useita vuosia työeläkekuntoutuksen edelläkävijä, mikä näkyy myös tulosten vaikuttavuudessa. Varmassa myönteisten kuntoutuspäätösten määrä on noussut yli tuhanteen kappaleeseen vuodessa.

Vuonna 2007 maksettiin korvauksia 2 771 (2 578) miljoonaa euroa. Vuoden lopussa Varma maksoi TyEL- ja YEL-eläkkeitä noin 302 000 (296 000) henkilölle. Eläkepäätösten käsittely oli Varmassa alan keskiarvoa nopeampaa. Vuoden aikana tehtiin 23 185 (21 902) uutta eläkepäätöstä eli 6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kasvua oli kaikissa eläkelajeissa, erityisesti osa-aikaeläkkeissä (13 prosenttia) ja työttömyyseläkkeissä (12 prosenttia). Työttömyyseläkkeiden kasvun taustalla on siihen oikeutettujen ikäluokkien kasvu. Vuonna 2007 eläkepäätöksiä tehtiin kaikkiaan 4 prosenttia edellisvuotta enemmän, yhteensä 45 164 kappaletta. Jatkopäätöksiä tehtiin 5 100 (4 943) ja muita päätöksiä 14 195 (13 986) kappaletta. Työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysaste oli edellisen vuoden tavoin noin 23 prosenttia.

Eläkearvio-verkkopalvelussa vakuutetut voivat saada arvion vanhuus- ja osa-aikaeläkkeestä eri eläkkeelle-siirtymisajankohtina. Ennakoarvioiden volyymin painopisteen siirtymiseen verkkopalveluun jatkui. Vuonna 2007 asiakkaat tekivät verkossa itsepalveluna 52 000 (41 000) eläkearviota, kun Varman neuvontapalveluissa eläkearvioita tehtiin 23 000 kappaletta. Eläkearvio-palvelussa saa myös arvion siitä, miten käyttöön otetta-

	31.12.2007	31.12.2006	muutos
Vakuutettujen määrä			
TyEL ¹⁾	446 970	426 090	20 880
YEL	37 310	37 360	-50
Yhteensä	484 280	463 450	20 830
¹⁾ TEL-lisäeläkevakuutus	9 700	11 940	-2 240
Vakuutusten määrä			
TyEL	26 340	25 200	1 140
Eläkkeensaajien määrä ²⁾			
Vanhuseläke	175 563	171 390	4 173
Perhe-eläke	50 073	49 810	263
Työkyvyttömyyseläke	44 962	43 371	1 591
Työttömyyseläke	11 875	11 513	362
Varhennettu vanhuuseläke	13 755	13 639	116
Yksilöllinen varhaiseläke	717	1 339	-622
Osa-aikaeläke	5 151	5 322	-171
Yhteensä	302 096	296 384	5 712
²⁾ YEL-eläkkeensaajat	28 506	28 303	203
²⁾ TEL/YEL-lisäeläkkeensaajat	38 364	37 374	990

va elinaikakerroin vaikuttaa tulevan vanhuuseläkkeen määrään. Jokaiselle ikäluokalle lasketaan 62 vuoden iässä oma elinaikakerroin, joka pienentää eläkettä eliniän kasvaessa. Elinaikakerroin vaikuttaa aikaisintaan vuonna 2010 alkavaan vanhuuseläkkeeseen, ja sen vaikutus on aluksi vähäinen.

Vastuuvelka

Vastuuvelka kasvoi vuoden aikana 7,6 (8,9) prosenttia 25 571 (23 774) miljoonaan euroon. Vastuuvelkaan sisältyy asiakashyvityksiin käytettävää ositettua lisävakuutusvastuuta 92 (77) miljoonaa euroa, toimintapääomaan sisältyvää osittamatonta lisävakuutusvastuuta 3 259 (3 008) miljoonaa euroa ja työeläkeyhtiöiden sijoitustuottojen puskurina toimivaa osaketuottoisidonnaista lisävakuutusvastuuta 8 (-) miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä oli 938 (910) miljoonaa euroa. Eläkesäätiöistä siirtyi Varmaan eläkevastuita 31 miljoonaa euroa ja yhteen eläkekassaan siirtyi 51 miljoonaa euroa. Vastuuvelan katteena olevan omaisuuden arvo oli vuoden lopussa 115 (111) prosenttia vastuuvelasta.

Sijoitustoiminta

Varman sijoitusten arvo oli vuoden 2007 päättyessä 28 418 (26 858) miljoonaa euroa ja tuotto käyvin arvoin oli 1 632 (2 330) miljoonaa euroa eli 6,0 (9,4) prosenttia. Liitetiedoista käy ilmi sijoitusten ja niiden tuottojen jakautuminen eri sijoituslajeihin sekä säännösten mukaisesti että työeläkeyhtiöiden käyttämän Työeläkevakuuttajat TELAn tuotonlaskentaryhmän

suosituksen mukaisesti. Jälkimmäisen ryhmittelyyn tarkoituksena on lisätä työeläkeyhtiöiden informaation avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Liitetiedoissa on esitetty täsmäytys näiden kahden erittelytavan välillä. Toimintakertomuksessa sijoituksia koskevat tiedot esitetään TELAn suosituksen mukaisesti ryhmiteltyinä.

Korkosijoitukset olivat 10 307 (11 337) miljoonaa euroa, ja niistä lainasaamiset olivat 1 059 (782), joukkovelkakirjat 8 292 (10 531) ja muut rahoitusmarkkinavälineet 955 (25) miljoonaa euroa. Osakesijoitukset olivat 11 181 (10 547) miljoonaa euroa ja niistä noteeratut osakkeet 9 842 (9 661) miljoonaa euroa, private equity-sijoitukset 896 (778) ja noteeraamattomat osakesijoitukset 443 (108) miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitukset olivat 3 255 (2 737) miljoonaa euroa; suorat kiinteistösijoitukset olivat 2 911 (2 567) ja kiinteistösijoitusrahastot 344 (170) miljoonaa euroa. Muut sijoitukset 3 675 (2 237) miljoonaa euroa olivat hedge-rahastosijoituksia.

Korkosijoitusten tuotto oli 1,5 (1,1) prosenttia ja niistä lainasaamisten 6,2 (4,3), joukkovelkakirjalainojen 0,9 (0,7) ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden 2,6 (3,1) prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli 8,2 (23,8) prosenttia ja niistä noteeratujen osakkeiden 5,0 (23,6), private equity -sijoitusten 35,2 (25,4) ja noteeraamattomien osakesijoitusten 41,9 (31,5) prosenttia. Kiinteistösijoitusten tuotto oli 10,2 (8,0) prosenttia, ja niistä suorien kiinteistösijoitusten 10,1 (7,9) ja kiin-

teistösijoitusrahastojen 11,5 (10,3) prosenttia. Muiden eli hedge-rahastosijoitusten tuotto oli 11,4 (8,0) prosenttia.

Uusi vakavaraisuus- ja katesäännöstö yhdessä Varman vahvan vakavaraisuusaseman kanssa mahdollistivat sijoitussalkun riskitason kasvattamisen. Tämä asetti samalla suurempia vaatimuksia sijoitusten riskienhallinnalle. Sijoitusten vakavaraisuusluokittelu pohjautuu sijoitusten todellisen riskitasoon. Vakavaraisuusluokittelun perusteista päättää Varman hallitus, joka myös seuraa perusteiden noudattamista sekä vaikutusta yhtiön vakavaraisuuteen. Sijoitusten todellinen riskitaso määritellään huolellisesti käyttäen sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä, ja luokittelussa huomioidaan varovaisuusnäkökohdat. Sijoitusten todellisen riskin mukainen luokittelu alensi vuoden lopussa vakavaraisuusrajaa 975 miljoonaa euroa eli 4,4 prosenttiyksikköä oikeudellisen muodon mukaiseen luokitteluun verrattuna. Luokittelujen ero johtuu pääasiassa sijoituksista kaikissa markkinaolosuhteissa positiivista tuottoa tavoitteleviin hedge-rahastoihin.

Korkosijoitusten painon alentamista jatkettiin, ja vastaavasti osakesijoitusten ja hedge-rahastojen painoa nostettiin. Sijoitusten hajauttaminen perinteisten osake- ja korkomarkkinoiden ulkopuolelle osoittautui tulokselliseksi. Vaikeaan markkinatilanteeseen nähden sijoitustulosta voi pitää kohtuullisena, vaikka viime vuosien korkeisiin tuottoihin ei ylletty.

Korkosijoitukset ovat pääosin valtioiden liikkeelle laskemia joukkovelkakirjalainoja. Euroopan Keskuspankki nosti ohjauskorkoa kahdesti kevään aikana, mikä näkyi markkinakorkojen nousuna. Kasvaneen epävarmuuden seurauksena Yhdysvaltain keskuspankki aloitti koronlaskut alkusyksystä, mikä käänsi korkotason laskuun myös Euroopassa. Loppuvuodesta yrityslainojen riskilisät kasvoivat merkittävästi. Korkosijoitusten tuotto oli alhainen, mutta Varmassa vertailuindeksiä parempi. Joukkovelkakirjalainasalkun keskimääräinen riskipainotettu luottokelpoisuus oli A kuten edellisen vuoden lopussa. Joukkovelkakirjalainojen keskimääräinen juoksu-aika oli vuoden lopussa 4,9 (5,5) vuotta.

Asiakaslainojen kysyntä oli vähäistä, mutta erilaisten yritysjärjestelyjen rahoitus kasvoi selvästi. Vuoden aikana uusia lainoja nostettiin 364 (142) miljoonaa euroa.

Alkuvuodesta osakekurssit nousivat, mutta loppuvuonna Yhdysvaltain asuntoluotto- ja velkamarkkinoilta alkanut epävarmuus heijastui myös osakemarkkinoille laskien kurssveja voimakkaasti. Osakkeiden tuotto oli kohtalainen ja pitkän ajanjakson keskiarvojen tasolla. Kotimaisia noteerattuja osakkeita oli 3 868 (3 180) miljoonaa euroa. Osinkojen vaikutus osakkeiden tuottoon oli merkittävä, kun arvonnousu jäi usean vuoden nousujakson jälkeen vaatimattomaksi. Yritysten tulostaso ja taloudellinen asema säilyivät yhä vahvoina. Markkinakehitykseen nähden tulos oli hyvä

Euroopan ja kehittyvien maiden osakemarkkinoilla. Suomessa, Yhdysvalloissa ja Japanissa tuotot olivat vaatimattomia. Varman omistamien Sammon osakkeiden markkina-arvo oli 893 miljoonaa euroa ja tuotto -5,2 prosenttia.

Pääomasijoituksilla ja noteeraamattomilla osakkeilla on hyvä tuottopotentiali. Omistusten pitkä aikajänne sopii myös hyvin yhteen pitkäaikaisten eläkevastuiden kanssa. Private equity -sijoitusten tuotto vuonna 2007 oli erittäin hyvä. Varmalla on hajautettu salkku kansainvälisiä ja kotimaisia pääomarahastosijoituksia, joissa tapahtui useita voitollisia realisointeja. Vuoden aikana tehtiin runsaasti uusia pääomarahastosijoituksia. Kaikkiaan on sitouduttu merkitsemään pääoma- ja kiinteistösijoitusrahastojen osuuksia 1 054 (710) miljoonaa euroa. Lisäksi Varmalla on rahastojen kohdeyhtiöissä suoraan useita rinnakkaissijoituksia. Myös noteeraamattomien osakkeiden tuotto oli erittäin hyvä. Varsinkin Talvivaaran Kaivososakeyhtiön arvo kehittyi vahvasti yhtiön listautuessa Lontoon pörssiin.

Yhdysvaltojen asuntoluottokriisin aiheuttama levottomuus kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla vaikutti myös Suomen kiinteistömarkkinoihin. Lainamarginaalit nousivat ja velkavivun käyttö väheni. Kiinteistösijoittajat arvioivat kiinteistöjen riskejä entistä tarkemmin. Hintojen nousu pysähtyi, mutta markkinoiden likviditeetti säilyi hyvänä. Toimitilojen käyttöasteet parantuivat, ja parhaiden tilojen vuokrat nousivat. Toimitilarakentaminen oli vilkasta, mutta hankkeiden aloitusten huippu on taittumassa.

Varman kiinteistöjen tuotot ylsivät hyvälle tasolle kiinteistökannan myönteisen arvonehityksen ansiosta. Varmalla oli käynnissä suuria rakennushankkeita kuten toimistokiinteistöt Helsingin Salmisaaressa ja Espoon Leppävaarassa (Panorama Tower), matkailu- ja elämyskeskus Flamingo Vantaalla sekä kauppa-keskus Rajalla Torniossa. Salmisaaren noin 40 000 m² toimitilakokonaisuuden tiloista puolet tulee Varman oman pääkonttorin käyttöön kesällä 2008. Helsingin Annankadun nykyinen pääkonttorikiinteistö on vuokrattu Euroopan kemikaaliviraston toimitilaksi, jonne virasto muuttaa asteittain.

Vuoden aikana kiinteistöihin investoitiin suoraan 375 (198) miljoonaa euroa ja niitä myytiin 61 (314) miljoonalla eurolla. Kotimaisiin kiinteistörahastoihin sijoitettiin 18 (16) miljoonaa euroa ja ulkomaisiin 158 (117) miljoonaa euroa. Lisäksi on sitouduttu merkitsemään kiinteistörahastojen osuuksia 559 (517) miljoonalla eurolla. Varman omistusosuus asuntosijoitus- ja rakennuttamisyhtiö SATO Oyj:ssä nousi toukokuussa 39,5 prosenttiin.

Vuoden 2007 lopussa Varma-konsernin omistamien kiinteistöjen vuokrattava pinta-ala oli noin 1,9 (1,9) miljoonaa neliometriä. Toimitilakiinteistöjen vajaa-käyttöaste oli 4,5 (5,2) prosenttia. Sijoitetun pääoman mukaan jaettuna kiinteistökannasta oli toimisto- ja liikehuoneistoja 63 (61) prosenttia, asuinhuoneistoja

16 (19) prosenttia, teollisuus- ja varastotiloja 17 (18) prosenttia ja muita tiloja 2 (2) prosenttia.

Vuonna 2007 jatkettiin varojen siirtämistä korkosijoituksista hedge-rahastoihin korkosijoitusten heikon tuottonäkymän vuoksi. Hedge-rahastojen tuotto ylitti sekä korkosijoitusten että osakkeiden tuoton. Varman hedge-sijoituksista pääosa on yksittäisissä rahastoissa ja noin viidennes sijoitettuina nk. rahastojen rahastoihin. Rahastoportfolio on monipuolisesti hajautettu. Loppuvuoden subprime-kriisi ei merkittävästi heikentänyt hedge-rahastojen tuottoja. Hedge-rahastoja on sitouduttu merkitsemään 706 miljoonalla eurolla.

Vuoden aikana Varma suojautui täysimääräisesti valuuttakurssiriskiltä. Erityisesti Yhdysvaltain dollarin suojauksesta saatiin merkittävää hyötyä, kun dollari heikentyi suhteessa euroon.

Varsinkin osakesijoitusten kasvattaminen on nostanut salkun riskitasoa. Osakesijoitukset ovat sijoitus-salkussa selkeästi merkittävin riskin lähde. Harkittu riskinotto on pitkällä aikavälillä kannattanut. Varma on panostanut tuntuvasti salkun riskienhallintaan ja sen menetelmiin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR-luku kasvoi vuoden aikana 209 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa 956 (747) miljoonaa euroa. Kyseinen luku tarkoittaa yhtiön sijoituskannan suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa markkinaolosuhteissa kuukauden aikana 97,5 prosentin todennäköisyydellä.

Varma osallistui kolmantena vuonna peräkkäin sijoitustoiminnan tuloksellisuutta selvittäneeseen riippumattomaan kansainväliseen tutkimukseen. Tutkimuksen mukaan Varman sijoitustoiminnan tuloksellisuus ja kustannustehokkuus ovat kansainvälisessä vertailussa hyvällä kilpailukykyisellä tasolla.

Varman omistajaohjauksessa keskeisiä kokonaisuuksia ovat omistettujen yritysten korkeatasoinen hallinto, toiminnan läpinäkyvyys, aktiivinen vaikuttaminen sekä avainhenkilöstön kannustinjärjestelmät. Kevään 2007 aikana Varma oli aktiivisesti mukana kaikkien omistamiensa kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksissa sekä 141 ulkomaisessa yhtiökokouksessa.

Liikekulut

Varma käytti vakuutusmaksun hoitokustannustulolla katettaviin liikekuluihin 74 (72) prosenttia saaduista hoitokustannusosista. Laskuperustemuutoksesta johtuen Varman hoitokustannustulo supistui. Varman kustannustehokkuutta kuvaava prosenttiosuus on kilpailukykyinen koko työeläkealalla. Yhtiön kustannustehokkuus koituu suoraan Varman asiakkaiden hyväksi.

Henkilöstö- ja tietotekniikkakulut muodostavat Varman liikekuluista lähes 80 prosenttia. Kokonaisliikekulut laskivat edellisestä vuodesta 4 (+7) prosenttia ja olivat 100 (104) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen kulunousu, kun kertaluontoiset ja säännöspärisistä uudelleenryhmittelyistä johtuvat erät on eliminoitu,

on kuusi prosenttia. Vuoden kulunousu johtuu pääosin tietojärjestelmähankkeista. Arek Oy:n veloitukset ansaintarekisterijärjestelmän käyttöönotosta alkoivat vuonna 2007. Kyseisen järjestelmän rakentamiskulut kuoletaan 10 vuodessa järjestelmän valmistumisesta. Vastaavalla tavalla käsitellään Varman suuri käynnissä oleva eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uusimista koskeva tietojenkäsittelyprojekti (Veli-hanke), joka on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2011. Varmassa on myös käynnissä sähköiseen asiointiin ja asiakaspalvelujärjestelmään liittyviä hankkeita. Tärkeimmät ulkoistukset ovat tietojenkäsittelypalveluissa TietoEnator Pension Insurance Oy, TietoEnator Esy Oy ja Arek Oy. Työeläkealalla hallinnointikustannusten määrään vaikuttavat lukuisat eri eläkelait ja eri toimijoiden tarpeiden yhteensovittaminen.

Varma-konsernin henkilöstömäärä keskimäärin ja tilikaudella maksetut palkat käyvät ilmi alla olevasta taulukosta. Konsernin luvut poikkeavat emoyhtiöstä TietoEnator Esy Oy:n luvuista johtuen.

Henkilöstö keskimäärin	2007	2006	2005
Konserni	816	850	852
Emoyhtiö	646	671	671

Palkat ja palkkiot, milj. €

Konserni	33,6	32,2	31,3
Emoyhtiö	33,6	32,2	31,3

Varmassa on käytössä koko henkilöstöä koskeva tulospalkkiojärjestelmä, joka koostuu yhtiökohtaisesta ja henkilökohtaisesta osasta. Yhtiökohtaiseen osaan vaikuttivat yhtiön tulokset sijoitustoiminnassa, asiakashankinnassa, liikekulutehokkuudessa sekä eläke- ja vakuutusmaksujen tavoitteiden saavuttamisessa.

Yhtiössä tehdyn selvityksen yhteydessä syntyneitä tehostamisehdotuksia toteutettiin eri toimintaprosesseissa. Varman tulee suorittaa sille uskottu toimeenpanotehtävä tehokkaasti ja siten hoitaa niin nykyisten kuin tulevien eläkkeensaajien varoja mahdollisimman hyvin. Tavoitteena on emoyhtiön henkilöstömäärän supistumisen (32 henkilöä vuonna 2007) jatkuminen ensisijaisesti sisäisin uudelleenjärjestelyin. Varma muuttaa uusiin toimitiloihin Helsingin Salmisaareen kesällä 2008, jolloin tarkoituksenmukaisissa tiloissa voidaan toimintaa tehostaa ja saada aikaan kustannussäästöjä.

Varman markkinointiviestinnässä jatkui menestyksellinen Hyvää työtä -kampanja teemalla "Tärkeintä on se mikä näkyy viivan alla". Tavoitteena on tuoda esille Varman tekemää hyvää ja tehokasta työtä sekä kertoa asiakkaiden saamista hyödyistä kuten mm. asiakasohjelmista.

Varman päivitetyn strategian mukaan Varma turvaa työeläkkeiden rahoituksen ja etuuksien riittävyyden sekä on toiminnassaan markkinajohtaja.

Konserni- ja osakkuusyhtiöt

Vuoden 2007 lopussa Varman konserniin kuului 182 (189) tytär- ja 37 (39) osakkuusyhtiötä, jotka ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Tärkeimmät tytär- ja osakkuusyhtiöt, jotka eivät ole kiinteistöyhtiöitä, ovat TietoEnator Esy Oy (50,1 %), Silta Oy (39,1 %), Vakuutusosakeyhtiö Garantia (30,5 %), Sato Oyj (39,5 %) ja NV Kiinteistösijoitus Oy (45 %). Lisäksi Varma-konserni omistaa 50 prosenttia Keskinäisen vakuutusyhtiön Kalevan takuupääomasta.

Yhtiön hallinto

Varman yhtiökokouksessa käyttävät äänivaltaa vakuutusentottajat (äänioikeus noin 78 prosenttia), vakuutetut (noin 20 prosenttia) sekä takuupääoman omistaja Sampo-konserni (noin kaksi prosenttia).

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 22.3.2007 Varman hallintoneuvostoon valittiin uudelleen Martti Alakoski, Berndt Brunow, Stig Gustavson, Jukka Härmälä, Pekka Paasikivi, Antti Piippo ja Sakari Tamminen. Markku von Hertzenin tilalle valittiin Veli-Matti Töyrylä, Antti Norrlinin tilalle Liisa Leino, Mika Seitovirran tilalle Göran Åberg, Matti Kyytösön tilalle Kai Telanne ja Antti Remeksen tilalle Markku Uitto. Hallintoneuvosto valitsi puheenjohtajakseen Pekka Paasikiven sekä varapuheenjohtajiksi Jukka Härmälän ja Sakari Tamminen. Tilintarkastajiksi yhtiökokous valitsi KHT Raija-Leena Hankosen (valvontatilitarkastaja) ja KHT Jaakko Nymanin sekä varatilitarkastajiksi KPMG Oy Ab:n ja KHT Paula Pasasen.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 4.12.2007 hallituksen erovuoroiset jäsenet Erkki Kangasniemen, Ole Johanssonin ja Jyrki Juuselan uudelleen. Björn Wahlroosin tilalle valittiin Kari Stadigh, Markku Jokisen tilalle Sakari Tamminen ja varajäseneksi Timo Porasen tilalle Anne Brunila. Hallituksen puheenjohtajana toimi Jyrki Juusela sekä varapuheenjohtajina Ole Johansson ja Mikko Mäenpää. Hallitus valitsi tarkastusvaliokunnan jäseniksi Jyrki Juuselan, Mikko Mäenpään, Birgitta Kantolan ja Markku Pohjolan sekä kompensatio- ja nimitysvaliokunnan jäseniksi Jyrki Juuselan, Mikko Mäenpään ja Ole Johanssonin.

Vaalivaliokunnan puheenjohtajana toimii hallintoneuvoston puheenjohtaja Pekka Paasikivi. Valiokunnan jäsenistä Martti Alakoski (varapuheenjohtaja), Mikko Mäenpää ja Veli-Matti Töyrylä edustavat vakuutettuja sekä Ole Johansson ja Tapio Kuula vakuutusentottajia.

Hallintoa ja riskienhallintaa käsitellään tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tulevaisuuden näkymät

Työeläkejärjestelmän vakavaraisuus oli noususuhdanteen hyvien sijoitusvuosien jälkeen vuoden alussa vahvempi kuin milloinkaan aikaisemmin. Eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kantokyvyn kannalta keskeistä on sijoitustuottojen kehitys. Odotukset maailmantalouden kasvusta ovat vaimenemassa ja globaaleihin riskeihin liittyvä epävarmuus on nopeasti lisääntynyt.

Rahoitusmarkkinoita koettelevan kriisin osoittautuminen arvioitua laajemmaksi on laskenut pörssikursseja voimakkaasti vuoden 2008 alussa Yhdysvaltain rahoitusmarkkinoihin ja sen heijastusvaikutuksiin kohdistuvan epäluulon ilmapiirissä. Tällaisessa tilanteessa työeläkeyhtiöiden vakavaraisuuspuskureille on ollut käyttöä. Niin ikään maailmantalouden epätasapainotilat ja geopolitiittiset jännitteet muodostavat uhkia talouskehitykselle, kun sijoittajien toiminta voi riskien lauetessa purkautua hallitsemattomalla tavalla. Yhdysvaltain hidastunutta kasvua on korvannut vahva kasvu kehittyvissä maissa. Myös Suomessa odotetaan kasvua, vaikka suhdannehuippu on jo ohitettu. Työllisyyskehityksen odotetaan jatkuvan myönteisenä, mutta uusien työpaikkojen määrän kasvu hidastuu.

Eläkkeelle siirtymisen myöhentyminen ja lähellä eläkeikää olevien työllisyysasteen nousu ovat myönteisiä merkkejä eläkeuudistuksen toimivuudesta. Myös kuntoutuksen volyymin kehitys on ollut tavoitteiden mukaista. Koska työeläkejärjestelmä perustuu suurelta osin työsuhteista maksettaviin eläkevakuutusmaksuihin, on Suomessa tapahtuvan tuotannon suotuisa kehitys ratkaisevan tärkeää. Myönteinen tuottavuuskehitys, kansainvälisen hintakilpailukyvyyn turvaaminen korkeiden palkkaratkaisujen jälkeen ja työvoiman saannissa olevien kapeikkojen ratkaiseminen ovat avainkysymyksiä.

Varmassa ympäristön kehitys asettaa haasteita tietojärjestelmien tehokkuudelle ja henkilöstön osaamiselle. Eläkehakemusten määrän vuosittainen kasvu pitää työmäärät suurina lähivuosina. Varma lähettää touko–marraskuussa 2008 noin 700 000 työeläkeotetta vakuutetuilleen. Vuosittain lähetettävä työeläkeote on kooste työhistoriasta, josta näkyvät työansiot yksityisen alan työsuhteista ja yrittäjätoiminnasta sekä eläkkeeseen vaikuttavat sosiaalietuudet. Otteen tuottamiseen, siitä viestimiseen ja asiakaspalveluun liittyy paitsi kustannuksia myös haasteita, koska mm. julkisen sektorin työsuhde- ja eläketiedot puuttuvat otteelta. Otteen tavoitteena on parantaa tietoisuutta omasta työeläketurvasta, luottamusta työeläkejärjestelmään ja rekisteritietojen oikeellisuutta. Kulutason nousuun on koko työeläkealalla kiinnitettävä huomiota yhteiskunnan rakenteiden muuttuessa.

Varma on vakavarainen työeläkeyhtiö, joka markkinajohtajana panostaa asiakaspalvelunsa kehittämiseen ja oman toimintansa tehostamiseen. Näin syntyvä kilpailuetu näkyy kasvaneina asiakashyvytyksinä. Muutto uusiin toimitiloihin on haaste, mutta antaa samalla mahdollisuuksia yhtiön tehokkuuden lisäämiselle. Varma pyrkii edelleen säilyttämään asemansa työeläkealan sijoitustuottojen kärkiyhtiönä pitkällä ajanjaksolla laskettuna.

Tuloslaskelma

1.1.–31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2 007	2 006	2 007	2 006
Vakuutustekninen laskelma				
Vakuutusmaksutulo	3 146,8	2 983,3	3 146,8	2 983,3
Sijoitustoiminnan tuotot	3 634,4	2 732,0	3 606,7	2 711,1
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-2 770,7	-2 578,0	-2 770,7	-2 578,0
Korvausvastuun kokonaisu muutos	-1 121,8	-911,9	-1 121,8	-911,9
Kannansiirto	-17,7		-17,7	
Vastuunsiirto	9,2	1,2	9,2	1,2
	-3 900,9	-3 488,7	-3 900,9	-3 488,7
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaisu muutos	-675,0	-1 038,3	-675,0	-1 038,3
Kannansiirto	-32,9		-32,9	
Vastuunsiirto	21,9	-2,5	21,9	-2,5
	-686,0	-1 040,8	-686,0	-1 040,8
Liikekulut				
Liikekulut	-63,9	-70,4	-63,9	-70,4
Sijoitustoiminnan kulut	-2 119,4	-1 100,9	-2 105,2	-1 088,1
Vakuutustekninen tulos	11,1	14,6	-2,5	6,5
Muu kuin vakuutustekninen laskelma				
Vakuutustekninen tulos	11,1	14,6	-2,5	6,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			11,6	4,2
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden verot	-6,8	-4,0	-6,8	-4,2
Voitto varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen	4,3	10,6	2,3	6,5
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	0,2	0,2		
Tuloverot				
Tilikauden verot tilinpäätössiirroista	-0,0	-0,0		
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta			0,1	0,1
Tilikauden voitto	4,4	10,7	2,3	6,6

Tase

31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Vastaavaa				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	4,8	0,5	4,8	0,5
Sijoitukset				
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	1 556,5	1 504,2	2 315,4	2 066,1
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	831,5	630,1		
	2 387,9	2 134,3	2 315,4	2 066,1
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	4,3	4,3	0,6	0,7
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	0,4	0,5	0,4	0,5
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä	106,2	57,9	113,2	61,8
	110,8	62,7	114,1	63,0
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	11 891,1	9 684,0	11 907,2	9 699,9
Rahoitusmarkkinavälineet	9 064,6	9 920,8	9 064,6	9 920,8
Kiinnelainasaamiset	156,5	163,7	156,5	163,7
Muut lainasaamiset	851,3	754,3	851,3	754,3
Talletukset	91,5	329,5	91,5	329,5
	22 054,9	20 852,3	22 071,0	20 868,2
	24 553,6	23 049,2	24 500,5	22 997,3
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	163,6	117,0	163,6	117,0
Muut saamiset				
Muut saamiset	683,5	306,0	690,9	313,0
	847,1	423,0	854,5	430,1
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	2,5	3,9	2,5	3,9
Muut aineelliset hyödykkeet	0,7	0,6	0,7	0,6
	3,2	4,5	3,2	4,5
Rahat ja pankkisaamiset	241,3	243,8	242,0	244,7
	244,5	248,2	245,2	249,1
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	206,4	264,6	206,7	265,1
Muut siirtosaamiset	6,6	22,0	6,7	23,0
	213,0	286,6	213,4	288,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ	25 863,1	24 007,5	25 818,4	23 965,0

31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Takuupääoma	11,9	11,9	11,9	11,9
Muut rahastot	63,4	53,6	63,4	53,6
Edellisten tilikausien voitto/tappio	0,1	0,1	-48,0	-43,9
Tilikauden voitto	4,4	10,7	2,3	6,6
	79,8	76,4	29,6	28,2
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero	0,1	0,3		
Vähemmistöosuus			15,5	16,7
Vakuutustekninen vastuvelka				
Vakuutusmaksuvastuu	16 661,6	15 986,6	16 661,6	15 986,6
Korvausvastuu	8 909,5	7 787,7	8 909,5	7 787,7
	25 571,1	23 774,3	25 571,1	23 774,3
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	8,5	7,6	8,5	7,6
Muut velat	191,1	128,2	181,1	117,1
	199,6	135,7	189,6	124,7
Siirtovelat				
	12,5	20,8	12,7	21,2
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	25 863,1	24 007,5	25 818,4	23 965,0

Rahoituslaskelma

1.1.–31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	11,1	14,6	-2,5	6,5
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	1 796,8	1 950,2	1 796,8	1 950,2
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonkorotukset	519,4	40,3	517,3	40,3
Suunnitelman mukaiset poistot	19,9	20,3	64,7	67,5
Myyntivoitot ja -tappiot	-896,6	-786,3	-897,8	-790,6
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	1 450,5	1 239,2	1 478,5	1 274,0
Käyttö pääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	-350,6	-104,2	-349,7	-110,5
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(-)/vähennys(+)	55,6	-63,2	56,4	-66,2
Liiketoiminnan rahavirta ennen veroja	1 155,5	1 071,7	1 185,2	1 097,2
Maksetut välittömät verot	-6,8	-4,1	-6,8	-4,2
Liiketoiminnan rahavirta	1 148,7	1 067,7	1 178,4	1 093,1
Investointien rahavirta				
Nettosijoitukset ja luovutustulot	-1 145,2	-857,4	-1 175,1	-883,1
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot	-5,0	-1,0	-5,0	-1,0
Investointien rahavirta	-1 150,2	-858,4	-1 180,1	-884,2
Rahoituksen rahavirta				
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-0,9	-0,8	-0,9	-0,8
Rahoituksen rahavirta	-0,9	-0,8	-0,9	-0,8
Rahavarojen muutos	-2,5	208,5	-2,7	208,1
Rahavarat tilikauden alussa	243,8	35,3	244,7	36,5
Rahavarat tilikauden lopussa	241,3	243,8	242,0	244,7

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös laaditaan kirjanpito-, osakeyhtiö- (EOYL), vakuutusyhtiö- ja työeläkevakuutusyhtiölain sekä eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksessä noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetusta sekä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia laskuperusteita ja Vakuutusvalvontaviraston antamia määräyksiä ja ohjeita.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhtiön lisäksi ne tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta.

Emoyhtiöllä on tytäryhtiöinä 180 (187) kiinteistöyhtiötä ja 2 (2) muuta yhtiötä. Konserniin kuuluvat yhtiöt on esitetty liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätös on laadittu emo- ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden yhdistelminä, joista on eliminoitu yhtiöiden väliset tuotot ja kulut, voitonjako, saamiset ja velat sekä keskinäinen osakeomistus. Tietoenator Esy Oy on kuitenkin yhdistelty pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty hankintahetkestä lähtien. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu omaksi eräkseen.

Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva on jaettu tytäryhtiöiden omaisuuserille niiden käypien arvojen sallimissa rajoissa, ja sitä poistetaan näiden omaisuuserien poistosuunnitelmien mukaan. Konserniosakkeisiin tehdyt arvonnkorotukset on konsernitaseessa merkitty tytäryhtiön omistaman kiinteistön arvonnkorotukseksi.

Pääomaosuusmenetelmää käyttäen konsernitilinpäätökseen on yhdistelty olennaiset, pysyvään omistukseen tarkoitetut osakkuusyritykset, joissa konsernin osuus on 20–50 prosenttia äänivallasta. Asunto- ja kiinteistöyhtiöitä ei ole käsitelty osakkuusyrityksinä. Koska näiden yhtiöiden kulut katetaan osakkailta perittävällä yhtiövastikkeella, on yhdistelemättä jättämisen merkitys konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan vähäinen.

Konsernituloslaskelmaan sisältyy osuus osakkuusyritysten tuloksesta. Konsernitaseessa on osakkuusyritysten hankintamenoon lisätty konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneistä tuloksista. Osakkuusyritykset on esitetty liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätöksen jäljennökset ovat saatavissa emoyhtiön pääkonttorista, osoitteesta Annankatu 18, 00120 Helsinki.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus sekä käyvät arvot

Kiinteistösijoitukset on merkitty taseeseen tehdyillä poistoilla vähennettyyn ja arvonnkorotuksilla lisättyyn hankintahintaan tai sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot on määritelty kohteittain vakuutusvalvontaviraston määräysten edellyttämällä tavalla perustuen yhtiön omien ja ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin. Kiin-

teistösijoitusten käyvät arvot arvioidaan vuosittain. Tilivuonna 2007 kiinteistöihin ei ole tehty arvonnkorotuksia.

Osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Arvopapereista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset on palautettu tulosvaikuttaisesti hankintamenoon käyvän arvon nousua vastaavalla osalla. Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina on käytetty tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Muiden osakkeiden käypänä arvona on käytetty hankintahintaa tai todennäköistä luovutushintaa tai tasesubstanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomarahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota käyvästä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty viimeisintä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön laskemaa rahasto-osuuden arvoa.

Rahoitusmarkkinavälineet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonnmuutoksia ei kuitenkaan kirjata. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Hankintameno lisäyksi tai vähennykseksi kirjattu jaksotusten vastaerä on ilmoitettu taseen liitetiedoissa. Hankintameno on keskihinta, joka on laskettu rahoitusmarkkinavälinekohtaisesti.

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset on arvostettu kokonaisuutena suojattavan erän kanssa. Jos suojattavasta tase-erästä ei ole kirjattu arvonnmuutosta, ei myöskään suojaavasta sopimuksesta ole tehty tulosvaikutteista kirjausta tilinpäätökseen, ellei sen negatiivinen arvonnmuutos ylitä suojattavan erän positiivista arvonnmuutosta. Jos suojattavasta kohteesta on kirjattu arvonalennuksen palautusta, on käytetyn johdannaisen arvonnmuutos kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi. Syntyneet tuotot ja kulut on kirjattu arvonalennusten ja palautuneiden arvonalennusten oikaisuina.

Muiden kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaissopimusten negatiivinen arvonnmuutos on kirjattu tulosvaikuttaisesti. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi. Korkojohdannaisten tuotot ja kulut on kirjattu korkotuottoihin.

Valuuttajohdannaiset, jotka on käsitelty tilinpäätöksessä suojaavina, on myös vakavaraisuus- ja vastuuvelan katelaskennassa vastaavalla tavalla.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa. Lainauksen vastapuoli on selvitysyhteisö, jolle lainaksiottaja on asettanut vakuuden.

Ulkomaanrahanmääräiset sijoitukset on merkitty taseeseen hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Valuuttakursierot on kohdistettu tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa

suoraan tulon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi. Laskettaessa käyviä arvoja on käytetty Euroopan keskuspankin 31.12. noteeraamia keskipursseja.

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Suunnitelman mukaiset poistot

Rakennusten hankintameno mukaan lukien rakennusten ainesosat, irtaimisto ja pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan. Myös rakennusten tuloutettu arvonorotus poistetaan suunnitelman mukaan. Poistot lasketaan tasapoistoina käyttäen seuraavia taloudellisia käyttöaikoja:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset, hotellit	40–60 vuotta
Teollisuus- ja varastorakennukset	25–50 vuotta
Rakennusten tekniset laitteet	10 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Atk-ohjelmistot	5 vuotta
Autot	5 vuotta
Kalusto	10 vuotta
Konttorikoneet	7 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Tilikauden voitto ja oma pääoma

Työeläkevakuutusyhtiössä voitto emoyhtiön tuloslaskelmassa määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Liitetiedoissa esitetään emoyhtiön oman pääoman jakautuminen vakuutuskannan ja takuupääoman omistajien kesken.

Toimintapääoma

Toimintapääoma lasketaan käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja velkojen erotuksena. Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä, arvostuseroista ja osittamattomasta lisävakuutusvastuusta. Muiden kuin riskiä pienentävien johdannaisopimusten osalta on toimintapääomasta vähennetty laskennallinen enimmäistappio.

Toimintapääoma ja vakavaraisuusraja esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Verot

Tilikauden veroina on kirjattu veroilmoituksen verolaskelman mukaiset verot suoriteperusteisesti.

Laskennallista verovelkaa tai -saatavaa ei tilinpäätössiirtojen kertymästä tai muista väliaikaisista eroista kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välillä ole laskettu, koska yhtiön nettotulos määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Myöskään konsernin omistamissa keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä ei ole laskettu laskennallista verovelkaa tai -saatavaa, koska ne eivät ole kyseisen yhtiön tai konsernin kannalta olennaisia. Tilinpäätössiirtoja ja liitetiedoissa esitettyjä arvostuseroja on tarkoitettu tulouttaa vain kulukirjauksia vastaan.

Toimintokohtaiset liikemenot ja poistot

Korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut sisältyvät tuloslaskelmassa maksettuihin korvauksiin, sijoitusten hoitamiseen liittyvät kulut sijoitustoiminnan kuluihin. Liikokuluina esitetään vakuutustoiminnan sekä hallinnon kulut. Lakisäätöiset maksut sisältyvät hallintokuluihin.

Eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden henkilöstön eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksiin ja vapaaehtoisilla lisäeläkevakuutuksilla. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkejärjestelyt on selostettu liitetiedoissa.

Tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin

Liitetiedoissa on säännösten edellyttämän laajuuden lisäksi esitetty emoyhtiön tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin muodossa, jonka tarkoituksena on lisätä työeläkevakuutusyhtiön tilinpäätösinformaation läpinäkyvyyttä.

Taseessa vakavaraisuutta mittaavan erikseen esitettävän toimintapääoman pääkomponentit ovat oma pääoma, osittamaton lisävakuutusvastuu, poistoero ja sijoitusten arvostuserot. Asiakashyvityksiin varattu ositettu lisävakuutusvastuu, osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu sekä tasoitusmäärä näytetään omilla riveillään. Sijoitukset ja sijoitusten nettotuotto esitetään käyvin arvoin. Vastuuvelalle hyvitetävä korko sisältyy vastuuvelan muutokseen. Yhtiön toiminnan liikekulut on yhdistetty tuloslaskelmassa yhdelle riville.

Tunnusluvut ja analyysit

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ja analyysit on laskettu ja esitetty Vakuutusvalvontaviraston liitetietoja koskevien määräysten mukaisesti.

Sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden tunnusluvut ja analyysit esitetään käyvin arvoin.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan on laskettu sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassa- tai suoritevirrat.

Kauden tuotto on laskettu ns. mukautettua Dietzin kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma on laskettu lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat (kassavirta/suoritevirta = ostot – myynnit – tuotot + kulut) painotettuna sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä kauden loppuun.

Kiinteistötalouden instituutin (KTI) mukainen kiinteistöjen kokonaistuotto muodostuu nettotuotosta (hoitokatteesta), jota oikaistaan markkina-arvonmuutoksella. Kokonaistuotto suhteutetaan keskimääräiseen sidottuun pääomaan, joka saadaan oikaisemalla vuoden alun markkina-arvoa puolella vuoden investoinneista, joiden oletetaan tapahtuvan tasaisesti pitkin vuotta. Kokonaistuotto-% muodostuu nettotuotto-%:sta oikaistuna pääomatuotto-%:lla (pääomatuotto-% = tarkasteluvuoden arvomuutos prosentteina keskimääräisestä sidotusta pääomasta).

Tilinpäätöksen liitetiedot Konserniyhtiöt

Varman konsernitilinpäätökseen sisältyvät uusina tytäryhtiöinä:

Kiinteistö Oy Hiihtäjätie 1
Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kodinkeskus
Kiinteistö Oy Liike- ja Autokulma
Kiinteistö Oy Rajalla
Kiinteistö Oy Tavastkulla
Asunto Oy Helsingin Kadetintie 4

Konsermin sisältyvät lisäksi seuraavat 176 tytäryhtiötä:

Asunto Oy Espoon Emännäntie 1
Asunto Oy Espoon Emännäntie 2
Asunto Oy Espoon Emännäntie 3
Asunto Oy Espoon Keijumäki
Asunto Oy Espoon Kilonlemmikki
Asunto Oy Espoon Kiskottajankuja 4
Asunto Oy Espoon Kyhkykämmäki 14
Asunto Oy Espoon Lintuvaarantie 37-39
Asunto Oy Espoon Pyölinpuisto
Asunto Oy Espoon Rautaisentie 21
Asunto Oy Haukikoto
Asunto Oy Helsingin Kaustisenpolku 1
Asunto Oy Helsingin Kimmontie 3
Asunto Oy Helsingin Kivihaanrinne
Asunto Oy Helsingin Klaneettitie
Asunto Oy Helsingin Näyttelijäntie 22
Asunto Oy Helsingin Päijänteentie 4-6
Asunto Oy Helsingin Roihuvuorentie 20
Asunto Oy Helsingin Roihuvuorentie 30
Asunto Oy Jyväskylän Kiramo 4
Asunto Oy Katajaharjuntie 22
Asunto Oy Kokkovoori
Asunto Oy Korkeavuorenkatu 2 a
Asunto Oy Kuokkalan Tahkonkartano
Asunto Oy Lahden Kulmakatu 10
Asunto Oy Lahden Kulmakatu 12
Asunto Oy Lahden Lahdenkatu 39
Asunto Oy Lahden Massinhovi
Asunto Oy Lahden Massinpoiju
Asunto Oy Linnantie 3
Asunto Oy Merihauki
Asunto Oy Neilikkatie
Asunto Oy Niittymaanpuisto
Asunto Oy Näkinkuja 4
Asunto Oy Oulun Lehmuskuja
Asunto Oy Paatsamatie 3
Asunto Oy Paratiisintie
Asunto Oy Raision Tasontorni
Asunto Oy Rovaniemen Väilirakka
Asunto Oy Siltavoudintie 1
Asunto Oy Taivalpolku
Asunto Oy Tampereen Jankansampo
Asunto Oy Tampereen Kultaköynnös
Asunto Oy Tampereen Näsijärvenkatu 3
Asunto Oy Tampereen Palatsinraitti 1
Asunto Oy Tampereen Puuvillatehtaankatu 6
Asunto Oy Tampereen Satakunnankatu 22
Asunto Oy Tampereen Vihilahdenkontu
Asunto Oy Tervahovinkatu 12
Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 64
Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 70
Asunto Oy Turun Laivurinkatu 2
Asunto Oy Turun Metallikatku

Asunto Oy Vantaan Kaivoslähde
Asunto Oy Vantaan Kärjäkuja 1
Asunto Oy Vantaan Vernissakatu 5
Asunto Oy Väinämöisenkatu 7
Hakunilan Kiinteistöt Oy
Helsingin Kiinteistöosajot Oy
Kiinteistöosakeyhtiö Varma
Kiinteistö Oy Ahertajantie 3
Kiinteistö Oy Arabian Parkki
Kiinteistö Oy Aspius
Kiinteistö Oy Atomitalo
Kiinteistö Oy Avia Prima
Kiinteistö Oy Eerikinkatu 24
Kiinteistö Oy Elocinkulma 3
Kiinteistö Oy Espoon Kamreerintie 2
Kiinteistö Oy Espoon Kiltakallionrinne
Kiinteistö Oy Espoon Komentajan-Varma
Kiinteistö Oy Espoon Niittyhaka
Kiinteistö Oy Espoon Ruukinmestariintie 2
Kiinteistö Oy Fredrikinkatu 42
Kiinteistö Oy Friisikeskus
Kiinteistö Oy Gigahermia
Kiinteistö Oy Haunistenniitty
Kiinteistö Oy Heinolan Lampikatu 16
Kiinteistö Oy Helsingin Hiilipiha
Kiinteistö Oy Helsingin Hiiliranta
Kiinteistö Oy Helsingin Itämerenkatu 11-13
Kiinteistö Oy Helsingin Lemuntie 7
Kiinteistö Oy Helsingin Lönnrotinkatu 18
Kiinteistö Oy Helsingin Malminkatu 28
Kiinteistö Oy Helsingin Putkitie 3
Kiinteistö Oy Helsingin Ratavartijankatu 5
Kiinteistö Oy Helsingin Ristipellontie 16
Kiinteistö Oy Helsingin Tapuli kaupungintie 13
Kiinteistö Oy Helsingin Valimopolku 4
Kiinteistö Oy Helsingin Valimotie 9-11
Kiinteistö Oy Helsingin Valimotie 16
Kiinteistö Oy Helsinki Niittylänpolku 10
Kiinteistö Oy Hotelli Torni
Kiinteistö Oy Hämeenkatu 23
Kiinteistö Oy Hämeentie 135
Kiinteistö Oy Itäinen Rantakatu 60
Kiinteistö Oy Itälahdenkatu 15-17
Kiinteistö Oy Itälahdenkatu 22 A
Kiinteistö Oy John Stenberginranta 2
Kiinteistö Oy Juhana Herttua 3
Kiinteistö Oy Jyväskylän maalaisk. Kotikeskus
Kiinteistö Oy Jyväskylän Mattilanniemi
Kiinteistö Oy Kaarenhanka
Kiinteistö Oy Kaikukatu 7
Kiinteistö Oy Kangasalan Vihervarpu
Kiinteistö Oy Keskustahotelli
Kiinteistö Oy Koirasaarentie 1
Kiinteistö Oy Kolmisopentie 3
Kiinteistö Oy Koroppa
Kiinteistö Oy Koskikastanja
Kiinteistö Oy Kouvolan Lehtikaari 3
Kiinteistö Oy Kuparitie 2
Kiinteistö Oy Kuutosseppä
Kiinteistö Oy Lahden Jussilankatu 6
Kiinteistö Oy Lahden Tupalankatu 3
Kiinteistö Oy Lahden Virastotalo

Kiinteistö Oy Lammin Työkeskus
 Kiinteistö Oy Lappeenrannan Patria
 Kiinteistö Oy Lassilanlinna
 Kiinteistö Oy Lohjan Sampotalo
 Kiinteistö Oy Loimaanportti
 Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 12
 Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 12 A
 Kiinteistö Oy Menotie 1
 Kiinteistö Oy Metsäpojankuja 1
 Kiinteistö Oy Myyrkumpu
 Kiinteistö Oy Mälökkäläntalo
 Kiinteistö Oy Nummenvaara
 Kiinteistö Oy Nurmijärven Liiketalo
 Kiinteistö Oy Olarinluoma 9
 Kiinteistö Oy Oulun Kallisensuora 5
 Kiinteistö Oy Oulunkyläntori 1
 Kiinteistö Oy Oulun Tulliväylä 3
 Kiinteistö Oy Oulun Tyrnäväntie 6
 Kiinteistö Oy Palokanvarma
 Kiinteistö Oy Partolan Kauppajätti
 Kiinteistö Oy Pharma City
 Kiinteistö Oy Porel
 Kiinteistö Oy Porin Eteläväylä 2
 Kiinteistö Oy Porvoon Kuninkaantie 1
 Kiinteistö Oy Rajasampaanranta 2
 Kiinteistö Oy Rastilan Liikekeskus
 Kiinteistö Oy Savonkatu 21
 Kiinteistö Oy Scanaine
 Kiinteistö Oy Sinihelmi
 Kiinteistö Oy Sompasaaren Tukoeka
 Kiinteistö Oy Spektrin Trio
 Kiinteistö Oy Suometsänkaari 2
 Kiinteistö Oy Tampereen Kalevanpaasi
 Kiinteistö Oy Tarhaajantie 2
 Kiinteistö Oy Teerivuorenkatu 28
 Kiinteistö Oy Teerivuorenpuisto
 Kiinteistö Oy Tekniikkatie 4
 Kiinteistö Oy Teräslautelanrinne
 Kiinteistö Oy Tietotalo
 Kiinteistö Oy Tilkan Paletti
 Kiinteistö Oy Turun Aninkaistenkatu 13
 Kiinteistö Oy Turun Asemakeskus
 Kiinteistö Oy Vaasan Monopol Fastighets Ab
 Kiinteistö Oy Vaasan Sampotalo
 Kiinteistö Oy Vantaan Martintalo
 Kiinteistö Oy Vantaan Rasti
 Kiinteistö Oy Vantaan Sarkatie 1
 Kiinteistö Oy Vantaan Tasetie 8
 Kiinteistö Oy Varmantalo
 Kiinteistö Oy Vuorenvarma
 Kiinteistö Oy Vääksyntie 4
 Old Mill Oy
 Osakevarma Oy
 Oy Ässäkeskus Ab
 Pitäjänmäen Kiinteistöt Oy
 Talo-osakeyhtiö Kuopion Tulliportinkatu 25
 Tampereen Kiinteistö Invest Oy
 TietoEnator Esy Oy
 Upper Limit Oy
 Vaasa Hitec Park Oy
 Vaasa Tekno Park Oy

Konsernista poistui kertomusvuonna 12 tytäryhtiötä:

Kiinteistö Oy Arinatie 6
 Kiinteistö Oy Jämsän Torinkulma
 Kiinteistö Oy Kempeleen Kurikkatie 12
 Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 10
 Lepinpellonkatu Oy
 Kiinteistö Oy Kotkan Suursaarenkatu 1
 Kiinteistö Oy Miekkonien Kauppakeskus
 Kiinteistö Oy Pappilänrinteen Liiketalo
 Kiinteistö Oy Äänekosken Ostoskeskus
 Satakunnan Teollisuustalo Oy
 Teräsportti Oy
 Valuraudankuja Oy

Konserniin sisältyvät lisäksi seuraavat 37 osakkuusyhtiötä:

Asunto Oy Harjavallankatu 6
 Asunto Oy Helsingin Haapaniemenkatu 11
 Asunto Oy Kuusiniementie 12
 Asunto Oy Lahden Ritaripiha
 Haagan III Liikekeskus
 Kamreerintien Pysäköintitalo Oy
 Kemin Asemakatu 4
 Kiinteistö Oy Alavuden Rantakeskus
 Kiinteistö Oy Elocinkulma 1
 Kiinteistö Oy Friitalan Liiketalo
 Kiinteistö Oy Karkkilan Sähkökiinteistö
 Kiinteistö Oy Kevätkummun Palvelukeskus
 Kiinteistö Oy Liikejalava
 Kiinteistö Oy Puijonlaakson Palvelukeskus
 Kiinteistö Oy Salpausseläntie
 Kiinteistö Oy Sammontori
 Kiinteistö Oy Selloparkki
 Kiinteistö Oy Suursuon Ostoskeskus
 Kiinteistö Oy Turun Autopiha
 Kiinteistö Oy Zeppelinin Markkinapaikka
 Koivulan Liikekeskus Oy
 Kulosaaren Ostoskeskus Oy
 Lansantien Liikekiinteistö Oy
 Martinparkki Oy
 NV Kiinteistöisijointus Oy
 Näkin Pihapuistikko II Oy
 Oulun Lehmusparkki Oy
 Poha-Pysäköinti Oy
 P-Turku Oy
 Ruohoparkki Oy
 Sato Oyj
 Sibylla Oy
 Silta Oy
 Spektri Business Oy
 Spektri-Park Oy
 Vakuutusosakeyhtiö Garantia
 Vaasan Toripysäköinti Oy

Konsernista poistui kertomusvuonna 3 osakkuusyhtiötä:

Ovenia Oy
 Porin Talo Oy
 Asunto Oy Saarnilaakso

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman liitetiedot

1.1.–31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
TyEL:n mukainen perusvakuutus				
Työnantajan osuus	2 365,4	2 240,5	2 365,4	2 240,5
Työntekijän osuus	642,0	605,5	642,0	605,5
	3 007,4	2 846,0	3 007,4	2 846,0
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus				
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	10,5	13,0	10,5	13,0
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	129,0	125,0	129,0	125,0
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	0,0	0,0	0,0	0,0
		0,2		0,2
	3 147,0	2 984,2	3 147,0	2 984,2
Jälleenvakuutus	0,1	0,0	0,1	0,0
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	3 147,1	2 984,2	3 147,1	2 984,2
Jälleenvakuuttajien osuus	-0,2	-0,9	-0,2	-0,9
Vakuutusmaksutulo ¹⁾	3 146,8	2 983,3	3 146,8	2 983,3
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista				
TyEL	6,6	7,2	6,6	7,2
YEL	2,0	2,3	2,0	2,3
	8,6	9,5	8,6	9,5
¹⁾ luottotappioilla vähennettyinä				
Maksetut korvaukset				
Ensivakuutus				
Maksettu eläkkeensaajille				
TyEL:n mukainen perusvakuutus	2 791,2	2 620,1	2 791,2	2 620,1
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	95,2	94,3	95,2	94,3
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	178,0	171,5	178,0	171,5
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,5	0,4	0,5	0,4
	3 064,8	2 886,4	3 064,8	2 886,4
Saatu vastuunjakokorvauksia				
TyEL-eläkkeet	-173,9	-191,1	-173,9	-191,1
YEL-eläkkeet	-37,8	-31,9	-37,8	-31,9
Osuus työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta				
YEL:n valtion osuus	-95,8	-95,9	-95,8	-95,9
VEKL:n valtion korvaus	-7,6	-10,6	-7,6	-10,6
	0,0		0,0	
	-315,1	-329,5	-315,1	-329,5
Jälleenvakuutus	0,0	-0,1	0,0	-0,1
	2 749,8	2 556,8	2 749,8	2 556,8
Korvaustoiminnon hoitokulut	17,3	18,4	17,3	18,4
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	3,8	3,2	3,8	3,2
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta				
Jälleenvakuuttajien osuus	2 770,9	2 578,4	2 770,9	2 578,4
Jälleenvakuuttajien osuus	-0,2	-0,5	-0,2	-0,5
Maksetut korvaukset yhteensä	2 770,7	2 578,0	2 770,7	2 578,0

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelman liitetiedot

1.1.–31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely				
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Osinkotuotot	0,4	0,3		
Korkotuotot	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,4	0,3	0,0	0,0
Tuotot sijoituksista osakkuusyhtiöihin				
Osinkotuotot	8,1	1,9		
	8,1	1,9	0,0	0,0
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Konserniyhtiöt	29,6	33,8		
Muut		0,8	0,6	1,2
Muut tuotot	203,1	215,7	211,5	226,0
	232,8	250,3	212,1	227,2
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	492,5	344,6	492,6	344,8
Korkotuotot	393,2	424,1	393,2	424,1
Muut tuotot	1 005,5	509,4	1 005,5	509,4
	1 891,1	1 278,0	1 891,3	1 278,2
	2 132,4	1 530,6	2 103,5	1 505,5
Arvon alentumisten palautukset				
	26,7	50,0	26,7	50,0
Myyntivoivot	1 475,4	1 151,3	1 476,6	1 155,5
Yhteensä	3 634,4	2 731,9	3 606,7	2 711,0
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista				
	-104,0	-105,3	-47,1	-45,4
Kulut muista sijoituksista				
	-871,7	-520,3	-871,7	-521,3
Korkokulut				
	-0,9	-1,0	-0,9	-1,0
	-976,6	-626,5	-919,7	-566,6
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset				
	-546,1	-90,4	-543,9	-90,4
Rakennusten suunnitelmapoistot				
	-17,9	-19,0	-62,8	-66,1
	-564,0	-109,3	-606,7	-156,5
Myyntitappiot				
	-578,8	-365,0	-578,8	-365,0
Yhteensä	-2 119,4	-1 100,9	-2 105,2	-1 088,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa				
	1 515,0	1 631,1	1 501,5	1 622,9

1.1.–31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	1,9	1,5	1,9	1,5
Muut vakuutusten hankintamenot	3,4	3,0	3,4	3,0
	5,3	4,5	5,3	4,5
Vakuutusten hoitokulut	41,0	36,8	41,0	36,8
Hallintokulut				
Lakisääteiset maksut				
ETK:n kustannusosa	12,2	14,5	12,2	14,5
Oikeushallintomaksu	1,0	0,7	1,0	0,7
VV:n valvontamaksu	0,5	0,5	0,5	0,5
Muut erät	-8,0		-8,0	
	5,6	15,7	5,6	15,7
Muut hallintokulut	11,9	13,4	11,9	13,4
	63,9	70,4	63,9	70,4

Kokonaisliikekulut toiminnoittain

Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnan hoitokulut	17,3	18,4	17,3	18,4
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	3,8	3,2	3,8	3,2
	21,2	21,6	21,2	21,6
Liikekulut	63,9	70,4	63,9	70,4
Sijoitustoiminnan hoitokulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	4,2	3,6	4,2	3,6
Kulut muista sijoituksista	10,4	8,7	10,4	8,7
	14,7	12,3	14,7	12,3
Kokonaisliikekulut yhteensä	99,7	104,3	99,7	104,3

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	33,6	32,2	33,6	32,2
Eläkekulut	5,6	5,4	5,6	5,4
Muut henkilösivukulut	4,7	4,7	4,7	4,7
Yhteensä	43,9	42,3	43,9	42,3

Johdon palkat ja palkkiot

Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1,0	0,9	1,0	0,9
Hallitusten jäsenet ja varajäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	1,3	1,2	1,3	1,2

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	646	671	816	850
--	-----	-----	-----	-----

Toimitusjohtaja Matti Vuorian palkka- ja luontaisedut olivat 639 tuhatta euroa. Hänen eläkeikänsä on 60 vuotta ja eläkkeensä 60 prosenttia laskennallisesta eläkepalkasta. Toimitusjohtajan sijaisen Markku Hyvärisen palkka- ja luontaisedut olivat 347 tuhatta euroa. Hänen eläkeikänsä on 60 vuotta ja eläkkeensä 60 prosenttia laskennallisesta eläkepalkasta.

Tuloverot

Laskennallista verovelkaa tai -saatavaa tilinpäätössiirtojen kertymästä tai muista väliaikaisista eroista kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välillä ei ole merkitty taseeseen, koska näiden laskennallisten verovelkojen tai -saamisten realisoitumista ei voida pitää lakisääteistä eläkevakuuttamista harjoittavan yhtiön ja sen konsernin tilinpäätöksessä todennäköisenä.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, emoyhtiö

31.12., milj. €	Jäljellä oleva hankinta- meno 2007	Kirjan- pitoarvo 2007	Käypä arvo 2007	Jäljellä oleva hankinta- meno 2006	Kirjan- pitoarvo 2006	Käypä arvo 2006
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	552,4	569,0	713,6	487,6	504,2	611,2
Konserniyhtiöosakkeet	936,9	936,9	1 321,8	953,4	953,4	1 230,2
Muut kiinteistöosakkeet	52,3	52,3	56,3	46,6	46,6	49,4
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	520,3	520,3	520,3	517,0	517,0	517,0
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä	309,4	309,4	309,4	113,1	113,1	113,1
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Lainasaamiset	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Sijoitukset osakkuusyhteisöissä						
Osakkeet ja osuudet	106,2	106,2	137,7	57,9	57,9	59,9
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	11 867,2	11 867,2	15 270,2	9 674,8	9 674,8	12 844,5
Rahoitusmarkkinavälineet	9 041,2	9 041,2	8 793,1	9 894,5	9 894,5	9 938,4
Kiinnelainasaamiset	156,5	156,5	156,5	163,7	163,7	163,7
Muut lainasaamiset	851,2	851,2	852,6	754,3	754,3	755,8
Talletukset	91,5	91,5	91,5	329,5	329,5	329,5
	24 489,7	24 506,3	28 227,6	22 997,1	23 013,7	26 617,4
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
- korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintameno- erotusta						-88,0
- indeksiin sidottujen lainojen tuottoa						-91,3
						18,2
						-73,2
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		16,6			16,6	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			3 721,3			3 603,7

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, konserni

31.12., milj. €	Jäljellä oleva hankinta- meno 2007	Kirjan- pitoarvo 2007	Käypä arvo 2007	Jäljellä oleva hankita- meno 2006	Kirjan- pitoarvo 2006	Käypä arvo 2006
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	2 244,7	2 261,3	2 854,3	2 002,9	2 019,5	2 462,1
Muut kiinteistöosakkeet	52,3	52,3	56,3	46,6	46,6	49,4
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä	1,8	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7
Lainasaamiset	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Sijoitukset osakkuusyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	113,2	113,2	137,7	61,8	61,8	61,6
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	11 883,3	11 883,3	15 286,3	9 690,7	9 690,7	12 860,4
Rahoitusmarkkinavälineet	9 041,2	9 041,2	8 793,1	9 894,5	9 894,5	9 938,4
Kiinnelainasaamiset	156,5	156,5	156,5	163,7	163,7	163,7
Muut lainasaamiset	851,2	851,2	852,6	754,3	754,3	755,8
Talletukset	91,5	91,5	91,5	329,5	329,5	329,5
	24 436,6	24 453,2	28 231,1	22 945,2	22 961,7	26 622,3
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
-korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintameno erotusta	-88,0			-91,3		
-indeksiin sidottujen lainojen tuottoa				18,2		
	-88,0			-73,2		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		16,6			16,6	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			3 777,9			3 660,5

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyhteisöissä, emoyhtiö

31.12.2007, milj. €

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

Hankintameno 1.1.	4,3
Hankintameno 31.12.	4,3

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	0,5
Vähennykset	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,4

Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä

Hankintameno 1.1.	57,9
Lisäykset	48,3
Vähennykset	-0,1
Hankintameno 31.12.	106,2

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

31.12.2007	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
TietoEnator Esy Oy	Helsinki	14,4 %	50,1 %	0,9
Osakevarma Oy	Helsinki	100,0 %	100,0 %	3,3
				4,3

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt 935,2

Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä

31.12.2007	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
NV Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	45,0 %	45,0 %	0,0
Sato Oyj	Helsinki	39,5 %	39,5 %	90,5
Silta Oy	Helsinki	39,1 %	39,1 %	1,3
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Helsinki	30,5 %	30,5 %	14,4
				106,2

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt 25,4

Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, konserni

31.12.2007, milj. €

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

Hankintameno 1.1.	0,7
Vähennykset	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,6

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	0,5
Vähennykset	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,4

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

Hankintameno 1.1.	61,8
Lisäykset	52,2
Vähennykset	-0,8
Hankintameno 31.12.	113,2

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

31.12.2007	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
TietoEnator Esy Oy	Helsinki	14,4 %	50,1 %	0,6
				0,6

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

31.12.2007	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
NV Kiinteistösjointus Oy	Helsinki	45,0 %	45,0 %	0,0
Sato Oyj	Helsinki	39,5 %	39,5 %	95,8
Silta Oy	Helsinki	39,1 %	39,1 %	3,4
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Helsinki	30,5 %	30,5 %	13,9
				113,2

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt 36,2

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

Kiinteistösijoitusten muutokset

31.12.2007, milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	1 780,2	630,1	2 764,0	0,0
Lisäykset	150,6	245,2	376,6	1,8
Vähennykset	-126,7	-43,8	-117,8	
Hankintameno 31.12.	1 804,2	831,5	3 022,8	1,8
Kertyneet poistot 1.1.	-107,2		-568,1	
Myytyjen kohteiden kertyneet poistot	2,4		13,3	
Tilikauden poistot	-17,9		-62,8	
Kertyneet poistot 31.12.	-122,7		-617,7	
Arvonalentumiset 1.1.	-129,2		-93,4	
Tilikauden arvonalentumiset	-18,4		-16,2	
Myytyjen kohteiden arvonalentumiset	6,0		1,8	
Arvonalentumiset 31.12.	-141,6		-107,8	
Arvonkorotukset 1.1.	16,6		16,6	
Arvonkorotukset 31.12.	16,6		16,6	
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 556,5	831,5	2 313,9	1,8

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

31.12.2007, milj. €	EMOYHTIÖ	KONSERNI
Jäljellä oleva hankintameno	51,5	46,0
Kirjanpitoarvo	51,5	46,0
Käypä arvo	65,5	53,6

Emoyhtiön muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet

31.12.2007	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo milj. €	Markkina-arvo milj. €	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo milj. €	Markkina-arvo milj. €
NOTEERATUT OSAKKEET						
Suomi						
Affecto Oyj	1,44	1,3	1,3			
Ahlstrom Oyj	3,28	22,1	25,1			
Alma Media Oyj	9,65	31,1	84,0			
Amer Sports Oyj	1,31	8,1	17,4			
Aspo Oyj	1,87	0,7	3,1			
Atria Yhtymä Oyj	0,55	2,7	2,7			
Bellton-Yhtiöt Oyj	6,91	1,5	1,5			
CapMan Oyj	2,14	5,6	5,6			
Cargotec Oyj	2,05	35,0	41,6			
Cencorp Oyj	10,46	1,1	1,1			
Comptel Oyj	4,81	7,2	7,2			
Cramo Oyj	3,26	17,3	17,3			
Efore Oyj	3,55	1,6	1,6			
Elisa Oyj	1,80	58,8	62,9			
Etteplan Oyj	3,01	2,1	2,8			
Exel Oyj	3,06	1,2	4,2			
Finnair Oyj	0,47	4,8	4,8			
Finnlines Oyj	0,12	0,7	0,8			
Fiskars Oyj Abp	3,89	29,5	40,5			
Fortum Oyj	0,66	73,8	180,2			
HKScan Oyj	1,18	4,3	6,5			
Huhtamäki Oyj	2,23	19,1	19,1			
Kemira Oyj	9,72	160,6	174,9			
Kesko Oyj	1,08	13,2	40,0			
Kesla Oyj	4,43	1,4	1,7			
Konecranes Oyj	2,32	8,0	33,4			
Kone Oyj	0,68	21,7	41,8			
Lassila & Tikanoja Oyj	5,81	25,2	50,2			
Lemminkäinen Oyj	2,98	5,4	16,0			
Marimekko Oyj	1,34	0,9	1,9			
Metso Oyj	3,19	146,0	168,6			
M-real Oyj	3,42	36,4	36,4			
Neste Oil Oyj	1,25	69,6	77,1			
Nokian Renkaat Oyj	4,22	57,5	125,6			
Nokia Oyj	0,29	189,8	298,6			
Nordic Aluminium Oyj	5,17	2,1	7,2			
Okmetic Oyj	2,83	1,4	1,4			
OKO Pankki Oyj	0,19	1,6	5,1			
Oriola-KD Oyj	2,27	5,4	9,5			
Orion Oyj	1,99	29,5	44,9			
Outokumpu Oyj	1,92	73,8	73,8			
Outotec Oyj	2,39	12,5	37,7			
Ponsse Oyj	3,11	2,3	12,2			
Powerflute Oyj	4,81	4,2	4,2			
Pöyry Oyj	4,25	16,8	43,2			
Raisio Oyj vaihto	0,50	1,2	1,2			
Ramirent Oyj	5,69	69,5	69,5			
Rautaruukki Oyj	1,79	74,5	74,5			
Raute Oyj	1,30	0,6	0,7			
Sampo Oyj	8,54	394,2	892,7			
SanomaWSOY Oyj	1,50	45,1	48,5			
Scanfil Oyj	0,96	1,1	1,1			
Sponda Oyj	0,90	7,8	8,1			
SRV Yhtiöt Oyj	0,90	1,7	1,7			
Stockmann Oyj Abp	1,81	27,0	30,1			
Stora Enso Oyj	1,99	159,8	159,8			
Suomen Terveystalo Oyj	8,48	11,1	11,1			
Suominen Yhtymä Oyj	4,22	2,1	2,1			
Sysopendigia Oyj	3,69	2,3	2,3			
Talentum Oyj	0,85	1,0	1,0			
Talvivaara Mining Company Ltd	8,57	23,2	76,9			
Tamfelt Oyj Abp	5,90	14,9	18,7			
Technopolis Oyj	1,70	2,6	4,3			
Tecnomen Oyj	1,91	1,4	1,4			
Telestet Oyj	2,95	3,5	3,5			
Tietoanimator Oyj	1,27	14,4	14,4			
Tiimari Oyj Abp	3,64	1,8	1,8			
Trainers House Oyj	2,59	1,9	2,3			
UPM-Kymmene Oyj	2,70	191,4	191,4			
Uponor Oyj	6,69	45,2	84,4			
Vahto Group Plc Oyj	4,04	1,3	1,3			
Vaisala Oyj A	1,95	6,6	12,3			
Wärtsilä Oyj Abp	4,95	144,7	246,3			
YIT Oyj	3,58	19,9	68,3			
Alankomaat						
ABN-Amro Holdings N.V.	0,03	11,1	18,8			
Aegon N.V.	0,02	3,8	3,8			
Akzo Nobel N.V.	0,03	5,2	5,5			
Amtel Vredestein N.V. (GDR)	3,38	3,7	3,7			
Arcelor Mittal	0,01	10,1	10,8			
Boussard & Gavaudan Holding	11,36	47,9	47,9			
Crucell N.V.	0,45	3,3	3,3			
Koninklijke BAM Groep N.V.	0,68	9,7	13,9			
Koninklijke DSM N.V.	0,08	4,8	4,8			
Koninklijke Philips Electronics N.V.	0,02	5,7	8,2			
Qiagen N.V.	0,25	5,4	7,2			
Reed Elsevier N.V.	0,11	9,4	9,5			
Royal Dutch Shell Plc	0,03	24,6	29,0			
Unilever N.V. CVA	0,10	32,5	44,8			
USG People N.V.	0,34	4,0	4,0			
Wavin N.V.	1,26	9,1	9,1			
Vedior N.V.	0,44	12,2	13,1			
Bahamasaaret						
Arch Capital Group Ltd	0,07	2,3	2,3			
Belgia						
Belgacom S.A.	0,10	9,7	11,4			
InBew	0,05	7,8	18,1			
KBC Group S.A.	0,03	8,2	9,3			
UCB SA	0,14	71,6	78,8			
Brasilia						
Petroleo Brasileiro S.A.	0,03	7,1	20,3			
Caymansaaret						
EOS Russia	4,40	12,4	12,4			
Espanja						
Acerinox S.A.	0,01	0,6	0,6			
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A.	0,02	12,4	14,4			
Banco Santander Central Hispano S.A.	0,02	14,5	14,8			
Gamesa Corporacion Tecnologica S.A.	0,15	8,1	11,4			
Industria de Diseno Textil S.A.	0,03	4,2	8,1			
Telefonica S.A.	0,03	19,0	31,1			
Irlanti						
CRH Plc	0,07	9,6	9,6			
Grafton Group Plc	0,26	3,3	3,3			
Irish Life & Permanent Plc	0,12	3,8	3,8			
McInerney Holdings Plc	0,82	2,3	2,3			
Iso-Britannia						
Acerys S.A.	0,34	10,2	10,2			
Anglo American Plc	0,03	13,6	14,3			
Antofagasta Plc	0,01	0,9	0,9			
Astra Zeneca Plc	0,02	6,8	6,8			
Aviva Plc	0,06	14,4	14,4			
BG Group Plc	0,05	6,4	25,9			
BHP Billiton Plc	0,03	12,3	12,5			
BP Amoco Plc	0,04	49,9	56,2			
Bradford & Bingley Plc	0,45	9,8	10,0			
British Sky Broadcasting Plc	0,02	2,8	3,4			
Carnival Plc	0,15	7,2	7,2			
Compass Group Plc	0,06	4,6	4,8			
Dana Petroleum Plc	0,41	5,4	6,7			
Diageo Plc	0,07	17,7	26,2			
Expro International Group Plc	0,27	3,6	4,2			
Glaxosmithkline Plc	0,03	29,6	29,6			
Hammerson Plc	0,12	4,9	5,0			
HSBC Holdings Plc	0,01	7,0	7,0			
International Power Plc	0,11	3,5	9,9			
ITV Plc	0,06	2,9	2,9			
Kazakhmys Plc	0,01	0,9	1,1			
Kesa Electricals Plc	0,32	5,3	5,3			
Ladbrokers Plc	0,18	4,9	4,9			
Lonmin Plc	0,02	1,0	1,0			
Michael Page International Plc	0,15	2,0	2,0			
Next Plc	0,15	6,6	6,6			
Prudential Plc	0,08	15,0	19,9			
Punch Taverns Plc	0,36	10,0	10,0			
Reckitt Benckiser Plc	0,08	10,1	22,1			
Rio Tinto Plc	0,03	21,1	21,8			
Royal & Sun Alliance Insurance Group Plc	0,12	6,6	7,6			
Scottish & Southern Energy Plc	0,06	7,6	10,7			
Smiths Group Plc	0,05	2,8	2,8			
Standard Life Plc	0,11	8,5	8,5			
Tesco Plc	0,04	11,6	22,2			
Vedanta Resources Plc	0,02	1,4	1,4			
Wellstream Holdings Plc	0,40	5,3	5,9			
William Hill Plc	0,27	6,8	6,8			
Vodafone Airtouch Plc	0,05	52,9	70,6			
Volga Gas Plc	4,34	9,5	11,1			
Wolseley Plc	0,06	4,1	4,1			
WPP Group Plc	0,08	8,8	8,8			
Xstrata Plc	0,02	10,7	11,7			
Italia						
Assicurazioni Generali S.p.A	0,03	11,9	13,8			
Eni S.p.A.	0,02	21,3	22,5			
Fiat S.p.A.	0,02	4,4	4,4			
Saipem S.p.A.	0,05	1,6	5,5			
Telecom Italia S.p.A.	0,04	11,1	11,1			
Unicredito Italiano S.p.A.	0,03	20,2	20,2			
Itävalta						
Andritz AG	0,40	4,8	8,4			
C.A.T. Oil AG	0,46	3,3	3,3			
Erste Bank der österreichischen Sparkassen AG	0,04	4,8	5,7			
OMV AG	0,04	3,4	5,9			
Raiffeisen International Bank-Holding AG	0,03	2,2	4,2			
Wienerberger AG	0,34	10,7	10,7			
Wiener Städtische Versicherung AG						
Vienna Insurance Company	0,29	15,3	17,4			
Voestalpine AG	0,02	1,3	1,4			

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

31.12.2007	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo milj. €	Markkinaarvo milj. €	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo milj. €	Markkinaarvo milj. €
Österreichische Elektrizitätswirtschafts-AG	0,18	6,3	13,0	0,07	3,5	3,5
Japani				0,05	4,5	4,5
Toyota Motor Corporation	0,00	4,8	4,8	0,02	0,9	0,9
Jersey				0,03	6,1	6,1
Black Earth Farming Ltd	1,42	9,0	9,0	0,04	10,2	12,8
Kanada				0,03	5,3	8,3
Questerre Energy Corporation	4,33	2,5	2,5			
Kazakhstan				0,16	13,8	16,8
Eurasian Natural Resources Corporation	0,05	5,2	6,1	0,02	12,3	14,0
JSC Bank TuranAlem	0,21	5,5	5,5	0,02	7,5	10,1
KazMunaiGas Exploration GDR	0,08	4,5	7,0	0,04	12,6	18,7
Kreikka				0,04	10,7	10,7
Alpha Bank A.E.	0,05	4,7	5,6	0,06	7,3	7,9
Cosmote Mobile Telecommunications S.A.	0,09	4,2	7,8	0,08	1,6	1,6
EFG Eurobank	0,05	5,5	6,0	0,03	6,0	6,0
Hellenic Telecommunications Organization S.A.	0,01	0,6	0,8	0,03	4,4	4,4
National Bank of Greece S.A.	0,09	14,2	19,8	0,09	57,3	59,4
Piraeus Bank S.A.	0,03	2,3	3,1	0,08	7,9	7,9
Kypros				0,04	26,0	27,8
AFI Development Plc	0,38	12,9	12,9	1,19	6,4	6,4
Luxemburg				0,06	40,7	56,2
Orco Property Group	0,55	4,9	4,9	0,32	2,4	2,5
Tenaris S.A.	0,01	1,8	1,8	0,04	3,6	3,8
Norja				0,04	1,3	1,5
Aker Kvaerner ASA	0,09	3,3	4,4	0,14	3,7	9,1
Aker Yards AS	0,31	2,7	2,7	0,08	5,7	5,8
Det Norske Oljeselskap ASA	0,81	3,6	4,8	0,05	3,2	3,2
EDB Business Partner ASA	1,09	4,9	5,1	0,04	4,7	6,4
Electromagnetic GeoServices AS	0,26	1,1	1,2	0,12	2,5	2,6
Flex LNG Ltd	2,18	4,4	8,8	0,03	7,6	8,6
Kongsberg Automotive ASA	3,38	6,6	7,5	0,06	5,6	6,9
Norsk Hydro ASA	0,04	4,5	4,9	0,24	3,8	4,4
Norwegian Energy Co ASA	1,88	7,9	7,9	0,07	1,0	1,6
Orkla	0,05	6,1	6,6	0,01	5,3	5,3
Pronova Biopharma AS	0,25	2,0	2,0	0,04	26,2	34,8
Protector Forsikring ASA	0,56	0,6	0,6	0,33	7,4	7,4
Renewable Energy Corp AS	0,03	2,4	4,9	0,02	3,1	4,5
Reservoir Exploration Technology ASA	2,71	4,9	5,2	0,04	1,0	1,0
SeaDrill Ltd	0,09	2,8	6,0	0,03	13,8	15,9
Statoilhydro ASA	0,02	11,1	15,9			
Telenor ASA	0,06	6,2	16,2	0,03	9,5	15,6
Wavefield Inseis ASA	0,78	5,0	5,2	0,21	14,8	14,8
Wilh. Wilhelmsen ASA B	0,65	2,0	2,0	0,03	0,6	0,6
Yara International ASA	0,21	14,6	18,9	0,01	6,6	6,6
Ranska				0,05	1,0	1,9
Accor SA	0,06	4,7	8,1	0,02	2,2	3,8
Air Liquide SA	0,02	3,8	5,1	0,06	49,4	72,2
Alcatel SA	0,03	3,0	3,0	0,12	5,6	5,6
Alstom	0,05	7,1	10,9	0,04	43,9	45,6
AXA SA	0,05	23,2	29,9	0,05	27,2	41,4
BNP Paribas SA	0,03	18,4	18,6	1,45	2,3	2,3
Bouygues SA	0,06	10,9	10,9	0,13	7,3	7,8
Bureau Veritas SA	0,08	3,8	4,0	0,04	6,6	6,6
Carrefour SA	0,07	26,9	26,9	0,08	11,1	13,9
Compagnie de Saint-Gobain SA	0,09	18,9	21,5	0,01	7,2	7,2
Compagnie Generale de Geophysique SA	0,12	4,0	6,5	0,15	11,5	13,3
EDF Energies Nouvelles SA	0,01	8,2	11,1			
Electricite de France SA	0,02	22,5	32,6	0,04	2,7	3,9
Galp Energia, SGPS, SA	0,16	7,4	18,3			
Groupe Danone	0,09	16,5	28,3	0,05	8,6	8,6
Lafarge SA	0,11	21,0	24,2	0,05	2,3	2,3
L'Oréal SA	0,03	10,2	15,7	0,13	4,6	4,9
Louis Vuitton Moët Hennessy SA	0,02	7,6	8,0	1,39	2,1	2,1
Michelin B	0,10	11,0	11,0	0,01	1,0	2,1
Nexans SA	0,23	5,1	5,1	1,98	2,8	2,8
Pernod-Ricard SA	0,16	13,1	27,8	0,14	3,7	5,1
Pinault-Printemps-Redoute SA	0,08	9,6	11,2	0,02	2,7	3,0
Publicis Groupe SA	0,14	7,7	7,8			
Renault SA	0,09	24,3	24,3			
Rhodia SA	0,70	18,5	18,5			
Sanofi-Aventis SA	0,03	20,0	29,4			
Schneider Electric SA	0,02	4,4	4,4			
Suez Lyonnais Des Eaux SA	0,06	18,4	35,2			
Technip-Coflexip SA	0,08	2,5	4,7			
Teleperformance	0,17	2,5	2,5			
Thomson Multimedia SA	0,09	2,4	2,4			
Total SA	0,04	42,0	56,7			
Vallourec SA	0,15	14,8	15,0			
Vinci SA	0,09	12,6	21,6			
Vivendi SA	0,05	15,3	16,9			
Ruotsi						
Alfa Laval AB	0,19	8,0	8,0			
Atlas Copco AB	0,04	3,6	4,7			
Boliden AB	0,02	0,6	0,6			
Elekta AB B	0,23	2,4	2,4			
Hennes & Mauritz AB	0,08	17,9	23,1			
Intrum Justitia AB	0,38	1,3	3,6			
Modern Times Group MTG AB	0,16	2,0	5,2			
Nordea Bank AB	0,47	131,0	144,9			
PA Resources AB	0,41	3,3	3,3			
Rezidor Hotel Group AB	1,16	7,0	7,0			
Sandvik AB	0,06	7,8	8,2			
Skandinaviska Enskilda Banken AB	0,06	7,0	7,0			
SKF Ab				0,07	3,5	3,5
Swedbank AB				0,05	4,5	4,5
Svenskt Staal AB				0,02	0,9	0,9
Telefonaktiebolaget LM Ericsson				0,03	6,1	6,1
TeliaSonera AB				0,04	10,2	12,8
Volvo AB				0,03	5,3	8,3
Saksa						
Adidas-Salomon AG				0,16	13,8	16,8
Allianz SE				0,02	12,3	14,0
Basf SE				0,02	7,5	10,1
Bayer AG				0,04	12,6	18,7
Bayerische Motoren Werke AG				0,04	10,7	10,7
Beiersdorf AG				0,06	7,3	7,9
Bilfinger Berger AG				0,08	1,6	1,6
Commerzbank AG				0,03	6,0	6,0
Continental AG				0,03	4,4	4,4
DaimlerChrysler AG				0,09	57,3	59,4
Deutsche Postbank AG				0,08	7,9	7,9
Deutsche Telekom AG				0,04	26,0	27,8
Deutsche Wohnen AG				1,19	6,4	6,4
E.ON AG				0,06	40,7	56,2
Epcos AG				0,32	2,4	2,5
Fresenius Medical Care AG & Co				0,04	3,6	3,8
Hamburger Hafen und Logistik AG				0,04	1,3	1,5
Hochtief AG				0,14	3,7	9,1
Hypo Real Estate Holding AG				0,08	5,7	5,8
Infineon Technologies AG				0,05	3,2	3,2
Linde AG				0,04	4,7	6,4
MTU Aero Engines Holding AG				0,12	2,5	2,6
MunichRe				0,03	7,6	8,6
Porsche Automobil Holding SE				0,06	5,6	6,9
ProSiebenSat1 Media AG				0,24	3,8	4,4
Rhoen-Klinikum AG				0,07	1,0	1,6
SAP AG				0,01	5,3	5,3
Siemens AG				0,04	26,2	34,8
Symrise AG				0,33	7,4	7,4
Thyssenkrupp AG				0,02	3,1	4,5
Tognum AG				0,04	1,0	1,0
Volkswagen AG				0,03	13,8	15,9
Sveitsi						
ABB Ltd CHF				0,03	9,5	15,6
Adecco SA				0,21	14,8	14,8
Ciba Specialty Chemicals AG				0,03	0,6	0,6
Credit Suisse Group				0,01	6,6	6,6
Geberit AG				0,05	1,0	1,9
Holcim Ltd				0,02	2,2	3,8
Nestle SA				0,06	49,4	72,2
Nobel Biocare Holding AG				0,12	5,6	5,6
Novartis AG				0,04	43,9	45,6
Roche Holding AG				0,05	27,2	41,4
Ciba Pharmaceuticals Rec				1,45	2,3	2,3
Swiss Life Holding				0,13	7,3	7,8
Swiss Reinsurance				0,04	6,6	6,6
Syngenta AG				0,08	11,1	13,9
UBS AG				0,01	7,2	7,2
Zurich Financial Services AG				0,15	11,5	13,3
Taiwan						
AIU Optonics Corp.				0,04	2,7	3,9
Tanska						
Danske Bank A/S				0,05	8,6	8,6
DSV A/S				0,21	5,7	6,3
Exicon A/S				0,61	0,7	0,7
FLSmith & Co A/S				0,13	4,6	4,9
LifeCycle Pharma A/S				1,39	2,1	2,1
Novo Nordisk A/S B				0,01	1,0	2,1
Topotarget A/S				1,98	2,8	2,8
Trygvesta A/S				0,14	3,7	5,1
Vestas Wind Systems A/S				0,02	2,7	3,0
Tsekin tasavalta						
CEZ AS				0,07	5,1	20,4
Ukraina						
KDD Group NV				1,50	6,6	6,6
United Arab Emirates						
DP World Ltd				0,01	1,4	1,5
Lamprell Plc				0,28	2,9	3,4
Unkari						
MOL Magyar Olaj-és Gazipari Rt.				0,05	3,0	5,4
Venäjä						
Integra Group Holdings GDR				0,21	3,7	3,7
Kirovenergo-CLS				3,53	3,0	3,0
M Video-CLS				0,60	5,1	5,1
OAO-TMK GDR				0,23	9,0	14,9
OGK-5-CLS				0,17	5,4	7,1
Pharmstandard-CLS				0,05	0,8	1,0
Pskovenergo CLS				9,88	8,4	9,8
Rosinter Restaurants-CLS				0,60	1,3	2,4
Sberbank				0,02	9,3	10,9
VTB Bank OJSC-GDR				0,04	8,6	8,6
Yhdysvallat						
CVS/Caremark Corporation				0,03	9,7	13,5
Intel Corporation				0,01	8,2	10,8
Synthes Inc.				0,02	2,1	2,1
TransDigm Group, Inc.				0,15	2,1	2,1
Muut					3,1	4,9
					4 872,0	6 829,0

31.12.2007	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo milj. €	Käypä arvo milj. €	Kirjanpitoarvo milj. €	Käypä arvo milj. €
NOTEERAAMATTOMAT OSAKKEET					
Suomi					
Ahlström Capital Oy	6,51	8,4	15,8		
Arek Oy	18,00	2,5	2,5		
Fingrid Oyj	12,18	13,6	13,6		
Havator Holding Oy	12,69	5,0	5,0		
IPSAT Therapies Oy A	3,13	1,1	1,1		
Ipsat Therapies Oy B	5,75	1,0	1,0		
Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan takuupääoma	30,00	2,6	2,6		
Kiitosimeon Oy	15,32	2,5	2,5		
Kytjä Golf Oy	3,75	1,2	1,2		
LTM Company Oy	17,65	3,0	3,0		
Lujapalvelut Oy	12,01	0,7	1,4		
Mediverkko Yhtymä Oy	10,05	1,5	1,5		
Metsä Tissue Oyj	8,38	15,5	15,5		
Realia Holding Oy	12,93	1,5	1,5		
Tornator Oy	13,13	10,5	47,1		
Vivoxid Oy	16,64	2,0	2,0		
VVO-yhtymä Oyj	12,47	17,6	34,5		
Australia					
SMG (Seven Media Group)	4,71	2,8	2,8		
Caymansaaret					
Fir Tree Special Opportunities SPC, Ltd	0,00	13,6	13,6		
Iso-Britannia					
Nordben Life and Pension Insurance Co. Ltd	10,00	1,0	1,0		
Ruotsi					
Attendo Holding AAB	3,76	0,8	0,8		
Venäjä					
Bank St. Petersburg	0,51	4,2	4,2		
Yhdysvallat					
Advanstar Communications Inc	0,00	17,0	17,0		
Moelis Holdings Feeder LP	1,35	5,1	5,1		
Scitor Corporation Junior Preferred Stock	0,06	0,5	0,5		
Scitor Corporation Junior Senior Stock	0,06	0,5	0,5		
SunGard Capital Corporation Class A-8	0,25	4,3	5,2		
SunGard Capital Corporation II	0,28	1,9	2,2		
Tourneau Acquisition Holdings, Inc. Junior Preferred Stock	2,31	0,7	0,7		
Tourneau Acquisition Holdings, Inc. Senior Preferred Stock	2,31	0,7	0,7		
Muut		3,8	4,7		
		147,1	210,8		
KORKORAHASTOT					
Mandatum Euro Yrityslaina K		25,2	25,2		
Nordea Korkosalkku Plus kasvu		146,8	146,8		
Sampo Yhteisökorko Tuotto		45,7	47,0		
		217,8	219,1		
OSAKERAHASTOT					
ABN Amro Latin America Equity Fund I		38,5	98,8		
ACM Bernstein American Value Portfolio S1		77,5	88,4		
APS China A Share Fund		15,2	83,5		
Avaron Balkan Fund B		10,0	10,1		
Avaron Emerging Europe Small Cap Fund A		9,0	9,0		
Babylon Fund A Corporation		6,1	7,6		
Blakeney Investors Fund		14,0	43,2		
Blakeney Investors 0807 Fund		6,8	8,1		
CAAM Funds Thailand Institutional Class VII		23,8	33,9		
Caam Japan Value I 8 class Fund		165,9	168,5		
Caam SIF-Vietnam					
Select Fund Capitalisation		16,9	16,9		
Carnegie Global Healthcare		30,1	53,7		
CDC Hong Kong Renaissance class C		6,8	16,4		
Danske Capital Trans Balkan K		9,6	9,6		
DB x-trackers DJ Stoxx 600 Technology ETF		19,2	19,2		
East Capital Balkan Fund		4,8	15,9		
East Capital Bering Balkan Fund		3,4	6,2		
East Capital Bering Central Asia Fund		6,8	7,6		
East Capital Bering					
Russia Fund Series Master		6,8	27,8		
East Capital Bering Ukraine Fund		6,8	14,9		
East Capital Explorer Financial Institutions Investors AB		28,7	31,5		
East Capital Russian Fund		7,5	33,7		
Eaton Vance Emerald					
US Value Fund M-class		98,3	99,4		
EFG-Hermes Middle East and Developing Africa Fund Limited		54,3	57,0		
eQ Monityyli Eurooppa A		23,1	27,5		
eQ Monityyli USA A Kasvu		26,2	26,2		
Flexifund Equity Small Caps					
China A Institutionelle		6,8	12,8		
Frank Russell Pacific Basin Eq Fund Fric A		63,4	104,8		
Hansa Central Asia Equity Fund		20,1	20,1		
Hansa Russian Equity Fund		20,1	21,0		
HSBC GIF Indian Equity I Cap		6,8	45,2		
HSBC Korean Equity		16,3	27,4		
Hermes European Focus Fund I		20,0	54,8		
Indochina Capital Vietnam Holdings limited				2,5	2,5
Investec Africa Fund I ACC				19,9	19,9
IXIS AMA Greater China Renaissance Class IC Shares				13,6	32,7
Japan Equity Blend Fund AllianceBernstein				165,1	167,3
JF Malaysia Fund				13,7	20,5
JPMorgan US Dynamic I Fund				34,0	36,0
Loomis Sayles US Large Cap Growth I Fund				86,4	96,2
Magna Africa Fund C				10,0	10,4
Mandatum Emerging Asia Kasvu				32,7	50,6
Mandatum Latin America Kasvu				52,8	102,8
Mandatum Poland Kasvu				5,6	10,3
Mandatum US Small Cap Value Kasvu				42,8	53,2
Martin Currie GF-Japan Mid-Cap Fund				85,3	104,6
Martin Currie Japan Alpha Fund B				76,7	76,7
MC Taiwan Opportunities Fund				22,8	26,2
Merrill Lynch IIF US Flexible Equity A2				82,3	93,7
Nordea Far Eastern Value Fund				22,0	30,3
Ocean Equities Japan Target II BC				18,4	18,4
Osiris Degroof Eq US Behavioral Value Fund				20,0	20,1
PXP Vietnam Fund Ltd				4,2	6,1
Renaissance Institutional Equities Fund					
SICAV P.L.C Master Sub-Class B				130,2	130,2
Renshares Utilities Ltd				17,1	20,8
SEB Japan Fund IC				163,0	163,0
The Dog Fund				24,0	24,0
The Lyxor ETF DJ Stoxx 600 Banks				98,7	98,7
The Lyxor ETF DJ Stoxx 600 Financial Services				49,4	49,4
The Lyxor ETF DJ Stoxx 600 Personal & Household Goods				20,6	20,6
Trigon Active Alpha Fund				10,0	10,0
T. Rowe Price US Large Cap Growth I Fund				86,1	96,2
Vanguard U.S. Futures Fund				87,9	94,2
Vietnam Enterprise Inv Ltd				4,8	5,3
				2 372,0	2 991,7
PÄÄOMARAHASTOT					
1903 Equity Fund L.P.				3,3	3,3
Abingworth Bioventures III B L.P.				5,5	6,0
Access Capital Fund L.P. II A				3,4	9,4
Access Capital Fund L.P. II B				7,4	8,4
Access Capital Fund L.P. II C				15,2	25,1
Access Capital L.P.				1,2	3,1
Alpha Private Equity Fund 4 - Elara CI L.P.				11,8	11,8
Alpha Private Equity Fund 5 - JABBAH CI L.P.				11,6	14,4
Altor Fund II (No. 1) Limited Partnership				7,0	7,3
Behrman Capital III L.P.				15,5	16,7
Bio Fund Ventures II					
Jatkosijoitusrahasto Ky				1,9	1,9
Bio Fund Ventures II Ky				1,1	1,1
Bio Fund Ventures I					
Jatkosijoitusrahasto Ky				1,0	1,9
Bio Fund Ventures I Ky				0,5	0,5
Blackstone Capital Partners IV L.P.				21,3	29,7
Blackstone Capital Partners V L.P.				51,2	51,3
Blackstone Health Comm Partners A L.P.				1,4	1,4
Blackstone Mezzanine Partners II L.P.				9,2	9,2
BlueRun Ventures, L.P.				7,1	11,2
CapMan Buyout VIII Fund A L.P.				10,5	10,5
CapMan Equity VII B L.P.				3,9	5,3
CapMan Life Science IV Fund L.P.				3,8	3,8
CapMan Technology Fund 2007 L.P.				2,2	2,2
CapVest Equity Partners II L.P.				6,9	6,9
Cognetas Fund B II L.P.				8,0	8,0
Crown Co-Investor L.P.				17,0	17,0
CVC European Equity Partners IV L.P.				11,3	12,7
Dutch Cable L.P.				14,6	14,6
EQT III ISS Limited Partnership				10,0	14,7
EQT III UK No. 1 Limited Partnership				18,6	18,6
EQT IV (No. 1) Limited Partnership				33,0	41,7
EQT IV Sanitec Co-investment Limited Partnership				6,8	6,8
EQT SSP Co-investment L.P.				13,6	13,6
EQT V (No. 1) Limited Partnership				15,5	15,5
Eqvitec Technology Fund III K/S				5,0	5,0
Eqvitec Teknologia Rahasto II Ky				5,5	5,5
Fenno Rahasto Ky				0,4	0,9
Finnventure rahasto III Ky				0,0	0,1
Finnventure rahasto V Ky				0,3	2,8
Gilde Buy-Out Fund II C.V.				0,0	11,2
Green Equity Investors IV L.P.				11,8	12,1
Green Equity Investors V L.P.				4,6	4,6
Hamilton Lane Co-Investment Fund L.P.				48,1	52,7
Helmet SME Ventures II G Ky				1,4	1,4
Helmet SME Ventures Ky				0,5	0,5
Industrial Devel. & Inv. Equity KB				0,0	0,3
Industri Kapital 1994 L.P. I-IV				0,0	0,0
Industri Kapital 1997 Limited Partnership I. IV				6,8	10,1
Industri Kapital 2000 Limited Partnership I. II. IV				9,2	15,1
Industri Kapital 2004 Limited Partnership I				20,3	20,3

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

31.12.2007	Kirjan- pitoarvo milj. €	Käypä arvo milj. €	Kirjan- pitoarvo milj. €	Käypä arvo milj. €
Industri Kapital 2007 Limited Partnership III	6,5	6,5		
Kelso Investment Associates VIII. L.P.	1,1	1,2		
Kelso Investment Associates VII. L.P.	20,9	29,1		
MB Equity Fund III Ky	4,3	5,7		
MB Equity Fund II Ky	0,2	3,3		
MB Equity Fund IV Ky	1,4	1,4		
MBK Partners. L.P.	15,1	15,1		
MB Mezzanine Fund II Ky	0,0	0,1		
Merlin Biosciences Fund L.P.	2,3	2,3		
Mezzanine Management Fund IV A L.P.	7,8	7,8		
Moelis Capital Partners Opportunity Fund I L.P.	1,5	1,5		
Nokia Venture Partners II L.P.	6,4	6,4		
Nordic Mezzanine Fund II Limited Partnership	0,7	3,4		
Onex Partners II L.P.	24,2	24,2		
Permira Europe III L.P.2	20,7	30,0		
Permira Europe II L.P.2	2,6	3,4		
Permira Europe IV L.P.2	15,1	15,1		
Platinum Equity Capital Partners II. L.P.	11,2	11,2		
Platinum Equity Capital Partners. L.P.	3,9	7,7		
Power Fund I Ky	2,0	2,8		
Profita Fund III Ky	1,3	1,3		
Promotion Capital I Ky	0,1	0,1		
Quadriga Capital Investment Holding (Luca/2D) L.P.	15,0	15,0		
Quadriga Capital Private Equity Fund III L.P.	15,3	15,3		
Saw Mill Capital Partners. L.P.	3,1	3,1		
Sponsor Fund II Ky	0,9	13,8		
TCW/Crescent Mezzanine Partners IV B L.P.	24,3	24,3		
The Fourth Civen Fund (No. 4) Limited Partnership	16,9	16,9		
Warburg Pincus Private Equity IX. L.P.	57,5	66,6		
Warburg Pincus Private Equity VIII. L.P.	27,8	61,6		
Warburg Pincus Private Equity X. L.P.	11,2	11,2		
WD Power Investment Ky	0,3	0,3		
VSS-Cambium Holdings. LLC	10,2	10,2		
VSS Communications Parallel Partners IV. L.P.	21,4	21,4		
	819,9	987,5		
HEDGE FUND -RAHAOSTOT				
1903 Offshore Debt Fund Ltd	34,0	34,9		
AQR Absolute Return Offshore Fund Ltd	74,1	74,1		
Atticus European. Ltd	38,7	86,1		
Bayview Opportunity Offshore L.P.	25,2	25,2		
Black River Commodity Multi-Strategy Fund Ltd	37,4	41,4		
Blackstone Distressed Securities Offshore Fund Ltd	17,0	18,0		
Blackstone Fifth Avenue Offshore Fund Ltd Class A	37,7	51,3		
Blackstone Global Park Avenue Fund Ltd	153,7	211,7		
Blackstone Kailix Offshore Fund Ltd	34,0	35,2		
Blackstone Market Opportunities Offshore Fund SPC	81,5	108,9		
Blackstone Select Opportunities Offshore Fund Ltd Cl	129,1	141,5		
Blackstone Strategic Equity Offshore Fund Ltd Class A1	46,7	55,1		
Blackstone Value Recovery Offshore Fund Ltd	21,5	21,5		
BlueCrest Capital International Limited Class F	0,6	0,8		
Boussard & Gavaudan Channel Bridge A Spec. Situation Fund Ltd	43,4	43,4		
Boussard & Gavaudan Sark Fund Ltd A	45,4	45,4		
Capula Global Relative Value Fund Ltd E	100,0	105,5		
CarVal (CVI) Global Value Fund B L.P. Class P	115,5	124,2		
Cerberus Institutional Overseas IV. Ltd	14,4	14,4		
Copper River Institutional. Ltd	34,0	34,3		
Cycladic Catalyst Fund EUR Class A	6,6	6,6		
D.E.Shaw Composite International Fund	10,5	17,6		
Dialectic Antithesis Offshore. Ltd	67,9	70,9		
Element Capital Fund Ltd	67,9	68,7		
Elliot International Limited	34,0	41,4		
Endeavour Fund III Ltd	60,0	65,1		
Fir Tree International Value Fund II Ltd	17,0	18,9		
Fir Tree International Value Fund Ltd	29,2	41,0		
Five Mile Capital Partners II LP	1,1	1,1		
Five Mile Capital Partners LLC	12,3	12,3		
Glenview Capital Partners Ltd	57,7	76,7		
Golden Tree Credit Opportunities B. Ltd	67,9	70,0		
Golden Tree MultiStrategy. Ltd	47,6	55,1		
Golden Tree Offshore Fund Ltd	105,3	116,5		
GSO Special Situations Overseas Fund Ltd	27,2	32,3		
H/2 Credit Partners Ltd	66,9	66,9		
Harbinger Capital Partners Offshore Fund I. Ltd	32,9	74,2		
Harbinger Capital Partners Special Situations Offshore Fund L.P.	23,8	61,1		
HBK Offshore Fund Ltd	203,8	216,7		
King Street Capital. Ltd	101,9	107,5		
Mariner Credit Risk Advisors Relative Value Offshore Fund Ltd	54,3	57,7		
Newport Global Opportunities Fund L.P.	23,8	25,1		
New Star Acclerator Hedge Fund Limited	6,6	6,6		
NWI Explorer Global Fund, Ltd	34,0	36,6		
Oak Hill Credit Alpha Fund Ltd Class A	54,3	58,6		
OZ Asia Overseas Fund Ltd	30,6	39,1		
OZ Europe Overseas Fund II Ltd	67,9	74,9		
OZ Overseas Fund Ltd	30,6	43,4		
Reservoir Capital Overseas Partners II L.P.	12,2	12,4		
Scout Capital Concentrated Fund, Ltd	47,0	47,2		
Scout Capital Fund Ltd	21,6	28,5		
Seneca Capital International, Ltd Class 2 Ser. E	34,0	47,6		
Spinnaker Global Emerging Markets Fund Ltd Class I	45,5	47,3		
Spinnaker Global Opportunity Fund Ltd Class I	45,5	47,7		
Spinnaker Global Strategic Fund Ltd Class I	45,5	47,7		
SRM Global Fund Limited	66,1	66,1		
Tequesta Enhanced Convexity Ltd Class A	24,9	24,9		
Tequesta Mortgage Fund SPV	25,9	25,9		
The Canoy Special Opportunities Fund Ltd	134,5	134,5		
The Canoy Value Realization Fund Ltd	88,3	93,5		
York Investment Limited Class A/1	38,0	56,8		
Zais Opportunity Fund Ltd B Series	26,7	26,7		
ZAIS Scepticus Fund III, Ltd	4,0	39,4		
ZAIS Zephyr Offshore Feeder Fund I-A Ltd	22,0	22,0		
	3 108,9	3 603,8		
KIINTEISTÖRAHASTOT				
Alinda Infrastructure Parallel Fund I, L.P.	30,4	30,4		
Apollo European Real Estate Fund II, L.P.	11,4	12,4		
Babcock & Brown European Infrastructure Fund L.P.	3,5	3,5		
Blackstone Real Estate Partners International II, L.P.	21,5	22,3		
CapMan Real Estate I, Ky	3,2	3,2		
Captiva Capital Partners II, S.C.A.	24,3	27,9		
Cerberus Institutional Real Estate Partners, L.P.	6,3	11,2		
Colony Investors VII, L.P.	23,8	29,4		
Colony Parallel Investors VIII, L.P.	16,5	16,5		
EPI Russia I, Ky	21,9	21,9		
European Real Estate Opportunity Fund II Limited Partnership	4,1	4,1		
Fairfield Aerium International S.C.A Class B Non-Dividend	14,6	23,8		
ICECAPITAL Housing Fund I Ky	8,2	8,2		
ICECAPITAL Saint Petersburg Residential Fund I, Ky	8,5	8,5		
Macquarie European Infrastructure Fund II	56,5	59,6		
MGP Asia Fund III, L.P.	4,3	4,3		
Moorfield Real Estate Fund B L.P.	16,7	17,9		
NV Kiinteistörahasto I, Ky	19,7	20,1		
The CIT Real Estate Limited Partnership	14,1	17,8		
	309,6	343,1		
MUUT OSAKESJOITUKSET				
Mena warrant 191208	30,2	32,6		
MSCI Daily TR Net EM India USD index 061108	13,6	14,6		
	43,8	47,2		
Emoyntiö yhteensä	11 891,1	15 232,2		
Konsernin osakeomistus poikkeaa emoyntiöstä seuraavasti:				
Keskinäisen vakuutusyhtiön Kalevan takuupääoma	3,3	3,3		
Martinparkki Oy	2,4	2,4		
Poha-Pysäköinti Oy	1,4	1,4		
Ruohoparkki Oy	3,3	3,3		
Vaasan Toripysäköinti Oy	2,9	2,9		
Muut	2,8	2,8		
Konserni yhteensä	11 907,2	15 248,3		

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset, emoyhtiö

31.12.2007, milj. €	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1,1	9,0	0,6	10,6
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-0,1	-1,0		-1,1
Lisäykset	4,7	0,5	0,1	5,4
Vähennykset		-0,4	0,0	-0,4
Hankintameno 31.12	5,7	8,1	0,7	14,5
Kertyneet poistot 1.1.	-0,6	-5,1		-5,7
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	0,1	1,0		1,1
Tilikauden poistot	-0,4	-1,5		-1,9
Kertyneet poistot 31.12.	-1,0	-5,6		-6,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	4,8	2,5	0,7	8,0

Konsernin luvut ovat samat kuin emoyhtiöllä.

Lainasaamisten erittely vakuuden mukaan

31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Pankkitakaus	106,2	228,9	106,2	228,9
Takausvakuus	162,5	220,4	162,5	220,4
Muu vakuus	582,6	304,2	582,6	304,2
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	851,3	753,5	851,3	753,5

Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	0,4	0,5	0,4	0,5
Kiinnelainasaamiset	46,7	58,3	46,7	58,3
Muut lainasaamiset	169,6	344,6	169,6	344,6
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	216,7	403,4	216,7	403,4

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Muut saamiset	0,1	0,2	0,1	0,2
---------------	------------	-----	------------	-----

Johdannaiset

Muut saamiset				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	28,8	23,2	28,8	23,2
Muut velat				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	6,7	4,4	6,7	4,4
Johdannaisten arvomuutokset	47,3	35,5	47,3	35,5
Siirtovelat				
Korkovelat	0,3	7,7	0,3	7,7

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

31.12., milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006

Velat saman konsernin yrityksille

Muut velat	1,4	0,9	0,4	1,3
------------	------------	-----	------------	-----

Vakuutustekninen vastuovelka

Vakuutusmaksuvastuu				
Vastaiset eläkkeet	13 302,8	12 900,9	13 302,8	12 900,9
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 258,6	3 008,4	3 258,6	3 008,4
Ositettu lisävakuutusvastuu	92,0	77,3	92,0	77,3
Osaketuottosidonnainen lisävakuutus- vastuu	8,2		8,2	
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	16 661,6	15 986,6	16 661,6	15 986,6
Korvausvastuu				
Alkaneet eläkkeet	7 971,2	6 877,3	7 971,2	6 877,3
Tasoituspää	938,3	910,4	938,3	910,4
Korvausvastuu yhteensä	8 909,5	7 787,7	8 909,5	7 787,7
Vakuutustekninen vastuovelka yhteensä	25 571,1	23 774,3	25 571,1	23 774,3

31.12., milj. €	EMOYHTIÖ	
	2007	2006
Toimintapääoma		
Oma pääoma	79,8	76,4
Jaettavaksi esitetty takuupääoman korko	-0,8	-0,9
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0,1	0,3
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	3 721,3	3 603,7
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 258,6	3 008,4
Aineettomat hyödykkeet	-4,8	-0,5
Muut erät	-21,6	-21,7
	7 032,7	6 665,7
Työeläkevakuutusyhtiölain 17 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä		
	2 442,2	2 088,7
Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuovelkaan sisältyvä tasoitusmäärä		
	983,3	910,4

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

Oma pääoma, emoyhtiö

31.12.2007, milj. €

	Takuupääoma	Varmuusrahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
31.12.2006	11,9	53,6	10,9	76,4
Siirto varmuusrahastoon		9,8	-9,8	0,0
Jaettu takuupääoman korkona			-0,9	-0,9
Siirto hallituksen käyttövaroihin			-0,1	-0,1
Tilikauden voitto			4,4	4,4
31.12.2007	11,9	63,4	4,5	79,8

Takuupääoma

31.12.2007, milj. €

	Lukumäärä	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	14	2,4	2,4
Sampo Oyj	57	9,6	9,6

Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen

Takuuosuuden omistajien osuus	
Takuupääoma	11,9
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	0,8
Vakuutusosajien osuus	67,1
Yhteensä	79,8

Voitonjakokelpoiset varat

Tilikauden voitto		4,4
Muu oma pääoma		
Muut rahastot	63,4	
Edellisten tilikausien voitto	0,1	63,5
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä		67,9

Oma pääoma, konserni

31.12.2007 milj. €

	Takuupääoma	Varmuusrahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
31.12.2006	11,9	53,6	-37,3	28,2
Siirto varmuusrahastoon		9,8	-9,8	0,0
Jaettu takuupääoman korkona			-0,9	-0,9
Siirto hallituksen käyttövaroihin			0,1	-0,1
Tilikauden voitto			2,3	2,3
31.12.2007	11,9	63,4	-45,7	29,6

Takuupääoma

31.12.2007 milj. €

	Lukumäärä	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	14	2,4	2,4
Sampo Oyj	57	9,6	9,6

Voitonjakokelpoiset varat

Tilikauden voitto		2,3
Muu oma pääoma		
Muut rahastot	63,4	
Edellisten tilikausien tappio	-48,0	15,3
Tilinpäätössirtojen kertymä		-1,9
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä		15,7

Tilinpäätöksen liitetiedot

Taseen liitetiedot

Emoyhtiön vastuut

31.12., milj. €		2007	2006
Johdannaiset			
Korkojohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden nimellisarvo	15 800,0	3 389,1
	sopimusten käypä arvo	-19,8	-4,2
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuuden arvo	13 601,0	15,0
	sopimusten käypä arvo	-1,7	0,0
Koronvaihtosopimukset	kohde-etuuden nimellisarvo	1 187,6	1 853,2
	sopimusten käypä arvo	17,0	-10,3
Valuuttajohdannaiset			
Termiinisopimukset	kohde-etuuden arvo	410,2	943,4
	sopimusten käypä arvo	3,3	11,9
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuuden arvo	542,3	720,6
	sopimusten käypä arvo	2,8	1,7
Asetetut	kohde-etuuden arvo	1 084,6	1 137,4
	sopimusten käypä arvo	0,3	-1,4
Valuutanvaihtosopimukset	kohde-etuuden arvo	7 223,4	4 736,8
	sopimusten käypä arvo	46,8	50,8
Osakejohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	775,3	287,9
	sopimusten käypä arvo	-0,9	1,6
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuuden arvo	638,2	17,9
	sopimusten käypä arvo	-11,2	-0,1
Asetetut	kohde-etuuden arvo	21,7	
	sopimusten käypä arvo	0,2	
Yhteensä	kohde-etuuden arvo	41 284,4	13 101,2
	sopimusten käypä arvo	36,7	50,0

Valuuttajohdannaisia on käytetty suojaamistarkoituksessa.

Korko- ja osakeoptioita ja -futuureja on käytetty sekä korko- että osakeriskin pienentämiseen ja muussa tarkoituksessa. Niiden käyvät arvot pohjautuvat markkinahintoihin.

Muiden johdannaisien käyvät arvot pohjautuvat yleisesti tunnettuihin määrittämissä.

Emoyhtiön vastuut

31.12., milj. €	2007	2006
Sijoitussitoumukset		
Avoimet sijoitussitoumukset	2 320,4	1 441,7
Eläkevastuut		
Yhtiön vastuulla olevat eläkesitoumukset	1,0	1,0
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Johdannaiskaupan vakuudet	61,7	27,2
Muut vastuut		
Arvonlisäverovähennysten palautusvastuu		
Uudisrakentamisesta ja kiinteistöjen perusparannuksista vuosina 2003-2007/ 2002-2006 tehdyt vähennykset	7,8	11,2
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyvä yhteismäärä		
Konserniyritykset	-1,8	-0,2
Muut yritykset	1,3	0,9
	-0,6	0,7

Leasing- ja vuokravastuut

Ei olennaisia vastuuta

Lainaksi annetut arvopaperit

Osakkeet		
Määrä	51 823 126	24 230 915
Jäljellä oleva hankintameno	501,8	348,7
Käypä arvo	673,5	444,8
Joukkovelkakirjalainat		
Nimellisarvo	2 019,7	2 928,5
Jäljellä oleva hankintarvo	2 052,7	3 032,7
Käypä arvo	2 034,5	3 131,7

Lainaksi on annettu pääasiassa ulkomaisia arvopapereita.

Kaikki lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

Konsernin luvut ovat samat kuin emoyhtiöllä.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin

Työeläkevakuutusyhtiön tilinpäätöstä sääntelevät laki työeläkevakuutusyhtiöistä, vakuutusyhtiölaki, kirjanpitolaki, osakeyhtiölaki (EOYL), sosiaali- ja terveysministeriön asetus vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemista ja vastuuvelan kattamista koskeva laki sekä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat laskuperusteet ja vakuutusvalvontaviraston määräykset. IFRS-standardit eivät koske työeläkevakuutusyhtiötä.

Työeläkejärjestelmä on osittain rahastoiva järjestelmä. Tämä tarkoittaa mm., että työeläkeyhtiön taseessa näkyvä vastuuvelka on määrältään noin neljännes tilinpäätöshetken mennessä karttuneiden eläkkeiden pääoma-arvosta. Lisäksi lakisääteisessä eläkevakuutuksessa on yhteistakuujärjestelmä, jonka mukaan eläkelaitoksen joutuessa maksukyvyttömäksi työeläkejärjestelmä vastaa yhteisesti siitä, että vakuutettujen etuudet tulevat turvatuiksi.

Työeläkevakuutusyhtiön kirjanpitoarvoihin perustuva tuloslaskelma ja tase eivät kerro yhtiön taloudellista tulosta eivätkä taloudellista tilaa. Emoyhtiön tuloslaskelman nettotulos 4 (11) miljoonaa euroa määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Liitetiedot auttavat käsityksen muodostamisessa emoyhtiön taloudellisesta tilanteesta. Liitetiedoissa esitettävät tunnusluvut lasketaan emoyhtiön eikä kuten kansainvälisessä laskentakäytännössä konsernitilinpäätöksen perusteella.

Vastuuvelkaan sisältyvät myös vakavaraisuutta kasvattava tulospuskurina oleva merkittävän suuruinen osittamaton lisävakuutusvastuu, asiakashyvityksiin varattu ositettu lisävakuutusvastuu, työeläkeyhtiöiden osakkeiden arvon heilahteluja puskuroiva osaketuotosidonnainen lisävakuutusvastuu sekä vakuutusyhtiölain mukainen tasoitusmäärä runsasvahinkoisten vuosien varalta. Vakavaraisuutta mittaavan toimintapääoman pääkomponentit ovat oma pääoma, osittamaton lisävakuutusvastuu ja sijoitusten arvostuserot.

Yhtiön toiminnan liikekulut on jaettu tuloslaskelmassa ja tunnusluvuissa useille riveille. Käypien arvojen vaikutus yhtiön sijoituksiin ja niiden tuloksiin esitetään liitetiedoissa. Työeläkeyhtiön ei tarvitse laskea piilevää verovelkaa ainakaan niin kauan kuin sosiaali- ja terveysministeriön nettotuloksen vahvistava laskuperuste on voimassa. Laskuperusteesta johtuen työeläkeyhtiö ei voi hyödyntää täysimääräisesti verotuksessa osinkotuottojen verotonta osuutta tai aikaisemmin osinkoihin liittyneitä veronhyvityksiä. Työeläkeyhtiössä konsernitilinpäätöksen merkitys on lähinnä takuupääomalle maksettavan koron rajoittaminen.

Liitetiedoissa verrataan sijoitustuottoja käyvin arvoin vastuuvelalle hyvitetävään korkoon, liikekuluja (ilman korvausmenoon ja sijoitustoiminnan kuluihin siirrettyjä kuluja) vakuutusmaksuihin sisältyvään hoitokustannustuloon ja omalla vastuulla olevaa korvausmenoa (Varmassa noin neljännes kokonaisuudesta) vastaavaan vakuutusmaksutuloon. Yhtiön kokonaistulokseksi kutsuttu edellä mainitulla tavalla laskettu sijoitus-, hoitokustannus- ja vakuutusliikkeen yhteenlaskettu tulos vastaa suunnilleen tuloslaskelman tulosta käyvin arvoin.

Tilinpäätösinformaation läpinäkyvyyden parantamiseksi esitetään seuraavassa Varman emoyhtiön tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin samalla olennaisia erää selventävästi ryhmitellen. Mikäli vastuuvelka käsitellään nykysäännösten mukaisella tavalla, olisivat alla esitetyt tase ja tuloslaskelma tase pääpiirteittäin IFRS-standardien mukaisia kuitenkin siten että niitä ei ole laadittu konsernipohjaisesti. Varman näin laskettu tulos oli vuonna 2007 495 (1 121) miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 29 526 (27 557) miljoonaa euroa.

Tase käyvin arvoin, emoyhtiö

31.12., milj. €	2007	2006	2005
Vastaavaa			
Sijoitukset	28 418	26 859	24 621
Saamiset	1 100	693	366
Kalusto	8	5	5
	29 526	27 557	24 992
Vastattavaa			
Oma pääoma	80	76	66
Arvostuserot	3 721	3 604	2 903
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 259	3 008	2 640
Toimintapääomaan sisältyvät erät	7 060	6 688	5 610
Ositettu lisävakuutusvastuu (hyvityksiin)	92	77	85
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	8	0	0
Tasointusmäärä	938	910	947
Vastuuvelka	21 274	19 778	18 152
Vastuuvelka pl. ositettu/osittamaton lisävak.vastuu	22 220	20 688	19 099
Muut velat	154	102	198
	29 526	27 557	24 992

Tuloslaskelma käyvin arvoin, emoyhtiö

1.1.-31.12., milj. €	2007	2006	2005
Vakuutusmaksutulo	3 147	2 983	2 764
Maksetut korvaukset	-2 750	-2 556	-2 401
Vastuuvelan muutos	-1 443	-1 542	-1 096
Sijoitustoiminnan nettotulos	1 647	2 344	2 514
Kokonaisliikekulut	-100	-104	-96
Verot	-7	-4	-3
Kokonaistulos*	495	1 121	1 681

*Tulos käyvin arvoin ennen lisävakuutusvastuiden ja tasointusmäärän muutosta.
Käytetään pääasiassa vakavaraisuuden vahvistamiseen.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä 31.12.2007

	Markkina- arvo milj. €	%	Riski- jakauma milj. €	%	Tuotto %	Volati- liteetti %	Modifioitu duraatio
Korkosijoitukset	10 307	36,3	10 300	36,2	1,5		
Lainasaamiset	1 059	3,7	1 059	3,7	6,2		
Joukkovelkakirjat	8 292	29,2	7 979	28,1	0,9	2,3	4,9
Muut rahoitusmarkkinavälineet	955	3,4	1 261	4,4	2,6		
Osakesijoitukset	11 181	39,3	11 188	39,4	8,2		
Noteeratut osakkeet	9 842	34,6	9 849	34,7	5,0	11,6	
Private equity -sijoitukset	896	3,2	896	3,2	35,2		
Noteeraamattomat osakesijoitukset	443	1,6	443	1,6	41,9		
Kiinteistösijoitukset	3 255	11,5	3 255	11,5	10,2		
Suorat kiinteistösijoitukset	2 911	10,2	2 911	10,2	10,1		
Kiinteistösijoitusrahastot	344	1,2	344	1,2	11,5		
Muut sijoitukset	3 675	12,9	3 675	12,9	11,4		
Hedge fund -sijoitukset	3 675	12,9	3 675	12,9	11,4	4,4	
Hyödykesijoitukset	0	0,0	0	0,0			
Muut sijoitukset	0	0,0	0	0,0			
Sijoitukset yhteensä	28 418	100,0	28 418	100,0	6,0	3,8	

Sijoitusten luokittelu perustuu TELAn tuotonlaskentatyöryhmän suositukseen

Sijoitukset säännösten vs riskin mukaan ryhmiteltynä 31.12.2007

Sijoitukset säännösten mukaan ryhmiteltynä	milj. €	Muutos	Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä ¹⁾	milj. €
Lainat	1 021		1 021	
Rahoitusmarkkina- välineet	9 074	Hedge fund -sijoituksiin liittyvä luotto Korkorahastot	9 074 -8 219	Korkosijoitukset 10 307
Osakkeet	15 412	Hedge fund -rahasto- sijoitukset Kiinteistösijoitusrahastot Korkorahastot	15 412 -3 668 -344 -219	Osakesijoitukset 11 181
Kiinteistöt	2 911	Kiinteistösijoitusrahastot	2 911 344	Kiinteistösijoitukset 3 255
		Hedge fund -rahastosijoitukset Hedge fund -sijoituksiin liittyvä luotto	3 668 8	Muut sijoitukset 3 675
Yhteensä	28 418			28 418

¹⁾ Luokiteltu TELAn tuotonlaskentatyöryhmän suosituksen mukaisesti

Sijoitusten käyviin arvoihin sisältyy taseessa siirtosaamisiin ja -velkoihin ja muihin velkoihin luokiteltuja eriä 143 milj. € sekä arvostuseroja 3 721 milj. €

Riskienhallinta

Riskienhallinta osana sisäistä valvontaa

Sisäinen valvonta on prosessi, jonka avulla pyritään osaltaan varmistamaan mm. 1) asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen, 2) voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö, 3) toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta, 4) taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus, 5) lakien ja määräysten noudattaminen sekä 6) hallintoelinten päätösten, sisäisten suunnitelmien, sääntöjen ja menettelytapojen noudattaminen. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sillä tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien ja siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa. Sisäisellä valvonnalla yhtiön johto pyrkii varmistamaan tehokkaan, taloudellisen ja luotettavan toiminnan.

Varmaa johdetaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Yhtiöllä on keskeisten toimintojen osalta kirjallisesti määriteltyjä toimintatapoja sekä määrällisiä ja laadullisia tavoitteita. Hallituksella on kirjallinen työjärjestys, jossa on määritelty keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet. Osana yhtiön sisäistä valvontaa hallitus käsittelee mm. yhtiön strategiaa, organisaation kehittämiseen ja johtamiseen liittyviä peruslinjauksia, budjetteja, toimintasuunnitelmia sekä projekteja.

Riskienhallinnan organisointi, vastuut, valvonta ja raportointi

Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman ja arvioi, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty yhtiössä. Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo taloudellista ja muuta raportointia sekä sisäisen valvonnan tilaa muun muassa seuraamalla sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen työn etenemistä sekä käymällä läpi erilaisia valvontaraportteja. Toimitusjohtaja valvoo yhtiön riskejä hallituksen vahvistamien riskienhallinta-, sijoitus- ja valmiussuunnitelmien periaatteita noudattaen.

Johtoryhmä seuraa yhtiön sisäistä valvontaa, riskienhallintaa sekä ylläpitää, kehittää ja valmistelee riskienhallinnan sekä valmiussuunnittelun periaatteita.

Hallituksen tarkastusvaliokunnalle/hallitukselle riskeistä raportoidaan vähintään puolivuositain. Yhtiön valvontatilintarkastaja sekä sisäisen tarkastuksen johtaja osallistuvat näihin kokouksiin.

Esimiehet vastaavat sisäisen valvonnan, riskienhallinnan, oikeudellisen compliance-toiminnan ja hyvän hallinnon järjestämisestä vastuualueellaan, jolloin sisäinen valvonta on osa normaalia toimintaa. Riskinoton rajat ja käytettävät mittarit määritellään erikseen kussakin toiminnossa. Jokainen toiminto vastaa toimintasuunnitelmien ja budjettien toteuttamisesta, toiminnan tehokkuudesta sekä ulkoistettujen toimintojen valvonnasta.

Sijoituspäätöksiä valmisteleva ja toteuttava toiminto (sijoitustoiminto) sekä valvova ja raportoiva toiminto (taloushallinto ja aktuaaritoimi) on eriytetty toisistaan. Sijoitustoiminnan päätösvaltuudet ja riskirajat on määritelty sijoitussuunnitelmassa. Sijoitustoiminnasta riippumattoman riskienhallinnan vastuulla on hallituksen asettamien rajojen mukainen limiittityyppinen sijoitusriskien valvonta mukaan lukien rahoitus- ja riski-

teoreettinen sijoitusriskien arviointi sekä säännösten mukainen tulosraportointi. Lisäksi sijoitustoiminnossa on oma riskienhallintatoiminto, joka seuraa ja raportoii päivittäin sijoitussalkun position kehitystä suhteessa sijoitussuunnitelmassa määriteltyihin riskirajoihin sekä perusallokaatioon. Sijoituskannan hoidon ja sijoitusten operatiivisen riskienhallinnan järjestäminen on sijoitusjohdon vastuulla. Sijoitustoiminnossa seurataan päätösvaltuuksia jatkuvasti sekä ennen toimeksiantoa että toimeksiantojen jälkeen. Seurannassa ilmenneistä havainnoista raportoidaan välittömästi compliance officerille, sijoituspäätöksen tekijöille sekä sijoitusjohdolle. Havainnon myötä tehdään myös suunnitelma jatkotoimista, joilla minimoidaan rikkeen seuraukset, estetään lisärikkeiden syntyminen ja tarvittaessa haetaan muutoksia päätösvaltuuksiin ja/tai riskirajoihin. Herkkyyksianalyysiä tehdään hallituksen työjärjestyksen mukaisesti sekä sijoitustoiminnossa että taloushallinnossa/aktuaaritoimessa.

Aktuaaritoimen sijoitusriskienhallintapäällikkö laskee maksimiriskitason hallituksen vahvistamien periaattein. Sijoitusriskienhallintapäällikkö seuraa sijoitussuunnitelmassa määriteltyjä turvaavustavoitteita, sijoitusten likviditeettitavoitteita sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteita. Tehtävään kuuluu myös lausunnon antaminen vakavaraisuusrajalaskennan oikeudellisesta muodosta poikkeavasta salkunhoitajaorganisaation luokitteluesityksestä. Kuukausittaisessa raportissa seurataan sijoitusriskejä ja niiden mahdollisen realisoitumisen vaikutuksia Varman riskinkantokykyyn. Kuukausittain raportoidaan mm. maksimiriskitason kehitys, Value-at-Risk-suureet omaisuusluokittain ja niiden riskikontribuutiot kokonaisriskiin. Tarkemmalla tasolla Value-at-Risk-lukujen raportoinnissa mm. osakeriski esitetään toimialatasolla, korkoriski duraatioluokittain, luottoriskiä tarkastellaan korkoriskistä erikseen, vaihtoehtoisia sijoituksia tarkastellaan sijoituslajeittain ja valuuttariskiä tarkastellaan erikseen. Johdannaiset otetaan aina huomioon osana sijoitussalkkua. Lisäksi riskiraportissa raportoidaan sen hetkiset markkinariskitasot, mm. markkinoiden merkittävimpien volatilitteetti-indeksien tasot ja omaisuuslajien välisten korrelaatioiden kehitys.

Taloushallinnossa koordinoidaan osastojen operatiivisten riskien tunnistamista ja hallintakeinoja. Taloushallinto laatii yhteenvedon osastoilla laadittavista riskikartoituksista.

Yhtiön tulos ja vakavaraisuusasema lasketaan taloushallinnossa useita kertoja kuukaudessa, jolloin tarvittavia täsmäytyksiä suoritetaan säännöllisesti. Hallitukselle raportoidaan kuukausittain sijoitusallokaatiosta, sijoitusten tuotosta ja riskistä, vakavaraisuusasemasta ja sijoitusten todellisen riskin mukaisesti vaikutuksesta siihen, tulos- ja tavoiteseurannasta, katteesta, riskirajojen seurannasta sekä päätösvaltuuksien käytöstä hallituksen työjärjestyksen edellyttämässä laajuudessa. Taloushallinnossa laaditaan kuukausittainen seurantaraportti hallituksen vahvistamien katetta ja vakavaraisuutta koskevien sijoitusten luokitteluperusteiden noudattamisesta, selvitys oikeudellisesta muodosta poikkeavista luokittelusta ja näiden vaikutuksesta vakavaraisuusrajaan sekä rapor-

Tilinpäätöksen liitetiedot

Riskienhallinta

tointi johdannaissopimusten käytön seurannasta hallituksen vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Neljännesvuosittain hallitukselle raportoidaan edellisten lisäksi tase ja tuloslaskelma käyvin arvo-in, sijoitukset riskin mukaan luokiteltuina, johdannaiss- ja valuuttapositioista sekä riskikeskittymistä. Lisäksi hallitukselle laaditaan neljännesvuosittain yksityiskohtaisemmat omaisuusluokittaiset raportit sijoitusten kehittymisestä sekä katsaus yhtiön operatiivisesta toiminnasta. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta esitetään laajempi katsaus hallitukselle ja sen tarkastusvaliokunnalle vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Valmiusryhmä vastaa valmiussuunnitelman ja sen perustana olevien muiden suunnitelmien (mm. toipumissuunnitelma, turvallisuus- ja pelastussuunnitelma) ja ohjeiden laatimisesta sekä tarvittavien toimenpiteiden käsittelystä. Valmiusryhmään kuuluvat keskeisten toimintojen ja osastojen johtajat. Toimintokohtaisina valmiusyhdyshenkilöinä he huolehtivat oman vastuualueensa osalta poikkeusolojen toiminnan suunnittelusta, jolloin on laadittu yksityiskohtaisia muistioita poikkeusoloissa toimimista varten.

Tavoitteet ja riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riskienhallinnassa katetaan olennaiset alueet oikeassa suhteessa toimintojen sisältämiin riskeihin. Yhtiön toimintaan liittyviä riskejä tunnistetaan, arvioidaan, rajoitetaan ja valvotaan pitkäjänteisellä tavalla. Riskienhallinnalla varmistetaan, etteivät sijoitus-, tieto-, keskeytys-, henkilö-, tai muut riskit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaarana yhtiön asiakas- tai muuta palvelutoimintaa, toiminnan jatkuvuutta, yhtiön toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista tai yhtiön kohdistuvaa luottamusta. Yhtiössä sovelletaan tehokkaita ja toimintavaroja toimintaprosesseja.

Organisaatiossa ja yhteistyötahojen kanssa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja. Riskien hallitsemiseksi korostetaan päätösten huolellista valmistelua, asiantuntijoiden käyttöä, riskien vakuuttamista, toimenkuvia ja hyväksymisrutiineja, toimintojen ja tehtävien hajauttamista, fyysisiä kontrolleja, tietoteknisiä suojauksia ja kontrolleja, henkilöstön kouluttamista, tehokasta suunnitteluprosessia, erilaisten varajärjestelyjen olemassaoloa sekä luottamuksellisen tiedon rajoittamista vain sitä tarvitsevien käyttöön.

Tehtävien, päätösvallan ja vastuun jaolla kukaan ei yksin saa hoitaa toimenpidettä läpi käsittelyketjun, jolloin vaaralliset työyhdistelmät on eriytetty. Tapahumiin kohdistetaan riippumattomia valvonta- ja hyväksymismekanismeja. Henkilökunta ei saa osallistua itseään ja lähipiiriään koskevan asian valmisteluun tai päätöksentekoon. Liiketapahtumat käsitellään ajallaan, oikein ja asianmukaisesti hyväksytyinä. Suunnitteluprosessi tasapainotettuine mittaristoineen tukee niin ikään Varman riskienhallintaa.

Yhtiön toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen sekä yhtiön varojen ja hallinnoimien tietojen turvaamiseen liittyvien rutiinien laatimisesta, dokumentoinnista ja varasuunnitelmien mahdollisesta testaamisesta vastaa kukin osasto tarvittaessa yhteistyössä toisten osastojen kanssa. Yhtiö järjestää toimintansa siten, ettei avain-

henkilöiden työpanoksen menettäminen lamauta yrityksen toimintaa.

Varma antaa julkisuudessa avointa informaatiota. Tilinpäätöksen ja puolivuositaisen osavuositiedon liitetiedoissa selvitetään työeläkevakuutusyhtiön tuloksen muodostumista ja esitetään Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvo-in sekä sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltyinä. Esitystapa vastaa pääpiirteittäin IFRS-standardia, mikäli vastuuvetäjä käsittelee nyky-säännösten mukaisella tavalla. Lisäksi sijoitustoiminto julkaisee neljännesvuosittain tulosraportin, jossa kerrotaan myös yhtiön vakavaraisuustilanne.

Varma noudattaa myös hyvän vakuutustavan mukaisia periaatteita. Vakuutuksenottajia käsitellään tasapuolisesti. Liiketoimet vakuutuksenottajien kanssa tehdään markkinaehtoin. Erityistä huomiota kiinnitetään liiketoimiin, jotka koskevat vakuutuksenottajan toiminnan rahoittamista, kiinteistö- ja muita kauppia ja sekä vuokrasopimuksia. Varma ei käytä suhteissaan vakuutuksenottajiin yhtiön toimintaan kuulumattomia järjestelyjä.

Liiketoimintariskit

Yhtiön pääasialliset toiminnot ovat eläkepalvelut, vakuutuspalvelut, asiakaspalvelut ja sijoitustoiminto tukitoimintoina.

Olennaiset riskit liittyvät sijoitustoimintaan ja tietotekniikkaan. Toiminnallisesti keskeistä on hoitaa eläke- ja vakuutustapahtumat ajallaan ja oikein. Taloudellisesti merkittävimpiä ovat sijoitusriskit. Vakuutustoiminnan riskejä ovat palvelutuotantoa ylläpitävän monimutkaisen tietojärjestelmäkokonaisuuden hallinta, keskitetyn ansaintarekisterin toimivuuteen liittyvät riskit sekä mahdolliset virheet eläkekäsittelyssä tai -maksatuksessa. Tietojärjestelmien haasteet liittyvät mm. lainsäädännön muutosten toteuttamiseen ja ulkoistettujen palveluiden toimivuuteen. Verkkopalvelujen lisääntyessä sekä yhtiön sisäisen että yhteiskunnallisen infrastruktuurin toimintahäiriöt vaikeuttavat palvelutuotantoa.

Muita merkittäviä riskejä liittyy johtamisinformaatioon, yhtiön fyysiseen toimintaympäristöön, jakeluteihin ja asiakaskannan kehitykseen, säännösten noudattamiseen, voimavarojen käytön tehokkuuteen, sopimus- ja vastapuolikysymyksiin, yhtiön omalla vastuulla olevaan vakuutusliikkeeseen, luottamuksellisen tiedon virheelliseen käsittelyyn sekä julkisuuskuvaan. Eläkejärjestelmään kohdistuu myös sen rakenteeseen, toimivuuteen ja kansantalouden kehittymiseen liittyviä riskejä.

Varmalla on yksi toimipiste, yksi toimialue (Suomi), yksinkertainen konsernirakenne, lakisäateiset kilpailijoiden kanssa yhteiset tuotteet, liikevaihtoon nähden alhainen henkilöstömäärä sekä sijoitusvo-lyymiin nähden alhainen tapahtumamäärä. Varmassa riskejä analysoidaan sekä alhaalta ylös- että ylhäältä alas -periaatteilla sen varmistamiseksi, että yhtiön kannalta riskit tulevat kattavasti huomioon otetuiksi eri näkökulmista. Varman riskienhallintasuunnitelma jakautuu lähinnä sijoitusriskeihin ja muihin riskeihin. Lisäksi Varmassa on käytössä hyvä hallintotapa, kattavat itsearviointit eri näkökulmista ja järjestelmällinen

suunnitteluprosessi tuloskortteineen. Työeläkevakuutusyhtiötä eivät koske IFRS-, Basel II- ja Solvenssi II-määräykset.

Työeläkejärjestelmään liittyvät riskit kuten esim. kansantalouden kantokyvyn, palkkasumman kehityksen ja eläkejärjestelmän merkittävät rakenteelliset muutokset, voivat toteutuessaan vaikeuttaa Varman mahdollisuuksia toimia toimeenpanotehtävänsä edellyttämällä tavalla ja sopeuttaa toimintaansa muuttuviin olosuhteisiin. Tällaisten riskien hallitsemiseksi yhtiö huolehtii toimeenpanotehtävästään ammattitaitoisesti, tehokkaasti ja osallistuu asiantuntemuksellaan työeläkejärjestelmän kehittämiseen. Varma toimii hyvässä yhteistyössä sidosryhmiensä ja alan muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi yhtiö kehittää prosessejaan siten, että sillä on joustavat valmiudet reagoida riittävän ajoissa mahdollisiin työeläkejärjestelmää koskeviin muutoksiin omassa toiminnassaan.

Varman hallitus on laatinut valmiussuunnitelman mitä täydentävät toimintojen laatimat yksityiskohtaiset suunnitelmat. Varma täyttää poikkeusoloissa lakeihin ja sopimuksiin perustuvat velvoitteensa mahdollisimman kattavasti ja pitkään. Ensisijaisesti turvataan kansalaisten toimeentuloturvaan liittyvät palvelut. Tavoitteena on, että toimintoja jatketaan vähintään perushuoltotason palvelujen mukaisessa laajuudessa ottaen huomioon käytettävissä olevat resurssit ja käyttäen hyväksi joko tuotannossa olevia tietojärjestelmiä tai poikkeusoloja varten tehtyjä erillisratkaisuja. Tällöin pyritään turvaamaan eläkkeiden maksaminen sekä rahoitus, maksusuoritusten saanti, uusien eläkkeiden sekä korvausten käsittely, kirjanpito, vakuutustekniset laskelmat ja tiedottaminen. Varma noudattaa poikkeusoloissa kulloinkin voimassa olevia viranomaisten määräyksiä ja pyrkii soveltamaan oman toimintansa yhtenäiseksi muiden työeläkelaitosten käytäntöjen kanssa. Tarjottaviin palveluihin vaikuttaa lisäksi vakuutus- ja pankkipalveluverkoston sekä internetin ja muun yhteiskunnan infrastruktuurin käytettävyyden.

Poikkeusoloissa merkittäviä riskejä ovat mm.

- 1) eläkkeiden maksaminen vaarantuu
- 2) eläkkeiden rahoitus vaikeutuu
- 3) tehostetun valmiuden aika normaaliajan ja täysvalmiuden välillä puuttuu
- 4) pankkien järjestelmät (ml. sijoitusten kaupan-käyntijärjestelmät) tai muu yhteiskunnan infrastruktuuri eivät toimi
- 5) tietoliikennekapasiteetti ja it-palvelujen saatavuus varajärjestelmineen on ongelmallista
- 6) keskeisten yhteistyötahojen toiminnan yhteensovittamiseen liittyvät riskit ja ulkoistettujen toimintojen hallintaan liittyvät riskit.

Vakuutus toimintaan, vastuuelkaan ja sen kattamiseen liittyvät riskit

Työeläkejärjestelmä on TyEL:n osalta osittain rahoitettava. Vuosittain maksettavista eläkkeistä on ennalta rahoitettava osaa keskimäärin noin viidennes ja lopuosa niin kutsuttua tasausosaa, joka kustannetaan vuosittain kerättävällä vakuutusmaksulla (ns. maksun tasausosa). Eläkkeen rahoitoidut osat ovat yksittäisten

eläkelaitosten vastuulla ja tasausosat eläkelaitosten yhteisellä vastuulla. Eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevan vakuutusliikkeen puskurina toimii vastuuelkaan sisältyvä tasausvastuu. Tasausjärjestelmä on rakennettu siten, että se eliminoi ne vaikutukset, jotka aiheutuvat eri eläkelaitosten aktiivikannan erilaisesta kehityksestä. Näin ollen eläkkeiden tasausosien kustantamisesta ei aiheudu riskejä yksittäiselle eläkelaitokselle. YEL:n mukaiset peruseläkkeet rahoitetaan kokonaan jakojärjestelmän mukaisesti vuosittain kerätyillä vakuutusmaksuilla ja valtion osuudella, siten niiden kustantamisesta ei aiheudu riskiä yksittäiselle eläkelaitokselle.

Työeläketurvan taso on etuusperusteinen eikä siten perustu suoraan rahastoitujen eläkevarojen tuottoon ja työeläke-etuudet on turvattu vakuutetuille ja eläkkeensaajille kaikkia työeläkelaitoksia koskevalla lakisääteisellä konkurssiyhteisvastuulla. Eläketurvan kustannuksista vastaavat työnantajat ja yöntekijät yhteisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain työeläkeyhtiöille yhteiset vakuutusmaksun ja vastuuelvan laskentaa koskevat laskuperusteet näiden hakemuksesta. Laskuperusteisiin sisältyvät muun muassa vastuuelvan laskennassa käytettävät vakuutusmatemaattiset oletukset, kuten kuolevuus ja työkyvyttömyysalkavuus. TyEL:n mukaan laskuperusteet on mitoitettava turvaavasti ja vastuuelvan perusteiden osoittautuessa kaikilla työeläkelaitoksilla riittämättömäksi voidaan vastuuelvan täydentämiseen käyttää tasausjärjestelmää.

Varman vakuutusliikkeen riskit liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuelvan riittävyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin eläkkeisiin. Koska yhteisiä laskuperusteita voidaan muuttaa vuosittain ja tasausjärjestelmä toimii puskurina kaikkia työeläkelaitoksia koskevien vakuutusriskien suhteen, jää yksittäisen eläkelaitoksen riskiksi näiltä osin poikkeaminen eläkejärjestelmän keskiarvosta. Vakuutusliikkeen vuotuisen tuloksen heilahteluun varaudutaan tasoituvastuulla, jolla on riskiteoreettisesti määrätty ala- ja yläraja. Vastuuelka lasketaan henkilö- ja vakuutusosalla tilivuoden jälkeisenä keväänä niin sanotussa vuosilaskennassa työnantajien toimitettua tarvittavat ansiotiedot. Eläketurvakeskus tekee tasausjärjestelmän vuotuisen selvittelyn vasta tilivuoden jälkeisenä syksynä. Tilinpäätöksessä vastuuelka lasketaan arviokaavoin.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Riskienhallinta

Varman vastuuvelan rakenne oli 31.12.2006 seuraava:

Koko vastuuvelka 31.12.2006

	milj. €	%
TyEL:n perusvakuutus		
Vastaisten vanhuuseläkkeiden vastuu	12 071	50,8 %
Vastaisten työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu	405	1,7 %
Alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuu	3 138	13,2 %
Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu	1 702	7,2 %
Alkaneiden työttömyyseläkkeiden vastuu	438	1,8 %
Tasausvastuu	870	3,7 %
Tasausvastuu	1 423	6,0 %
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 008	12,7 %
Ositettu lisävakuutusvastuu	77	0,3 %
Yhteensä	23 132	97,3 %
TEL:n lisäeläkevakuutus yhteensä	610	2,6 %
YEL:n perusvakuutus yhteensä	18	0,1 %
YEL:n lisäeläkevakuutus yhteensä	3	0,0 %
Vastuuvelka yhteensä	23 763	100,0 %
TyEL-P:n tasausvastuu 31.12.2006		
Vanhuuseläkeosa	24	2,8 %
Työkyvyttömyyseläkeosa	544	62,5 %
Työttömyyseläkeosa	134	15,4 %
Maksutappio-osa	168	19,3 %
Yhteensä	870	100,0 %
Alaraja	149	
Yläraja	1 494	

Varmassa vakuutettujen työntekijöiden ikärakenne tai työnantajien koko- tai toimialarakenne eivät poikkea merkittävästi työeläkelaitosten keskimääräisestä ja yhtiön tasoitusmäärä on jopa jonkin verran keskimääräistä suurempi. Varmalla ei siten ole poikkeavaan vakuutuskantaan liittyvää riskiä.

Vakuutusliikkeen riskienhallinnassa käytetään vakuusteknisiä analyysejä. Vakuutusriskejä analysoidaan mm. riskiperusteanalyysillä (kuolevuus, työkyvyttömyysintensiiteetti), liiketulosanalyysillä (vakuustekniikka, vastuunjako) sekä mm. maksutappioita ja työkyvyttömyysmenoa tilastoitaessa. Tilinpäätöstä laadittaessa varsinkin vakuutettujen palkkasummarvio voi poiketa lopullisesta. Tämä heijastuu yhtiön maksutulon ja vastuuvelan suuruuteen, mutta ei vaikuta juuri ollenkaan yhtiön tulokseen.

Vastuuvelan katteeseen sisältyviin riskeihin eli pääasiassa sijoitusriskeihin varaudutaan toimintapääomalla, jonka määrää seurataan suhteessa vastuuvelkaan ja sijoitusjakauman perusteella laskettuun vakavaraisuusrajaan ja muihin rajoihin. Toimintapääomalla varaudutaan siis vuosiin, jolloin vastuuvelan katteena oleville varoille saatava tuotto alittaa vastuuvelan tuottovaatimuksen. Varman toimintapääoma 31.12.2007 oli 7 033 miljoonaa euroa (31,5 prosenttia vastuuvelasta) ja vakavaraisuusraja 3 663 miljoonaa euroa (16,4 prosenttia vastuuvelasta), näin toimintapääoman suhde vakavaraisuusrajaan oli 1,92.

Vuoden 2007 alusta asteittain kasvava osuus vastuuvelan tuottovaatimuksesta määräytyy aiempaa viiveettömämmin eläkelaitosten toteutuneiden osaketuottojen perusteella jälkikäteen. Vuonna 2007 osuus oli kaksi prosenttia ja se kasvaa vuosittain kahdella prosenttiyksiköllä, kunnes se on 10 prosenttia vastuuvelasta. Tähän osuuteen liittyvää riskiä kannetaan työeläkejärjestelmätasolla uudella osaketuottosidonnaisella lisävakuutusvastuulla, jonka koko voi vaihdella välillä -10 prosenttia - +5 prosenttia vastuuvelasta. Yksittäinen eläkelaitos kantaa riskin toimintapääomallaan edelleen siltä osin kuin sen osaketuotot eroavat keskimääräisestä. Tätä keskimääräistä osaketuottoa laskettaessa rajoitetaan suurimpien eläkelaitosten paino-osuus 15 prosenttiin.

Sijoitusriskin kehitystä seurataan myös erilaisten laskentamallien, katelaskentajärjestelmän, maksimiriskitasomittauksen, vakavaraisuusskenaarioiden ja VaR-analyyysien avulla. Toiminnassa huolehditaan varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä hajauttamisesta. Vastuuvelan kate 31.12.2007 oli 115 prosenttia vastuuvelasta.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan joko yhtiön sisäisten prosessien tai yllättävien ulkoisten tapahtumien aiheuttaman virheellisen toiminnan tuottamaa tappionvaaraa, toiminnan jatkuvuuden vaarantumista tai yhtiöön kohdistuvan luottamuksen vähenemistä.

Yhtiössä pyritään toimimaan siten, että valvontajärjestelmissä ei olisi puutteita, jotka tekisivät mahdollisiksi tahattomat tai tahalliset virheet tai väärinkäytökset liittyen mm. vakuutus- tai korvauskäsittelyyn,

sijoitustoimintaan, raportointiin, maksutransaktioihin, rekisteritietoihin, tietojenkäsittelyyn, työnjakoihin, yhteistyötahojen toimintaan tai dokumentaatioon.

Operatiiviset riskit kartoitetaan säännöllisesti. Tunnistettujen riskien vaikutusten merkittävyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan riskikohtaisesti. Tunnistetuista riskeistä muodostetaan riskikartta, jossa riskit jaetaan luokkiin harkinnan perusteella sen mukaisesti, kuinka vakavasti ne toteutuessaan uhkaavat Varman menestystekijöiden ja hallituksen vahvistamien tavoitteiden saavuttamista. Toiminnoille, joihin kohdistuu riskikartassa merkittäviä riskejä, laaditaan linjajohdon harkinnan mukaisesti jatkuvuussuunnitelma.

Sijoitusriskit

Markkinariskillä tarkoitetaan sijoituskohteiden arvon heilahtelua. Markkinariskeistä suurin on osakkeiden markkinariski. Muita markkinariskejä ovat korkoriski, valuutariski ja kiinteistöjen arvonmuutosriski. Korkoriski voi toteutua hintariskinä tai ennenaikainen pääoman takaisinmaksu uudelleensijoitusriskinä. **Inflaatoriskillä** tarkoitetaan omaisuuden reaaliarvon tai -tuoton alenemista. **Luottoriskillä** tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu vastapuolen kyvyttömyydestä vastata sitouksestaan. **Likviditeettiriskillä** tarkoitetaan kassavirran toteutumista erisuuruisena kuin on odotettu. Riskin muodostavat myös sijoitukset, jotka eivät ole joko lainkaan tai vain huomattavalla tappiolla rahaksi muutettavissa. **Malliriskillä** tarkoitetaan riskimittauksiin liittyviä riskejä. Mittauksessa joudutaan tekemään laskentamenetelmistä sekä laskenta-aineistosta oletuksia ja yksinkertaistuksia, jotka voivat poiketa todellisuudesta.

Sijoitusriskien hallintaa sääntelevät mm. laskuperusteet, kate- ja vakavaraisuussäännöstö riskien seuraamiseksi ja raportoimiseksi todellisten riskiasemien mukaisesti. Sijoitusten riskienhallintaan kuuluu hyväksyttävän riskitason määrittely hallituksen vahvistamisessa puitteissa sekä riskien jatkuva mittaaminen valituilla menetelmillä, hyväksyttävään tasoon vertailu ja raportointi. Riskienhallintaan kuuluu myös sijoitusportfolion jatkuva sopeuttaminen oikean riski- ja tuottosuhteen ylläpitämiseksi. Vastuuvelan luonne ja sen tuottovaatimus otetaan huomioon sijoitusten aikajänteen ja rahaksi muutettavuuden suunnittelussa.

Hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritellään mm. sijoituksille asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet, sijoitusten hajautus- ja likviditeettitavoitteet sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet. Hallitus arvioi vähintään kerran vuodessa yhtiön sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen, sekä yhtiön riskinkantokykyyn sijoitusten osalta lyhyellä ja pitkällä aikavälillä mukaan lukien arvio vakavaraisuusarvon kehityksestä. Vakavaraisuusarvon laskemisessa ja vastuuvelan kattamisessa otetaan huomioon sijoittamiseen liittyvät riskit todellisen riskin mukaisesti. Lisäksi hallituksessa seurataan katetta ja vakavaraisuutta koskevien sijoitusten luokitteluperusteiden noudattamista sekä oikeudellisesta muodosta poikkeavien luokittelujen sekä johdannaisten käytön vaikutusta vakavaraisuusarvoon.

Hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritelty sijoitussalkun perusallokaatio määrittää perustason sijoitussalkun kokonaisriskille. Sijoitussalkku voi poiketa perusallokaatiosta sijoitussuunnitelmassa erikseen määriteltyjen allokaatorajojen puitteissa. Sijoitusten tuotto-odotus pyritään maksimoimaan valitulla kokonaisriskitasolla, jolloin sijoitukset ovat mahdollisimman tuottavia siinä määrin kuin yhtiön riskinkantokyky sallii. Eri omaisuusluokille ja -lajeille on asetettu aktiiviriskitavoitteet, joiden puitteissa sijoitussalkulle pyritään aktiivisella sijoitustoiminnalla saavuttamaan markkinaindeksiä suurempi tuotto. Sijoitussalkun toteutuneita markkinariskejä, aktiiviriskejä sekä aktiivisen sijoitustoiminnan tuottoja seurataan ja raportoidaan säännöllisesti sijoitustoiminnan sisällä.

Lisäksi otetaan huomioon sijoitusten suuntaamisen yhteiskuntavastuulliset periaatteet sekä omistajaohjauksen periaatteet, joissa mm. koti- ja ulkomaisten yritysten korkeatasoinen hallinto ja toiminnan läpinäkyvyys ovat sijoituspäätöksissä tärkeitä valintaperusteita.

Sijoitusten, pääasiassa osakkeiden, markkinariski muodostaa suurimman tulokseen ja vakavaraisuuteen kohdistuvan riskin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR (Value-At-Risk) -luku oli vuoden 2007 lopussa 956 (747) miljoonaa euroa. Kyseinen luku tarkoittaa yhtiön sijoituskannan suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa markkinaolosuhteissa kuukauden aikana 97,5 prosentin todennäköisyydellä.

Sijoitusten kokonaisriski sovitetaan yhtiön riskinkantokykyyn siten, että yhtiön vakavaraisuusarvo ei vaarannu. Maksimiriskitaso mitoitetaan siten, että noteerattuihin osaketyyppeihin sijoituksiin kohdistuvan 30 prosentin (1.1.2008 alkaen 25 prosentin) arvonlaskun jälkeen toimintapääoma on vähintään VaR:n verran toimintapääoman vähimmäismäärää (=2/3 vakavaraisuusrajasta) korkeammalla ja kuitenkin aina vähintään vakavaraisuusrajalla.

Sijoitusten erilaiset enimmäisarajat esitetään erillisinä riskirajoina sijoitussuunnitelmassa. Sijoitussalkun hajauttaminen perustuu omaisuusluokkien tuottokorrelaatiot huomioivaan allokointiin. Sijoitusriskejä eliminoidaan mm. hajauttamalla sijoituksia omaisuusluokittain ja kohteittain, sijoituskantaa ja -kohteita analysoimalla, riskikeskittyviä välttämällä, rajoittamalla noteeraamattomien arvopapereiden määrää, turvaavalla vakuuspolitiikalla, varovaisella arvotuskäytännöllä, varoja ja vastuita yhteen sovittamalla, johdannaisten käytöllä, riittävällä ja oikea-aikaisella valvonta- ja seurantajärjestelmällä sekä vastapuoliriskejä minimoimalla. Sijoitussuunnitelmassa määriteltyjä riskirajoja ja päätösvaltuuksia seurataan sijoitustoiminnossa sekä ennen toimeksiantoa että toimeksiantojen jälkeen. Lisäksi seurataan mm. sijoitusten durraatiota, luokitusta ja likvidiyyttä. Kiinteistöjen osalta kiinnitetään huomiota mm. teknisiin ja sijainnillisiin riskeihin.

Uudet sijoitusinstrumentit, jotka tuotto- ja riskiprofiililtaan poikkeavat olennaisesti yhtiön nykyiseen salkkuun kuuluvista instrumenteista, käsitellään sijoitustoimikunnassa ja ne esitellään myös hallitukselle

Tilinpäätöksen liitetiedot

Riskienhallinta

Sijoitussalkun herkkyyshanalyysi

	Arvo 31.12.2007	Vaikutus		
		Osakekurssit -30 %	Korkotaso +1 %-yksikkö	Kiinteistöjen arvo -10 %
Toimintapääoma	7 033 milj. €	3 855 milj. €	6 482 milj. €	6 723 milj. €
% vastuuvelasta	31,5 %	17,3 %	29,1 %	30,2 %
suhteessa vakavaraisuusrajaan	1,9-kert.	1,2-kert.	1,8-kert.	1,9-kert.
Sijoitusten tuotto, %	6,0 %	-5,6 %	4,0 %	4,8 %

ennen käyttöönottoa. Tuotto- ja riskiprofiililtaan tavanomaisista sijoitusinstrumenteista poikkeavien sijoitusinstrumenttien toteutunutta riskiä tarkastellaan säännöllisesti ja sen perusteella määritellään sijoitusinstrumenteille niiden oikeudellisesta muodosta poikkeava todellisen riskin mukainen vakavaraisuusluokittelu.

Yllä oleva taulukko kuvaa, miten tilinpäätöksen tuotto ja vakavaraisuusluvut muuttuisivat osakekursien ja kiinteistöjen arvojen laskiessa ja korkotason noustessa.

Kate- ja vakavaraisuussäännöstössä sijoitusten hajauttamisvaatimus on keskeinen. Vakavaraisuusrajan laskennassa sekä vastuuvulkaa kattavien varojen luetteloinnissa sijoitukset tulee luokitella vakavaraisuusryhmiin niiden todellisen riskin mukaisesti. Säännöstö edellyttää myös euromääräisten johdannaisvaltuuksien ja sallitun enimmäistappion määrittelyn sekä johdannaisoppimusten luokittelun riskiä pienentäviin ja muihin kuin riskiä pienentäviin johdannaisoppimuksiin.

Hallitus päättää sijoitusten oikeudellisesta muodosta poikkeavan luokittelun perusteista sekä johdannaisoppimusten käyttämistä ja luokittelua koskevista perusteista. Sijoitustoiminto tekee päätökset poikkeavasta riskiluokittelusta hallituksen luokitteluperusteita noudattaen, ja riippumaton riskienhallintatoiminto

antaa lausunnon esityksistä. Vaihtoehtoisten sijoitusten todellisen riskin mukainen vakavaraisuusluokittelu tarkastetaan säännöllisesti. Hallitukselle laaditaan riippumaton seurantaraportti luokitteluperusteiden noudattamisesta, selvitys poikkeavista luokitteluista ja näiden vaikutuksesta vakavaraisuusrajaan, raportointi johdannaisoppimusten käytöstä sekä tämän vaikutuksesta vakavaraisuusrajaan.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus toimii sisäisen tarkastuksen ammattistandardeissa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoitus on tukea organisaation tavoitteiden saavuttamista tuottamalla riskienhallinnan ja muun sisäisen valvonnan tilaa koskevia arvioita ja kehitysehdotuksia. Sisäisen tarkastuksen organisaatioasema, tehtäväalueet, vastuu ja toimivalta on määritelty hallituksen hyväksymässä toimintaohjeessa. Tarkastuskohteet määritellään vuosittain laadittavassa tarkastussuunnitelmassa, joka johtoryhmän ja tarkastusvaliokunnan käsittelyn jälkeen hyväksytään hallituksessa. Tarkastushavainnot raportoidaan yhtiön johdolle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Sisäinen tarkastus on organisoitu toimitusjohtajan alaisuuteen.

Hallinto

Hallinnon perustan muodostaa työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki ja alemman asteiset säädökset sekä laissa mainitut vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännökset. Varma noudattaa myös listayhtiöiden corporate governance -ohjetta toimintaansa soveltuvien osin. Varman keskeiset toimitukset ovat yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja.

Varman asiakkaita ovat vakuutuksenottajat ja vakuutetut. Vakuutuksenottajilla, vakuutetuilla ja takuupääoman omistajilla on oikeus osallistua päätöksentekoon **yhtiökokouksessa**.

Yhtiökokouksen valitseman **hallintoneuvoston** tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa hallintoa. Hallintoneuvostoon kuuluu 28 jäsentä, joista seitsemän valitaan vaalivaliokunnan työnantajakeskusjärjestöjä edustavien jäsenten ja seitsemän palkansaajakeskusjärjestöjä edustavien ehdotuksesta; muut 14 jäsentä valitaan vaalivaliokunnan yhteisestä ehdotuksesta. Vuonna 2007 hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 65,5 prosenttia jäsenistä. Hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksettiin vuonna 2007 vuosipalkkiota 5 000 euroa, varapuheenjohtajille 3 800 euroa ja jäsenille 2 500 euroa. Kokouspalkkiota maksettiin 300 euroa kokoukselta.

Hallituksen tehtävänä on johtaa Varmaa ammattimaisesti ja terveiden liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti. Hallitus huolehtii Varman hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja kolme varajäsentä. Hallituksen valitsee hallintoneuvosto vaalivaliokunnan esityksestä. Varsinaisista jäsenistä kolme ja varajäsenistä yksi valitaan työnantajakeskusjärjestöjä edustavien vaalivaliokunnan jäsenten ehdotuksesta ja kolme jäsentä ja yksi varajäsen keskeisiä palkansaajakeskusjärjestöjä edustavien vaalivaliokunnan jäsenten ehdotuksesta. Muut varsinaiset jäsenet ja yksi varajäsenistä valitaan vaalivaliokunnan yhteisestä ehdotuksesta.

Varman hallitus on kokoontunut vuoden aikana 12 kertaa. Osallistumisaste oli keskimäärin 88,6 prosenttia varajäsenten osallistuminen huomioonottaen. Hallituksen kaikki varsinaiset ja varajäsenet ovat osallistuneet hallitustyöskentelyn itsearviointiin. Hallitus on vuoden aikana käsitellyt mm. sijoitussuunnitelmaa ja sijoituksia yleensä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, vakuutusteknisiä laskuperusteita, yhtiön strategiaa, ohjaus- ja palkitsemisjärjestelmiä sekä yhtiön keskeisten toimintojen kehittämistä ja liikekulutehokkuutta.

Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo muun muassa yhtiön taloudellista ja muuta raportointia sekä sisäisen valvonnan tilaa. Vuonna 2007 tarkastusvaliokunta kokoontui kaksi kertaa. Tärkeimmät vuoden aikana käsitellyt asiat olivat riskienhallinta, sijoitustoiminta ja tilintarkastajien sekä sisäisen tarkastuksen raportointi. Kompensaatio- ja nimitysvaliokunta valmistelee hallitukselle sekä yhtiön kannustinjärjestelmät että

johdon yleiset palkitsemisperiaatteet. Vuonna 2007 valiokunta kokoontui kaksi kertaa. Vaalivaliokunta valmistelee sekä hallituksen että hallintoneuvoston jäsenten osalta esityksen palkkioiksi ja jäsenten nimitämiseksi, ja kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Hallituksen puheenjohtajalle maksettiin vuonna 2007 vuosipalkkiota 22 000 euroa, varapuheenjohtajille 16 500 euroa, jäsenille 11 000 euroa ja varajäsenille 8 000 euroa. Kokouspalkkiota maksettiin puheenjohtajalle 450 euroa, varapuheenjohtajille 400 euroa sekä jäsenille ja varajäsenille 300 euroa kokoukselta. Valiokuntien jäsenille maksettiin kokouspalkkiota saman verran kuin hallituksen jäsenille. Hallituksessa ei ole Varman toimivaan johtoon kuuluvia jäseniä. Kukaan hallitusjäsenistä ei ole ollut työ- tai toimitushteessä Varmaan vuonna 2007 tai kahtena sitä edeltävänä vuotena, eikä saa Varmalta korvauksia hallitustehtäviin liittymättömistä palveluista.

Toimitusjohtaja huolehtii Varman juoksevasta hallinnosta hallituksen ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajaa tukee Varman johtamisessa **johtoryhmä**, johon kuuluu toimitusjohtajan lisäksi kahdeksan johdon ja kaksi henkilöstön edustajaa. Toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajan ja hallituksen nimittämien johtajien palkoista ja palkkaeduista päättää hallitus. Toimitusjohtajan palkka- ja luontoisedut olivat 638 554 euroa vuonna 2007. Hänen eläkeikänsä on 60 vuotta. Eläkkeen määrä on 60 prosenttia laskennallisesta eläkepalkasta. Toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta, minkä lisäksi hän on oikeutettu kuuden kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen. Varatoimitusjohtajan palkka- ja luontoisedut olivat 346 949 euroa ja eläkeikä 60 vuotta. Johdon vuosittain vahvistettavan tulospalkkion enimmäismäärä vastaa 2–6 kuukauden palkkaa lukuun ottamatta toimitusjohtajaa, jolla enimmäismäärä vastaa 9 kuukauden palkkaa ja sijoitustoiminnosta vastaavaa johtajaa, jolla enimmäismäärä vastaa 18 kuukauden palkkaa.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot

Vuonna 2007 tilintarkastuspalkkiot olivat 216 000 (210 000) euroa ja tilintarkastusyhteisöille konsultoinnista (mm. ulkomaiset pääomasijoitukset) maksetut palkkiot 29 000 (43 000) euroa eli yhteensä 245 000 (253 000) euroa.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tunnusluvut ja analyysit

Tiivistelmä

	2007	2006	2005	2004	2003
Vakuutusmaksutulo, milj. €	3 146,8	2 983,3	2 763,9	2 614,8	2 454,7
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, milj. € ¹⁾	2 749,5	2 556,3	2 400,8	2 277,3	2 182,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. €	1 632,1	2 329,8	2 507,0	1 575,9	1 460,0
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	6,0	9,4	11,6	8,0	8,1
Liikevaihto, milj. €	4 670,6	4 624,8	3 834,5	3 604,5	3 749,3
Kokonaisliikekulut, milj. €	99,7	104,3	96,3	91,0	84,0
% liikevaihdosta	2,1	2,3	2,5	2,5	2,2
Vakuutusmaksun hoitokustannusosalla katetut liikekulut	75,6	73,4	70,7	66,4	64,2
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
Kokonaistulos, milj. €	495,2	1 120,7	1 681,0	877,9	909,8
Vastuuvelka, milj. €	25 571,1	23 774,3	21 824,1	20 028,5	18 811,9
Toimintapääoma, milj. €	7 032,7	6 665,7	5 599,3	3 986,3	3 193,4
% vastuuvelasta ²⁾	31,5	32,1	29,2	22,8	19,4
suhteessa vakavaraisuusrajaan	1,9	2,1	2,4	2,4	2,1
Tasoisuustasuu, milj. €	938,3	910,4	947,0	906,9	860,3
Eläkevarat, milj. € ³⁾	29 292,3	27 378,0	24 727,6	21 491,0	19 670,6
Siirto asiakashyvityksiin (%) TyEL-palkkasummasta	0,6	0,6	0,7	0,4	0,3
TyEL-palkkasumma, milj. €	14 388,7	13 402,2	12 275,4	11 784,2	11 045,7
YEL-työtulosumma, milj. €	669,1	648,3	620,0	597,7	579,0
TyEL-vakuutuksia ⁴⁾	26 300	25 200	25 200	25 600	25 300
TyEL-vakuutettuja	447 000	426 100	408 600	406 400	393 000
YEL-vakuutuksia	37 300	37 400	36 700	36 300	36 000
Eläkkeensaajia	302 100	296 400	293 000	285 600	284 000

¹⁾ Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja

²⁾ Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

³⁾ Vastuuvelka + arvostuserot

⁴⁾ Vakuutus sopimuksen tehneiden työntekijien vakuutukset

Tulosanalyysi

31.12., milj. €	2007	2006	2005	2004	2003
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	34,0	-32,1	42,8	52,7	70,2
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	434,6	1 124,2	1 614,6	802,6	820,4
+Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	1 632,1	2 329,8	2 507,0	1 575,9	1 460,0
-Vastuuvelan tuottovaatimus	-1 197,5	-1 205,6	-892,4	-773,3	-639,6
Hoitokustannustulos	26,6	28,5	23,5	22,5	19,1
Kokonaistulos	495,2	1 120,7	1 681,0	877,9	909,8
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	403,2	1 042,7	1 597,0	826,9	874,8
Tasoisvastuun muutokseen	27,9	-36,5	40,1	46,5	62,7
Toimintapääoman muutokseen	375,2	1 079,2	1 556,9	780,3	812,1
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen	253,4	368,5	108,1	171,9	626,8
Arvostuserojen muutokseen	117,6	700,2	1 441,0	603,9	180,4
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	-0,2	-0,2	0,0	-2,6	-0,5
Tilikauden voittoon	4,4	10,7	7,8	7,1	5,4
Siirtoon asiakashyvityksiin	92,0	78,0	84,0	51,0	35,0
Yhteensä	495,2	1 120,7	1 681,0	877,9	909,8

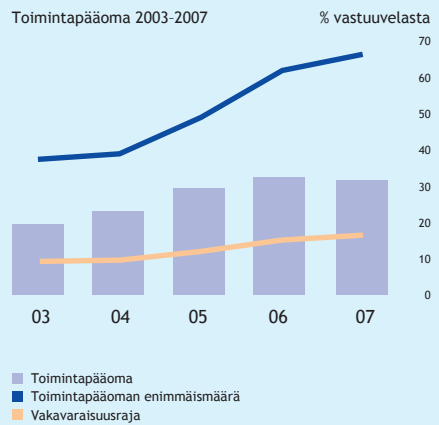
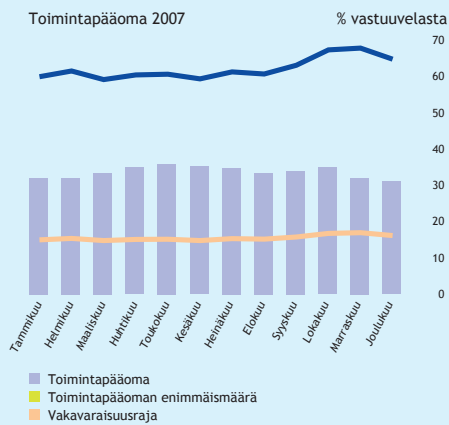
Vakavaraisuus

Toimintapääoma ja sen rajat

(%:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta)

Vakavaraisuusraja	16,4	15,1	12,0	9,5	9,2
Toimintapääoman enimmäismäärä ¹⁾	65,7	60,4	48,0	38,1	36,8
Toimintapääoma	31,5	32,1	29,2	22,8	19,4

¹⁾ Ajalta ennen 2007 tavoitevyöhykkeen ylärajaa

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tunnusluvut ja analyysit

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	2007		2006		2005		2004		2003	
	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%
Lainasaamiset ¹⁾	1 021,4	3,6	930,6	3,5	953,7	3,9	1 089,5	5,1	1 222,1	6,3
Joukkovelkakirjalainat ^{1) 2)}	8 337,3	29,3	10 373,5	38,6	11 569,9	47,0	11 240,9	52,9	10 891,0	56,0
* sisältää korkorahastoja	172,1		245,9		240,8		140,6			
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset ^{1) 2) 3)}	955,4	3,4	389,2	1,4	619,9	2,5	838,3	3,9	142,5	0,7
* sisältää korkorahastoja	47,0									
Osakkeet ja osuudet	14 849,1	52,3	12 428,4	46,3	8 761,4	35,6	5 476,5	25,8	4 683,2	24,1
Kiinteistösijoitukset ⁴⁾	3 255,1	11,5	2 736,7	10,2	2 715,9	11,0	2 587,2	12,2	2 520,1	13,0
* sisältää sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä	343,1		227,0		54,4		14,7			
Sijoitukset yhteensä	28 418,2	100,0	26 858,4	100,0	24 620,8	100,0	21 232,6	100,0	19 459,0	100,0
Jvk-salkun modifioitu duraatio	4,90									

¹⁾ Sisältää kertyneet korot

²⁾ Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot muihin rahoitusmarkkinavälineisiin.

³⁾ Sisältää taseen sijoituksiin kuuluvat talletukset.

⁴⁾ Sisältää niiden sijoitusrahastojen osuudet ja sijoitukset niihin rinnastettaviin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin.

Sijoitustoiminnan tuottoerittely ja tulos

milj. €	2007	2006	2005	2004	2003
Suorat nettotuotot	1 007,2	899,6	885,8	948,0	795,0
Lainasaamiset	49,6	44,0	43,4	55,6	56,0
Joukkovelkakirjalainat	362,1	431,5	479,8	476,7	505,3
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	45,1	17,8	12,0	10,3	6,0
Osakkeet ja osuudet	438,4	277,6	208,3	294,3	119,9
Kiinteistösijoitukset	139,6	155,8	153,7	132,0	123,1
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-27,6	-27,1	-11,3	-20,8	-15,2
Arvonmuutokset kirjanpidossa ¹⁾	507,3	730,0	172,1	13,7	485,4
Osakkeet ja osuudet	513,2	683,6	176,0	254,2	252,3
Joukkovelkakirjalainat	10,0	37,8	22,8	-203,4	253,8
Kiinteistösijoitukset	-15,9	8,7	-26,7	-37,1	-20,7
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	1 514,6	1 629,6	1 057,8	961,8	1 280,4
Arvostuserojen muutokset ²⁾	117,6	700,2	1 441,0	603,9	180,4
Osakkeet ja osuudet	255,9	1 039,7	1 402,8	306,9	255,1
Joukkovelkakirjalainat	-297,6	-384,5	10,0	263,9	-103,5
Kiinteistösijoitukset	159,3	45,0	27,5	33,5	29,6
Muut sijoitukset	0,0	0,1	0,7	-0,3	-0,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	1 632,1	2 329,8	2 498,8	1 565,7	1 460,8
Vastuuvelan tuottovaatimus	1 197,5	1 205,6	892,4	773,3	639,6
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	317,1	424,0	173,6	198,7	640,0
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	434,6	1 124,2	1 614,6	802,6	820,4
Johdannaisten osuus sijoitustoiminnan nettotuotoista ³⁾	631,4	290,5	-309,9	-157,7	161,5

¹⁾ Myyntivoitot ja tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

²⁾ Taseen ulkopuoliset arvonmuutokset

³⁾ Sisältää valuuttasuojaukset

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

	Sijoitusten nettotuotot käyvin arvoin ¹⁾ milj. € 2007	Sitoutunut pääoma ²⁾ milj. € 2007	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2007	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2006	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2005	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2004	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2003
Lainasaamiset	49,0	873,6	5,6	4,7	4,5	4,8	4,4
Joukkovelkakirjalainat ³⁾	93,0	9 252,4	1,0	0,8	4,5	5,0	6,1
* josta korkorahastoja	-2,5	162,2	-1,5	3,3	2,1		
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset ³⁾	27,2	1 048,1	2,6	3,2	2,0	2,6	3,4
* josta korkorahastoja	3,6	90,0	4,0				
Osakkeet ja osuudet	1 207,5	13 441,0	9,0	20,8	29,4	17,9	19,3
Kiinteistösijoitukset ⁴⁾	283,0	2 771,1	10,2	7,9	6,0	5,1	5,4
*josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä	24,8	216,6	11,4	6,5	8,9		
Sijoitukset yhteensä	1 659,7	27 386,2	6,1	9,5	11,6	8,1	8,2
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-27,6						
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	1 632,1	27 386,2	6,0	9,4	11,6	8,0	8,1

¹⁾ Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin = Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat. Kassavirralla tarkoitetaan ostojen/kulujen ja myyntien/tuottojen erotusta.

²⁾ Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin/kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

³⁾ Sisältää ko. sijoituksiin tilastoitavien korkorahastojen tuotot.

⁴⁾ Sisältää kiinteistösijoituksiin tilastoitavien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotot.

Hoitokustannustulos

milj. €	2007	2006	2005	2004	2003
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	97,5	101,3	93,6	88,2	82,4
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksuosat	4,3				
Muut tuotot	0,3	0,6	0,6	0,7	0,9
Hoitokustannustulo yhteensä	102,1	101,9	94,2	88,9	83,3
Hoitokustannustulolla katetut liikekulut ¹⁾	-75,6	-73,4	-70,7	-66,4	-64,2
% TyEL-palkka ja YEL-työtulosummasta	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,6 %
Hoitokustannustulos	26,6	28,5	23,5	22,5	19,1
Liikekulut %:na hoitokustannustulosta	74 %	72 %	75 %	75 %	77 %

¹⁾ Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja

Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä

Hallitus esittää, että tilikauden voitosta	4 389 904,32 euroa
varmuusrahastoon (vapaa rahasto) siirretään	3 500 000,00 euroa
takuupääomalle maksetaan korkoa	806 286,01 euroa
hallituksen käyttövaroihin siirretään	60 000,00 euroa
voitto- ja tappioutilille jätetään	23 618,31 euroa

Helsingissä 14. helmikuuta 2008

Jyrki Juusela

Ole Johansson

Mikko Mäenpää

Jouko Ahonen

Erkki Kangasniemi

Birgitta Kantola

Lasse Laatonen

Arto Ojala

Markku Pohjola

Kari O. Sohlberg

Kari Stadigh

Sakari Tamminen

Matti Vuoria
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön
Varman omistajille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka sisältää konsernin ja emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suoritamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja työeläkevakuutusyhtiön hallinnosta.

Allekirjoittaneen Raija-Leena Hankosen, KHT, johdolla suoritusta valvontatilintarkastuksesta on annettu 18.2.2008 päivätty valvontatarkastuskertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty

hallintoneuvoston, emoyhtiön hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain ja työeläkeyhtiöistä annetun lain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on vakuutusyhtiölain mukainen.

Helsingissä 28. helmikuuta 2008

Raija-Leena Hankonen KHT	Jaakko Nyman KHT
-----------------------------	---------------------

Hallintoneuvoston lausunto

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman hallintoneuvostolle on tänään pidetyssä kokouksessa esitelty yhtiön vuoden 2007 tilinpäätös ja konsernitilinpäätös toimintakertomuksineen sekä tilintarkastuskertomus.

Hallintoneuvosto ilmoittaa lausuntonaan varsinaiselle yhtiökokoukselle, että sillä ei ole huomauttamista tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, toimintakertomuksen eikä tilintarkastuskertomuksen johdosta.

Hallintoneuvosto ilmoittaa samalla yhtyvänsä hallituksen esitykseen tilikauden voiton käsittelemisestä.

Helsingissä 6. maaliskuuta 2008

Hallintoneuvoston puolesta

Jukka Härmälä
hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

Puhelin 010 515 13
Postiosoite PL 1, 00098 VARMA
Käyntiosoite Annankatu 18, Helsinki
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0533297-9
Internet www.varma.fi

VARMA